

Μ. Φ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΝΟΥΑΡΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ¹ Κολλεγίου Ἀθηνῶν, πρόφην Γεν. Ἐπιθ. Σμύρνης

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΜΕΤΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ. ΤΑΞΙΝ ΤΟΥ (εξαταξίου) ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ἐγκριθὲν ἐν τῷ τελευταίῳ διαγωνισμῷ ἐπὶ πενταετίαν

ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1930—1931

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ
ANTITYPA 2000

ΚΩΣΤΗ
ΓΟΥΝΑΔΑΚΗ

'Αριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας	70135
	2-10-36
Τιμὴ ἄνευ βιβλιοσήμου . . . Δραχ.	17.60
'Αξία βιβλιοσήμου . . . "	7.—
Πρόσθετος φόρος 'Αναγκ. δανείου "	2.10
Συνολικὴ ἀξία Δρ.	26.70

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
ΑΘΗΝΑΙ - ΣΤΑΔΙΟΥ 52

936

Ψήφισμα ιήθηκε από τον ιστιούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ηηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1936 ΕΥΡ

Μ. Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΝΟΥΑΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν, πρόφην Γεν. Ἐπιθ. Σμύρνης

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΜΕΤΑ ΦΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΤΗΝ ΣΤ΄ ΝΙΕΣΤΑ ΗΓΑΝΑΚΤΙΑΝΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

52—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ—52

1936

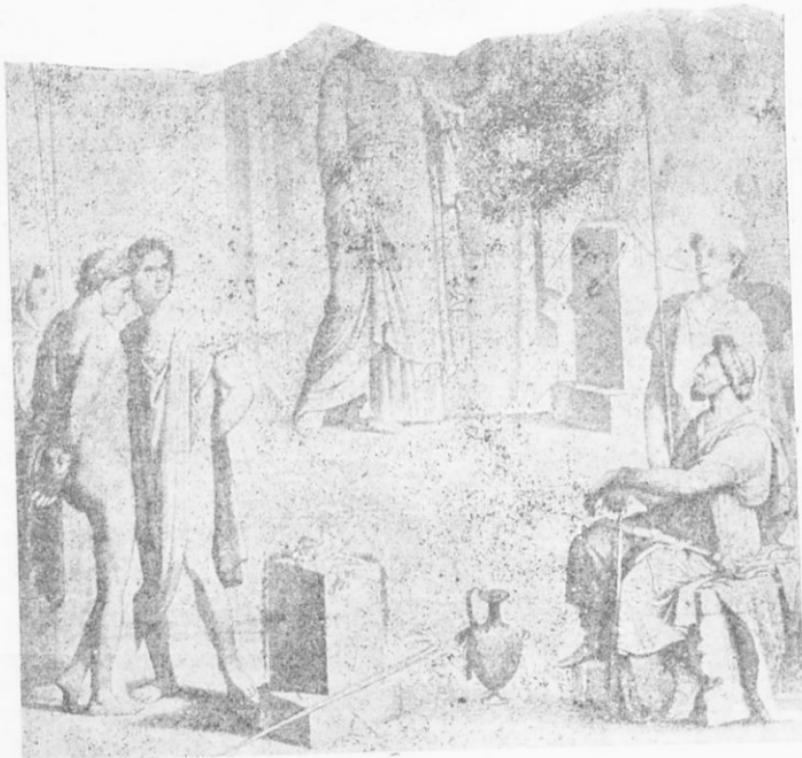
Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ
συγγραφέως.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
ΟΡΕΣΤΗΣ
ΠΥΛΑΔΗΣ
ΧΟΡΟΣ
ΒΟΥΚΟΛΟΣ
ΘΟΑΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ
ΑΘΗΝΑ

*Ορέστης
Πυλάδης

Ιφιγένεια
(χρατοῦσα τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος
ἵνα φέρῃ τοῦτο πρὸς καθαρόν
εἰς τὴν θάλασσαν)

Βασιλεὺς
Θόδας

*Ἐκ τοιχογραφίας τῆς Ποιμηνίας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

·Ο ·Ορέστης καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἐρινύων διὰ τὸν φόνον τῆς μητρός του Κλυταιμνήστρας μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ζητῶν τρόπον ἀπαλλαγῆς. Λαβὼν δὲ ἐκεῖθεν χρησμὸν ὅτι, ἂν κομίσῃ ἐκ τῆς Ταυρικῆς τῆς Σκυθίας εἰς Ἑλλάδα τὸ ἐκεῖ φυλαττόμενον ἔσοντον τῆς Ἀρτέμιδος, θέλει εῦρει τέλος τῶν ἑαυτοῦ δεινῶν, ἀπῆλθεν εἰς Ταύρους ἐν συνοδείᾳ τοῦ φίλου καὶ συγγενοῦς Πυλάδου.· Άλλον ανακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν βουκόλων τοῦ βασιλέως τῆς χώρας Θόαντος ἥχθησαν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἐν φέρεια, ἵνα κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον θυσιασθῶσιν εἰς τὴν θεάν. ·Επακολούθει ἡ ἀναγνώρισις τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἡ ἀπόπειρα πρὸς ἀπόδρασιν μετὰ τοῦ ιεροῦ ξοάνου.· Ο βασιλεὺς Θόας ἐν καιρῷ πληροφορηθεὶς τὰ γενόμενα διατάττει τὴν σύλληψιν αὐτῶν, ἢν ματαιώνει ἡ ἐπέμβασις τῆς θεᾶς ·Αθηνᾶς, διὸ οἱ σώζονται εἰς Ἑλλάδα εὑδαίμονες οἱ Ἀγαμεμνονίδαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

- IΦ. Πέλοψ δ Ταυτάλειος εἰς Πίσαν μολὼν
 θοαῖσιν ἔποις Οἴνομάου γαμεῖ κόρην,
 ἐξ ἡς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν Ἀτρέως δὲ παῖς
 Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε τοῦ δὲ ἔφυν ἐγώ,
 τῆς Τυνδαιείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
 ἦν ἀμφὶ δίναις ἢς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς*
 αὔραις ἐλίσσων κνανέαν ἀλλα στρέφει,
 ἐσφαξεν Ἐλένης εἶνεζ, ὃς δοκεῖ, πατὴρ
 Ἀρτέμιδι πλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
 ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
 Ἐλληνικὸν συνήγαγ* Ἀγαμέμνων ἄναξ,
 τὸν καλλίνικον* στέφανον Ἰλίου θέλων
 ἵαβεῖν Ἀχαιούς, τοὺς θ* ὑβρισθέντας γάμους
 Ἐλένης μετελθεῖν*, Μενέλεῳ χάριν φέρων.
 δεινῆς τοῦ ἀπλοίας* πνευμάτων τοῦ τυγχάνων, 15
 εἰς ἔμπυρο* ἥλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε
 ὅ τησδ' ἀνάσσων Ἐλλάδος στρατηγίας,
 Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμήσῃ χθονός,
 πρὶν ἀν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις 20
 λάβῃ σφαγεῖσαν· δι τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
 κάλλιστον, εὐζω φωσφόρῳ* θύσειν θεῷ,
 παῖδον οὐν ἐν οὔκοις σὴ Κλυταιμνήστρᾳ δάμαρ
 τίκτει, τὸ καλλιστεῖον* εἰς ἔμ' ἀναφέρων,
 ἦν χοή σε θῆσαι, καὶ μὲν Ὁδυσσέως τέχναι,
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.
 ἐλθοῦσα δὲ Αὐλίδ* ἡ τάλαιν* ὑπὲρ πυρᾶς 25
 μεταρρία ληφθεῖσ* ἐπι αινόμην ξίφει*
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν* ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἀρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά με εἰς τήνδε ψκισεν Ταύρων χθόνα, 30

οὐ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὡκὺν πόδα τιθεὶς* ἵσον πτεροῖς
εἰς τοῦνομ' ἥλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
ναιοῖσι δ' ἐν τοῖσδε ιερίαν τίθησί με,
ὅθεν νόμοισιν τοῖσιν ἥδεται θεὰ

35

"Αρτεμις ἔօρτῆς, τοῦνομ' ἥς καλὸν μόνον,
τὰ δ' ἄλλα – σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
θύω γὰρ δύτος τοῦ νόμου καὶ πρὸν πόλει,
ὅς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν "Ελλην ἀνήρ.
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητος* ἔσωθεν τῶνδε ἀνακτόρων θεᾶς.
ἄ καινὰ δ' ἥκει νῦν φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἴθέρ', εἴ τι δὴ τόδε ἔστ' ἄκος*.

45

ἔδοξε* ἐν ὑπνῷ τῆσδε ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν "Αργυρι, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις
εὔδειν, χθονὸς δὲ νῶτα* σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ τὰξ στᾶσα θριγκὸν* εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον* στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.

50

μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὃς ἔδοξε μοι,
δόμων πατρόφων. ἐκ δ' ἐπικράνων* κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,

κάγὼ τέχνην τήνδε ἦν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ' ὑδραινεῖν αὐτὸν ὃς θανούμενον,

κλαίουσα. τοῦναρ δ' ὅδε συμβάλλω τόδε
τέθνηκε* Ὁρέστης. οὐ κατηρξάμην* ἐγώ.

στῦλοι γὰρ οἴκων εἰσὶ παιδες ἀρσενες·

θνήσκουσι δ' οὓς ἀν χέρνιβες* βάλωσο* ἐμαί.
οὐδ αὖ συνάψαι* τοῦναρ εἰς φίλους ἔχω·

Στροφίφ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, δτ' ὠλλύμην ἐγώ.
νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοάς

ἀποῦσ' ἀπόντι, ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἄν,
σὺν προσπόλοισιν, μέσος ἔδωκ' ἡμῖν ἄναξ

Ἐλληνίδας γυναικας. ἀλλ' ἐξ αἵτίας
οὗπω τίνος πάρεισιν; εἴμι* εἴσω δόμων
ἐν οἷσι ναίω τῶνδε ἀνακτόρων θεᾶς

55

60

65

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 67 — 76.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Ἰφιγενείας εἰσέρχονται εἰς τὴν συηγήν δὲ Ὁρέστης καὶ δὲ Πυλάδης κατασκοπεύοντες τὸ πέριξ προσεκτικῶς. Ἐκεῖ ἀνακαλύπτουν τὸν ναὸν τῆς θεᾶς μετὰ βωμοῦ αἱματοθαψοῦς ἐκ τῆς θανατώσεως τῶν ξένων, οὐ δὲ θέα ρίπτει εἰς ἀπόγνωσιν τὸν Ὁρέστην.

ΟΡ. ὁ Φοῖβε, ποῖ μὲν τὴνδὲ ἐς ἄρκυν^{*} ἥγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἴμ[†] ἐτισάμην,
μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς^{*} δὲ[‡] Ἐρινύων
ἥλαιννόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,[§] 80
δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα[¶] καμπίμους.
ἔλιθῶν δὲ σ[¶] ηρώτησα πῶς τροχηλάτου^{*}
μανίας ἀν ἔλθοιμ[¶] εἰς τέλος πόνων τ[¶] ἐμῶν.

σὺ δὲ εἶπας ἔλθεῖν Ταυρικῆς μὲν ὅρους χθονός, 85
ἐνθ[¶] Ἀρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ[¶] ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
εἰς τούσδε ναοὺς οὐδανοῦ πεσεῖν ἄπο.
λαβόντα δὲ[¶] ἦ τέχναισιν ἦ τύχῃ τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ^{*},[¶] Ἀθηναίων χθονὶ[¶] 90
δοῦναι· τὸ δὲ[¶] ἐνθένδ[¶] οὐδὲν ἐρρήθη πέρα[¶]
καὶ ταῦτα δράσαντ^{*} ἀμπνοὺς^{*} ἔξειν πόνων.
ῆκω δὲ πεισθεὶς σοὶς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον εἰς γῆν, ἔξενον[¶] σὲ δὲ[¶] ἵστορῶ,^{*}
Πυλάδη. σὺ γάρ μοι τούδε συλλήπτω πόνου, 95
τὶ δρῶμεν; ἀμφίβληστρα^{*} γὰρ τοίχων ἔρας
ὑψηλά, πότερα κλιμάκων προσαιμβάσεις^{*}
ἐκβησόμεσθαι; πῶς ἀν οὖν λάθοιμεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοζλοῖς,
ὅδ[¶] οὐδὸν ἔσιμεν; ἢν δὲ[¶] ἀνοίγοντες πύλας[¶] 100
ληφθῶμεν εἰσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ[¶]. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὼς ἐπι
φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ[¶] ἐναυστολίσαμεν.
ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὲν οὐδὲ[¶] εἰώθαμεν[¶]
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον.[¶] 105
ναοῦ δὲ[¶] ἀπαλλαγθέντες κρίψωμεν δέμας

κατ' ἄντρον ἀ πόντος νοτίδι διακλύει μέλας,
νεδὸς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπη κάτα ληφθῶμεν βίᾳ.

ὅταν δὲ νικτὸς ὅμιλος λυγαίας* μόλῃ,
τολμητέον τοι ἔστον ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
ὅταν δὲ γεῖσα τοιγλύφων* ὅποι κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδαμοῦ. 110

OP. οὕτω πανχόδην μὲν ἥλιθομεν κώπῃ πόδον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀφοῦμεν πάλιν;
ἄλλ' εὖ γάρ εἶπας, πειστέον χωρεῖν χρεῶν
ὅποι χθονὸς κρύψιτε λήσουμεν δέμας.
οὐ γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ γάρ αἴτιον γενήσεται* 115
πεσεῖν ἀνθρακῶν θέσφατον τολμητέον
μόχθος γάρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 123 — 466

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου εἰσέρχεται διχορὸς (*πάροδος*) τῶν Ἑλληνῶν γυναικῶν, αἵτινες προσεκλήθησαν παρὰ τῆς Ἰφιγενείας (ἴδε στή. 63), ἵνα λάδωσι μέρος εἰς τὰς πρὸς τὸν Ὁρέστην (τὸν ὡς θανόντα θεωρούμενον) ἐπιτινημοσύνους χοάς. Ἐν ἀρχῇ διχορὸς ἀποτείνει ὕμνον εἰς τὴν Ἀρτεμιν, πρὸς τὸν ναὸν τῆς δοπίας οὗδίζει, καὶ ἐπικαλεῖται Ἱερὰν σιγὴν παρὰ τῶν διερχομένων κατοίκων· ίδον δὲ ἔξερχομένην τὴν Ἰφιγένειαν ἐκ τοῦ ναοῦ ἔριτρῷ τὸ αἴτιον δι' ὃ προσεκλήθη, καὶ μανθάνει παρ' αὐτῆς, ὅτι συμφώνως πρὸς ὅνειρον τῆς παρελθούσης νυκτὸς διδελφός τῆς Ὁρέστης ἀπέθανε καὶ ἐπιθυμεῖ μετ' αὐτῶν νὰ προσφέρῃ θυσίας. Ὁ χορὸς τῶν Ἑλληνῶν συμπάσχει (*κομμὸς*) μετὰ τῆς Ἰφιγενείας διὰ τὸ νέον ἀτύχημα τοῦ οἴκου τῶν Ἀτρειδῶν καὶ ἀναμιμνήσκεται καὶ ἄλλων παλαιῶν συμφερῶν τοῦ πατρικοῦ γένους. Ἡ Ἰφιγένεια, ἡς αἱ πληγαὶ ἀνεξέσθησαν ἐκ τῆς ὑποιμήσεως τοῦ χοροῦ, στρέψει τὸ βλέμμα τῆς πρὸς τὸ παρελθόν καὶ διεκτραχγιφδεῖ τὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς της μέχρι σήμερον ἐλεεινὴν τῆς τύχην, ἡς ἐπιστέγασμα εἶναι διθάνατος τοῦ προσφιλοῦς ἀδελφοῦ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην (πρῶτον ἐπεισόδιον) εἰσέρχεται θουκόλος ἀγγέλλων εἰς τὴν Ἱφιγένειαν ὅτι συνελήφθησαν δύο νεανίαι "Ελληνες (δύν ἐις ἐκαλεῖτο Πυλάδης), ναυαγήσαντες μὲ τὸ πλοιόν τῶν εἰς τὰς ἀποκρήμνους ἀκτὰς καὶ θά διδηγηθῶσιν μετ' ὀλίγον εἰς αὐτήν, ἵνα κατὰ τὸν ὑπάρχοντα νόμον θυσιασθῶσιν εἰς τὴν θεάν. Ἡ Ἱφιγένεια διατάττουσα νὰ κομισθῶσιν οἱ ξένοι ὅμιλοι γε, ὅτι δὲν τῆς εἶναι δυνατὸν νὰ φανῇ ἐπιεικῆς πλέον πρὸς τοὺς" Ελληνας ἔνεκα τῆς προσφάτου δυστυχίας τῆς· θὰ προετίμεια ὅμιλος ἀντὶ τούτων νὰ πέσῃ εἰς τὰς χειράς τῆς ἡ Ελένη ἢ ὁ Μενέλαος διὰ νὰ τιμωρήσῃ αὐτοὺς δι' ὅσα κακὰ παρ' αὐτῶν ἔλαθεν ἐν Αἰδίδῃ. Ο χορὸς (πρῶτον στάσιμον) συμμεριζόμενος τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Ἱφιγένειας κατὰ τῆς Ελένης εὔχεται νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν δικαίαν τιμωρίαν καὶ θέλει νὰ μάθῃ πόθεν τῆς Ελλάδος εἶναι οἱ συλληφθέντες ξένοι καὶ διὰ ποιὸν σκοπὸν ἔφθασαν ἐδῶ, ὅπου θὰ διποστῶσι τῆς διψοκινδύνου φύσεώς των τὴν ἀμοιβήν. Παρ' ὅλα ταῦτα δὲ νοοῦς τοῦ χοροῦ στρέφεται πρὸς τὴν Ελλάδα ὅπου εὔχεται νὰ ἐπανέλθῃ ταχέως, ἐλευθερούμενος ἀπὸ τὴν ξενικὴν ταύτην δουλείαν του. Ἐν τῷ μεταξὺ (δεύτερον ἐπεισόδιον) φαίνονται οἱ ξένοι διδηγούμενοι πρὸς τὴν Ἱφιγένειαν.

ΙΦ. είεν

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ
φροντιστέον μοι· μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὅντες οἴροι μηκέτ' ὥσι δέσμιοι.

ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἄ χρη πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται·
φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ· ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ', ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσι τυγχάνει,
οἵων στερεῖσα διπτύχων * νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας* τίς οἶδ' ὅτι

τοιαίδ' ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
εἰς ἀφανὲς ἔρπει, κοῦδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἥκετ', ὡς ταλαιπωροι ξένοι;

ὧς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,

470

475

480

- μακρὰν δ' ἀπ' οἴκων χθονὸς ἔσεσθ' ἀεὶ κάτω.
 OP. τί ταῦτ' ὁδύρει, καπὲ τοῖς μέλλουσι νῷ
 κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἰ ποτ', ὃ γύναι;
 οὖτοι νομίζω σοφόν,* δις ἂν μέλλων θαυμεῖν
 οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθθουν νικᾶν θέλῃ, 485
- σωτηρίας ἀνελπις̄ ὡς δύ' ἐξ ἑνὸς
 κακῷ συνάπτει, μωρίαν τ' ὁφλισκάνει
 θνήσκει θ' δμοίως τὴν τύχην δ' ἐσν χρεών;
 ἥμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
 θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.
- IΦ. πότερος ἄλλον ἐνθάδε^{**} ὠνομασμένος
 Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
 OP. ὅδ', εἴ τι δή σοι τοῦτον ἐν ἥδονῇ μαθεῖν. 495
- IΦ. ποίας πολίτης πατρίδος "Ἐλληνος γεγώς;
 OP. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις; γύναι;
 IΦ. πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς:
 OP. φιλότητί γ' ἐσμέν, οὐ κασιγνήτῳ γένει;
 IΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποίον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
 OP. τὸ μὲν δίκαιον δυστυχεῖς καλοίμεθ' ἄν. 500
- IΦ. οὐ τοῦτον ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
 OP. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελάμεθ' ἄν.
 IΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτον; ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα:
 OP. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν. οὐχὶ τοῦνομα, 505
- IΦ. οὐδὲ ἀν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι
 OP. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος,* ὡς θανούμενοφ.
 IΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήγνδε κωλύει τί σε;
 OP. τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι
 IΦ. πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὃ ξέν', εἰ κεῖθεν γεγώς;
 OP. ἐκ τῶν Μυκηνῶν, αἵ ποτε ἦσαν ὅλβιαι. 510
- IΦ. φυγάς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποίᾳ τύχη;
 OP. φεύγω τρόπον γε δή τιν' οὐχ' ἕκανων ἐκών. 512
- IΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἥλθες ἐξ "Αργονος μολών. 515
- OP. οὔκουν ἐμαυτῷ γ' εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτον ἐρα*. 516
- IΦ. ἄλλον τί μοι φράσειας δων ἐγὼ θέλω; 513
- OP. ὡς ἐν παρέόγγῳ* τῆς ἐμῆς δυσπραξίας. 513
- IΦ. Τροίαν ἵσως οἰσθ', ἡς ἀπανταχοῦ λόγος. 517
- OP. ὡς μήποτ' ὕφελόν γε μηδὲ ἵδων ὅναρ.

- IΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὐσαν οἴχεσθαι δορί.
 OP. ἔστιν γάρ οὕτως οὐδ' ἄκραντُ^{*} ἡκούσατε. 520
 IΦ. Ἐλένη δ' ἀφίκται δῶμα Μενέλεφ πάλιν;
 OP. ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι*.
 IΦ. καὶ ποῦσπι; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν,*
 OP. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
 IΦ. ὁ μῆσος οὗτος^{*} Ἐλλησιν, οὐκ ἐμοὶ μόνη. 525
 OP. ἀπέλαυνσα κάγῳ δή τι τῶν κείνης γάμων.
 IΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ^{*} ως κηρύσσεται;
 OP. ὃς πάνθ' ἄπαξ με συλλαβοῦσ^{*} ἀνιστορεῖς.
 IΦ. πρὸν γάρ θανεῖν σε, τοῦτο^{*} ἐπαυρέσθαι* θέλω.
 OP. ἔλεγχ^{*}, ἐπειδὴ τοῦδε^{*} ἐρῆς· λέξω δὲ^{*} ἔγώ.
 IΦ. Κάλχας τις ἥλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν.
 OP. ὅλωλεν, ὃς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 IΦ. ὁ πότνι^{*}, ὃς εὖ, τί γάρ δ' Λαέρτου γόνος;
 OP. οὕπω νενόστηκ^{*} οἰκον, ἔστι δὲ, ὃς λόγος.
 IΦ. ὅλοιτο, νόστου μήποτε^{*} εἰς πάτραν τυχών. 535
 OP. μηδὲν κατεύχου πάντα τάκείνου νοσεῖ.
 IΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔσπι παῖς ἔτι;
 OP. οὐκ ἔστιν^{*} ἀλλος λέκτρο^{*} ἔγημ^{*} ἐν Αὐλίδι.
 IΦ. δόλια γάρ, ὃς ἵσασιν οἱ πεπονθότες.
 OP. τίς εἰ ποθ^{*}; ὃς εὖ πυνθάνει τάφο^{*} Ἐλλάδος. 540
 IΦ. ἔκειθέν εἰμι^{*} παῖς ἔτι^{*} οὐδὲ^{*} ἀποχόμην.
 OP. δρθῶς ποθεῖς ἀρ^{*} εἰδέναι τάκει, γύναι.
 IΦ. τί δὲ^{*} στρατηγός, διν λέγουσ^{*} εὐδαιμονεῖν;
 OP. τίς; οὐ γάρ διν γέ^{*} ἔγῳδα τῶν εὐδαιμόνων*.
 IΦ. Ἀτρέως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἄναξ. 545
 OP. οὐκ οἴδε^{*} ἀπελθει τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 IΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφεν^{*} τὸν εὐφρανθῶ, ξένε.
 OP. τέθνηκ^{*} δὲ τλήμων, πρὸς δὲ^{*} ἀπώλεσέν τινα.
 IΦ. τέθνηκε; ποίᾳ συμφορᾷ^{*} τάλαιν^{*} ἔγώ.
 OP. τί δὲ^{*} ἔστεναξας τοῦτο; μῶν προσῆκέ σοι: 550
 IΦ. τὸν δλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ^{*} ἀναστένω.
 OP. δεινῶς γάρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.
 IΦ. ὁ πανδάρυτος ή κτανοῦσα χῶθανών.
 OP. παῦσαι νυν ἥδη μηδέ^{*} ἐρωτήσῃς πέρω.
 IΦ. τοσόνδε γέ^{*}, εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555

- OP. οὐκ ἔστι παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὄλεσεν.
 ΙΦ. ὁ συνταραχθεὶς οἶκος ὃς τί δὴ θέλων;
 OP. πατρὸς θανόντος αἷμα τιμωρούμενος.
 ΙΦ. ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.*
 OP. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὑτινχεῖ δίκαιος* ὅν. 560
 ΙΦ. λείπει δὲ ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον;
 OP. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 ΙΦ. τί δέ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος;
 OP. οὐδέποτε γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ δρᾶν φάσος.
 ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χρῶ πτανῶν αὐτῆιν πατήρ. 565
 OP. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
 ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δὲ ἔστι παῖς Ἄργει πατρός;
 OP. ἔστι, ἄθλιός γε, κοῦδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
 ΙΦ. φευδεῖς ὄνειροι, χαίρετε οὐδέν τι³ ἄρα.
 . . . . .
 ΙΦ. ἀκούσατε· εἰς γὰρ δὴ τιν' ἥκομεν λόγον,
 δῆμον τὸ δὲ εὖ μάλιστα τοῦτο γίγνεται, 580
 κάμοι, τὸ δὲ εὖ μάλιστα τοῦτο γίγνεται,
 εἰ πᾶσι ταῦτὸν πρᾶγμα ἀρεσκόντως ἔχει.
 θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμι σέ, ἀγγεῖλαί τι μοι
 πρὸς Ἄργος ἐλθῶν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τὸ δὲ εὐεγκεῖν, ἦν τις οἰκτείρας ἐμὲ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν 585
 φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δὲ ὑπὸ⁴
 θνήσκειν σφε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαιον ἥγουμένης;
 οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις Ἄργοθεν μολὼν
 εἰς Ἄργος αὐθις τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
 πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. 590
 σὺ δέ, εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὕτε δυσγενῆς
 καὶ τὰς Μυκήνας οἰσθα χοῦς καγὼ θέλω,
 σώθητι καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβὼν
 κούφων ἔκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
 οὗτος δέ, ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε. 595
 θεῷ γενέσθω θῦμα χωρισθεὶς σέθεν.
 OP. καλῶς ἔλεξας τἄλλα πλὴν ἐν, ω̄ ξένη.
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδε ἐμοὶ βάρος μέγα.
 • ναυστολῶν* γὰρ εἴη⁵ ἐγὼ τὰς συμφοράς.

- οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν. 600
 οὐκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
 χάριν τίθεσθαι καῦτὸν ἔκδυναι* κακῶν.
 ἀλλ' ὡς γενέσθω τῷδε μὲν δέλτον δίδου,
 πέμψει γὰρ "Ἄργος, ὁστε σοι καλῆς ἔχειν·
 ἥμᾶς δ' διὰ τὴν φίλων αἴσχιστον ὅστις καταβαλῶν* εἰς ἔμφροδας
 αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὧν φίλος,
 ὃν οὐδὲν ἤσσον ἢ μὲν φῶς δρᾶν θέλω.
- IΦ. ὁ λῆμ* ἄριστον, ὃς ἀπ' εὐγενοῦς τυνος
 δίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τῷ δρῶσι φίλος. 610
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν δμοσπόρων
 δισπερ λέλειπται καὶ γὰρ οὐδὲν ἐγώ. ξένοι,
 ἀνάδελφοις εἰμι, πλὴν ὅστις οὐχ δρῶσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλει ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανεῖ πολλὴ δέ τις
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.
- OP. θύεις δὲ εἰς αἱ καὶ τὶς δινὶ τλήτε ται ;
- IΦ. ἐγώ* θεᾶς γὰρ τήγδε προστροπὴν* ἔχω.
- OP. ἀζηλά γ, ὁ νεᾶνι, κούκ* εὐδαίμονα.
- IΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον. 620
- OP. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἀρσενας ;
- IΦ. οὐκ* ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι*.
- OP. δ δὲ σφαγεὺς τίς ; εἰ τάδ' ἴστορεῖν με χοή.
- IΦ. εἴσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἵς μέλει τάδε.
- OP. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μέν, δταν θάνω ; 625
- IΦ. πῦρ ἵερὸν ἔνδον χάσμα τῷ εὐρωπὸν* πέτρας.
- OP. φεῦ·
 πῶς ἀν μέν ἀδελφῆς χεὶρ περιστείλειεν* ἀν ;
- IΦ. μάταιον εὐχήν, ὁ τάλας, ὅστις ποτὲ εἴη
 ηὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐκ* μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὥν, 630
 ἀλλ' ὧν γε δυνατὸν οὐδὲν ἐγὼ λλείψω χάριν,
 πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ,
 ξανθῷ τῷ ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω,
 καὶ τῆς δρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος*
 ξουθῆς μελίσσης εἰς πυρὸν βαλῶ σέθεν. 635
- Εὑριπίδου Τραγῳδίαι Μιχαηλίδου 2

ἀλλ' εἴμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἶσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ μοῦ λάβῃς.
φυλάσσετεν αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτεξ.
ἴσως ἀελπίτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ⁶⁴⁰
πέμψω πρὸς Ἀργος, διν μάλιστεν ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ηδονὰς ἀπαγγελεῖ.

ΟΡ. Πηνελόπη, πέπονθας ταῦτα πρὸς θεῶν ἐμοί;

ΠΥ. οὐκ οἶδεν ἐρωτᾶς οὐδὲ λέγειν ἔχοντά με.

ΟΡ. τίς ἔστιν ἡ νεᾶνις; ως Ελληνικῶς⁶⁶⁰
ἀνήρεθεν ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντεν Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ως ὅπτειον ἀνηρώτα τέ με
γυναικα παῖδας τ'. ἔστιν ἡ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργειῶτις οὐ γάρ ἂν ποτε
δέλτον τ' ἔπειπε καὶ τάδε ἔξεμάνθανεν.
ώς κοινὰ πράσσουσ', Ἀργος εἰ πράσσοι καλῶς.

ΠΥ. ἔφθης με μικρόν ταῦτα δὲ φθάσσας λέγεις,⁶⁷⁰
πλὴν ἐν τὰ γάρ τοι βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὃν ἐπιστροφῆς τις ἦν.
ἄταρ διηλθον χάτερον λόγον τινά.

ΟΡ. τίνες τοι κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.

ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος.⁶⁷⁵
κοινῇ τε πλεύσας, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν.
καὶ δειλίαν γάρ καὶ κάκην* κεκτήσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπιύχῳ χθονί.
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι, πολλοὶ γάρ κακοί,
προδούς σε, σωθείς δ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος
ἡ κάφεδρεύσας* ἐπί νοσοῦσι δώμασι⁶⁸⁰

ὅάψαι μόρον σοι σῆς τυφαννίδος χάριν,
ἐγκληδον* ως δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
τοῦτον φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κούν ἔσθ' ὅπως οὐ χοὴ συνεκπεῦσαι μέ τοι⁶⁸⁵
καὶ συσφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας,
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

- ὈΡ. εὔφημα φώνει· τάμα δεῖ φέρειν ἐμέ·
ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξον, οὐκ οἶσθε διπλᾶς.
ὅ γὰρ σὺ λυπόδὸν καὶ πονείδιστον λέγεις,
τοῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἔμοι 690
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἀ πράσσω πρὸς θεῶν, λιπεῖν βίον.
σὺ δ' ὅλβιός τ' εἴ καθαρὰ τ' οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαινθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεῖς δὲ παῖδας ἔμης δμοσπόρου 695
κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν,
δνομά* τ' ἔμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδὲ ἄπαις δόμος
πατρῷος οὐμός ἔξαλειφθείη ποτ' ἄν.
ἄλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἀργος μόλης, 700
πρὸς δεξιὰς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω * τάδε·
τύμβον τε χῶσον* καὶ πίθες μνημεῖα μοι,
καὶ δάκρυον ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὧς ὅλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς
γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνῳ*. 705
καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους δρῶν πατρός.
καὶ χαῖρο*: ἐμῶν γὰρ φίλτατον σ' ηὗρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἔμοι,
ὦ πόλλος ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. 710
ἡμᾶς δ' ὁ Φοίβος μάντις ὃν ἐψεύσατο·
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
ἀπήλασ* αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ὦ πάντ' ἐγὼ δοὺς τάμα καὶ πεισθεὶς λόγοις,
μητέρα κατακτᾶς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι. 715
ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἀν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεί σ' ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
μάντευμα, καίτοι γ' ἐγγὺς ἔστηκας φόνου. 720
ἄλλ' ἔστιν ἔστιν ἡ λίαν δυπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.
ὈΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·

- γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περῷ.
- IΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεῖτε* 725·
 τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
 δέλτου μὲν αἴδε πολύθυροι* διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν ἄ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσαι· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὰ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μηδ ἀπονοστήσας χθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς*
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἀργος φέρειν.
- OP. τί δῆτα βούλει; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
 IΦ. ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς
 πρὸς Ἀργος, οἵσι βούλομαι πέμψαι φίλων. 735·
- OP. ἡ καντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;
 IΦ. τί χρῆμα δράσειν ἡ τὶ μὴ δράσειν; λέγε.
 OP. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 IΦ. δίκαιον εἴπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειν ἄν;
 OP. ἡ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;
 IΦ. πείσω σφε, καντὴ ναὸς εἰσβήσω * σκάφος.
 OP. ὅμνυ· σὺ δ' ἔξαρχος ὅρκον ὅστις εὐσεβής.
 IΦ. δώσεις λέγειν χοή, τήνδε τοῖς ἐμοῖς φίλοις.
 PY. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745·
 IΦ. κάγῳ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
 PY. τίν' οὖν ἐπόμνυντοισίδ' ὅρκιον θεῶν;
 IΦ. Ἀρτεμιν, ἐν ἡσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
 PY. ἐγὼ δ' ἄνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
 IΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ;
 PY. ἀνοστος εἶην· τί δὲ σὺ σώσασά με;
 IΦ. μήποτε κατ' Ἀργος ζῶσ' ἵγνος θείην ποδός.
 PY. ἀκουε δή νυν δν παρήλθομεν λόγον.
 IΦ. ἀλλ' οὕτις ἔστ' ἀκαιρος, ἦν κακῶς ἔχη.
 PY. ἔξαιρετόν* μοι δὸς τόδ', ἦν τι ναῦς πάθη, 755·
 καὶ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον
 τὸν ὅρκον είναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
 IΦ. ἀλλ' οἰσθ' ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
 τάνοντα κάγγεγραμμέν* ἐν δέλτον πτυχαῖς 760·

λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι φίλοις.
ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
αὕτη φράσει σιγῶσα τάγγεγραμμένα·
ἦν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765

- ΠΙ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
σήμαινε δὲ φίλη τάσδε ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἀργος ὃ τι τε χοὴ κλύοντά σου λέγειν.

ΙΦ. ἔγγελλον οὐδέστι μι, παιδὶ τάγαμέμνονος
αἵ τε ν Αὐλίδι σφαγεῖσθε ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσθε Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δὲ οὐ ζῶσθε ἔτι».

ΟΡ. ποῦ δὲ ἔστι ἐκείνη; κατθανοῦσθε ἵκει πάλιν;
ΙΦ. οὐδὲ ην δῆκτος σύ μη λόγοις ἐκπλησσέ με.
«κόμισται μὲν ἐξ Ἀργος, ως σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάτησον θεᾶς

σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόρους τιμᾶς ἔχω». 775

ΟΡ. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτε δνθετος ηδούμενα;
ΙΦ. «η σοὶς ἀραιάς δώμασιν γενήσομαι,
Ορέσθι», τοιούτοις δικαίων μάθης.

ΟΡ. ως θεοί. ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;
ΟΡ. οὐδέν πέροινε δέ ἔξεβην γὰρ ἄλλοσε. 780

ΙΦ. λέγειν τοιούτοις δικαίων μάθης
«Ἄρτεμις ἔσωσέ με, ην δέ θυστος ἐμός πατήρ,
δοκῶν ἐξ ήματος δέκανον φάσγανον βαλεῖν,
εἰς τήγνε δέ φύκιον αἴλαν. αἴδεν ἐπιστολαί,
τάδε ἔστι τάν δέλτοισιν ἔγγεγραμμένα.

ΠΙ. ως δαδίοις δροκοῖσι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δέ δύμόσας, οὐ πολὺν σχήσω λόρόνον,
τὸν δέ δροκον δικαίωμος ἐμπεδώσομεν. 790

Ιδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμι τε,
Ορέστα. τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.

ΟΡ. δέχομαι παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ήδονὴν πρῶτον οὐ λόγοις αἱρέσομαι.
ως φιλτάτη μοι σύγγονος, ἐκπεπληγμένος
δύμως σ' ἀπίστιφο περιβαλὼν βραχίονις
εἰς τέρψιν είμι, πυθόμενος θαυμάστερος.

- ΧΟ. ξεῖν, οὐδ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις* ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρᾳ.
- ΟΡ. ώ συγκασιγνήτη τε κακ ταῦτοῦ πατρὸς
Ἄγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχονσ' ἀδελφόν, οὐδ δοκοῦσθ' ἔξειν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσει λέγων;
τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἔκει σός, ώ τάλαινα, σύγγονος. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἦ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο;
- ΟΡ. Πέλοπός* γε παιδὶ παιδός, οὐν ἀπέφυκεν ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς; ἔχεις τι τῶνδε μοι τεκμήριον;
- ΟΡ. ἔχω πατρῷών ἐκ δόμων τι πυνθάνου
τάχ' οὖν ἔρωτῶο* ἐς ἄπιστον ἀφίξομαι.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἄντις ἀκουε πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε·
Ἄτρεψ Θυέσσου τ' οἰσθα γενομένην ἔριν;
- ΙΦ. ἥκουσσα, χρυσῆς ἀρνὸς οὔνεκεν ἦν πέρι.
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήναστος οἰσθ' ἐν εὐπήνοις* ὑφαῖς;
- ΙΦ. ώ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκώ τ' ἐν ἵστοις ἥλιου μετάστασιν;
- ΙΦ. ὑφῆνα καὶ τόδ' εἶδος εὑμίτοις πλοκαῖς.
- ΟΡ. καὶ λούτρος ἐς Αὔλιν μητρὸς ἀνεδέξω* πάρα;
- ΙΦ. οἰδ* οὐ γάρ οὐ γάμος ἐσθλὸς ὅν μ' ἀφείλετο*.
- ΟΡ. τί γάρ; κόμας σάς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμον τάφῳ.
- ΟΡ. ἂ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
ἥν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα 825
- ἐκτήσαθ' Ἰπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.
- ΙΦ. ώ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γάρ εἰ.
ἔχω σ' Ὁρέστα, τηλύγετον*
- χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
Ἄργογόθεν, ώ φίλος. 930
- ΟΡ. κάγω σε τὴν θανοῦσαν, ώς δοξάζεται.
κατὰ* δὲ δάρια, κατὰ δὲ γόσις ἄμα χαρᾶ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, θσαντως δ' ἐμόν.

- IΦ. τότ' ἔτι βρέφος ἔλιπον ἔλιπον ἀγκάλαις
σὲ νεαρὸν τροφοῦ νεαρὸν ἐν δόμοις. 835
Ὥ θυμὲ κρείσσον ἢ λόγοισιν εὔτυχῶν,
τί φῶ; θαυμάτων πέρα καὶ λόγου
πρόσω τάδ' ἐπέβα 840
- OP. τὸ λιτὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.
- IΦ. ἄτοπον* ἥδονὰν ἔλαβον, ὃ φλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπιάμενος φύγη·
ὅτι Κυκλωπίδες ἔσται, ὃ πατρίς, 845
Μυκήνα φίλα,
χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς.
ὅτι μοι συνομαίμονα
τόν δε δύμοισιν ἐξεθρέψω φάος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 850—1083

Μετὰ τὴν ἀναγγήρωσιν τῶν δύο ἀπελθόν γίνεται δευτέρα ἀναγνώρισις τοῦ Πυλάδου, τοῦ ἐξαδέλφου τῆς Ἰφεγενείας καὶ υἱοῦ τοῦ Στροφίου, καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἐπιθυμοῦσα νὰ μάλιη λεπτομερῶς τὰ κατὰ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους τῆς συμβάντα, ἐρωτᾷ τὸν Ὁρέστην ὅτις τῇ διηγείται τὴν μετὰ τὸν θίνατον τῆς μητρός των καταδίωξίν του ὑπὲ τῶν Ἐρινύων, τὴν ἐν τῷ Ἀρειῷ Πάγῳ τῶν Ἀθηνῶν ἐκδίκασιν τῆς δυοθέσεώς του, τὴν ςιφώσιν του τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς καταδίωξεώς του ὑπὲ τῶν Ἐρινύων, ὅσαι δὲν ἐλεώρησαν τὴν ἀπόφασιν δικαίαν, τὴν μετάθασιν του εἰς τὸ μαντείον τῶν Δελφῶν πρὸς ἐξεύρεσιν μέσου ἀπαλλαγῆς καὶ τὸν χορηγίην τοῦ Ἀπόλλυνος, διπως κομισηγ ἐκ τῆς Ταυρικῆς τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀρτέλιερος εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἀπαλλαχθῆσθαι τῶν ἐνοχλήσεων ἐκ τῶν Ἐρινύων.

Πρὸς τοῦτο ζητεῖ τὴν συνδροιὴν τῆς Ἰφιγενείας καὶ προτελευτὴν ἐγ ἀνάγκη νὰ φονεύσῃ τὸν τύραννον Θάντα κρυπτόμενος ἐν τῷ ναῷ. Ἡ Ἰφιγένεια εθρίσκει τοῦτο ἀδύνατον καὶ μηχανᾶται νὰ πείσῃ τὸν Θάντα ὅτι οἱ συλληφθέντες ἔνοι: ὡς μεμολυσμένοι ἐκ τοῦ αἰματος φόνου μητρὸς ἔχουσιν ἀνάγκην καθαρισμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ὡς καὶ τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς ὅπερ δῆθεν ἦγγισαν Τοῦτο τὸ σχέδιον ἔχετεύει: τὸν χορὸν τῶν γυναικῶν νὰ κρατήσῃ

μυστικόν, δύοσχομένη ἔτι θὰ συναποκοιτίσῃ καὶ ταύτας εἰς Ἑλλάδα. Ὁ χορὸς δέχεται νὰ φυλάξῃ τὸ μυστικόν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ κλαίει τὴν κακήν του τύχην διὰ τὴν αλγυμαλωσίαν του καὶ τὴν διαιρούντην του ἐν τῇ βαρβάρῳ ταύτη γέρα, ἐκ τῆς ὁποίας εὔχεται νὰ ἀπέλθῃ τις ταχύτερον, ἐπανακάμπτων εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα.

- ΧΟ. ὅρνις*, ἢ παρὰ πετρίνας στρ.
πόντου δειράδας, ἀλκυών,
ἔλεγον* οἰκτρὸν ἀείδεις,
εὐξύνετον* ξυνετοῖσι βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
ἐγώ σοι παραβάλλομαι
θρήνους, ἄπτερος ὅρνις,
ποθοῦσ^τ ‘Ἑλλάνων ἀγόρους,*
ποθοῦσ^τ “Ἄρτεμιν δλβίαν,
ἢ παρὰ Κύνθιον* ὅχθον οἰκεῖ
φοίνικά θ’ ἀβροκόμαν*
δάφναν τ’ εὐερνέα*, καὶ
γλυκυκᾶς θαλλὸν ιερὸν ἔλαιας,
Λατοῦς ὕδινα* φίλαν,
λίμναν θ’ εἰλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελφ-
δὸς Μούσας θεραπεύει.
ἢ πολλαὶ δακρύων λιβάδες*,
αἱ παρηίδας* εἰς ἐμάς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων*
δλλυμένων ἐπὶ ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις.
ζαχρύσου δὲ δι’ ἐμπολᾶς*
νόστον* βάρβαρον ἥλθον,
ἐν ᾧ τᾶς ἔλαιφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παιδ^τ ‘Αγαμεμνονίαν λατρεύω
βωμού τ’ οὐ μηλοθύτας,*
ζηλοῦσα* τὸν διὰ παν-
τὸς δυσδαιμονίου· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
- 1090
1095
1100
1105
ἀντ.
1110
1115

- οὐ κάμνει* σύντροφος ὥν
τῷ πάλαι δυσθαμονίᾳ.
τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ·
σθαι θνητοῖς βαρὺς αἰών.
καὶ σὲ μέν, πότνι*, τὸ γεία
πεντηκόντορος οἶκον ἔξει· στρ.
συρίζων δ' ὁ κηροδέτας*
κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωնίζει*,
ὁ Φοῖβος θ* ὁ μάντις ἔχων
κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
ἀειδῶν ἔξει λιπαρὰν
εὖ σ' Αθηναίων ἐπὶ γᾶν.
ἔμε δ' αὐτοῦ προλιποῦ-
σα βήσει ὅσθιοις* πλάταις
ἀέρι δ' ἵστια
ἔρειδόμεν* ἐς πρότονον κατὰ
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι* πόδες* 1130
ναὸς ὀκυπόμπου.
λαμπρὸν ἵπποδρομον* βαίην,
ἔνθ' εὐάλιον* ἔρχεται πῦρ
οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς
λῆξαιαι* θοάζουσα*
χοροὺς δ' ἵσταίην*, ὅθι καὶ
πάροχος εὐδοκίμων γάμων,
παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας
ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
ἐς ἀμίλλας χαρίτων.
χλιδᾶς ἀβροπλούτοιο
εἰς ἔριν δρυνμένα, πολυποίκιλα φάρεα
καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυσιν
ὅψιν ἐσκίαζον. 1140
1145
1150

Ἐν τῷ τρίτῳ ἐπεισοδίῳ ὁ βασιλεὺς Θόας συναντᾷ τὴν ἑρειαν Ἰφιγένειαν κομιζούσαν τὸ ἔδανον ἔξω τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς τὴν ἐρώτησίν του διηγεῖται αὕτη τὰ τής ἀνακαλύψεως τοῦ μαλυσμοῦ τῶν ξένων, τὰ τῆς ὥπ' αὐτῶν μεταδόσεως τοῦ μολύσματος εἰς τὸ ἔδανον καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ καθαρισμοῦ ὅλων εἰς ἔρημον ἀκτὴν, μακρὰν τοῦ πολλοῦ κόσμου, διὰ τῆς χρήσεως μυστικῶν τελετῶν. Οὐ Θόας ἐπιδοκιμάζει τὴν εὐλάβειαν τῆς Ἱερείας καὶ κατ' εἰσίγγησιν αὐτῆς διατάττει πάντες οἱ κάτοικοι νὰ κλεισθοῦν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πρὸς ἕποφυγὴν τοῖς μιάσματος. Μετὰ τὴν ἀναγρήσιν ὅλων ὁ χορὸς ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ φάλλει ὅμινον πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸ Δελφικὸν μαντεῖον τοῦ δποίου οἱ χρησιμοὶ ἐλπίζει νὰ ἐκπληρωθοῦν κατὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν.

Ἐν τῇ ἔξοδῳ καταρθάνει ἄγγελος ἔητων τὸν βασιλέα εἰς ὃν ἀναγγέλλει· διὰ τὴν Ἰφιγένειαν ἔξαπατήσασα αὐτὸν ἀπεκόμισε τὸ ἔδανον τῆς Ἀρτέμιδος ἔξω τῆς γύρας συνοδευομένη ὥπο τῶν ξένων, τῶν ὅποιων ὁ εἶς εἶναι· ἀδελφὸς της. Οὐ Θόας ἐννοήσας τὴν ἀπάτην τῆς Ἱερείας καλεῖ πάντας τοὺς πολίτας ἵνα τρέξωσι καὶ συλλάθωσι τοὺς φυγάδας. Εἴ τῷ μεταξὶ ἐμφανίζεται ἡ Ἀθηνᾶ κελεύουσα τὸν Θόαντα νὰ σταματήσῃ πᾶσαν καταδίωξιν, διέστι· γάρ ἀπόφασις τῶν θεῶν εἶναι νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν Ἑλλάδα κομιζούσα καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος ἵνα τὸ ἐγκαταστήσῃ ἐν τῇ Βραυρώνι τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἐκ τούτου κληθησομένης Γαυροπόλου Ἀρτέμιδος.

Οὐ Θόας ὑπακούει εἰς τοὺς λόγους τῆς θεᾶς, αἱ Ἑλληνίδες γυναῖκες μακαρίζουσι τοὺς ἀπερχομένους καὶ τὸ δράμα τελειώνει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

- 1 ἀβροκόμαν (φοίνικα), ἐννοεῖται ἡ πρόθ. παρὰ ως καὶ κατωτ.
‘Ο φοῖνιξ λέγ. ἀνθροκόμης διὰ τὰ τρυφερὰ καὶ λεπτὰ φύλλα του.
- 2 ἀγόρους (ἄγορος, δ) = τὰς ἀγοράς, τὰς πανηγύρεις.
- 3 ἀκος, τὸ (ἀκέομαι) = ὀνακούφισις, παρηγορία.
- 4 ἀκραντα (ἡκούσατε) = ἀνεκτέλεστα, ἀναληθῆ.
- 5 ἀμπνοάς, (ποιτ. ἀντὶ ἀναπνοᾶς) = ἀνάπαισιν (ἐκ τῶν κόπων).
- 6 ἀμφίβληστρα (τοίχων), ἐνταῦθα = περίβολος τῶν τοίχων.
- 7 ἀνεδέξω (λουτρά), δηλαδή, ἐνυπιφεύθης ἐν Αδλίδι, δεχθεῖσα πρότερον παρὰ τῆς μητρὸς τὸ κατ' ἔθιμον νυμφικὸν λουτρόν.
- 8 ἀπλοίας σύνταξον: τυγχάνων τε δεινῆς ἀπλοίας οὐ τυγχάνων τε πνευμάτων = συναντήσας δὲ φοβερὰν δυσκολίαν ταξιδίου ἔνεκα νηνεμίας.
- 9 ἀραία (γενήσομαι) ἐκ τοῦ ἀρά. = θὰ γίνω τὸ πονηρὸν κατὰ σοῦ πνεῦμα, θὰ σὲ καταρῶμαι αἰωνίως.
- 10 ἀρκυν, ἄρκυς — υος, ἡ = δίκτυον θηρευτικόν, παγίς, ἀδιέξοδος.
- 11 ἀτοπον (ἡδονὴν) = ἀπροσδόκητον, παράλογον.
- 12 ἀφείλετο (ἐνν. τὸ εἰδένει), δηλαδὴ τοῦ γάμου μου ἡ εὐτυχία (εἰρων.) δὲν μισοῦ ἔξιλειψε ἐκ τῆς μηνύμης τὸ περιστατικόν.
- 13 βραχίονι (πιετῷ) ποιητ. ἔκφρασις = (σὲ ἐναγκαλίζομαι) διὰ βραχίονος εἰς ὁν ὑπάρχει πεποίησας διὰ περιβάλλει τὴν πραγματικὴν ἀδελφήν του.
- 14 γάνος, τὸ (γαίω, γάνυμαι) = κάτιε τι εὐφρόσυνον, λαμπρὸν, στιλπνόν· ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ μελιτος (ἐνθεμόρρυτον) = τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ρέον εὐφρόσυνον ὅγρὸν τῆς ξανθῆς μελίσσης.
- 15 γενήσεται (πεσεῖν) = ποιήσει πεσεῖν, θὰ γίνῃ ἀφορμὴ νότος....
- 16 διαδοχαῖς (ἐριγύων), γῆγουν διὰ τῆς καταδιώξεως ὑπὸ τῶν ἐριγύων, διαδεχομένων ἀλλήλας.
- 17 δίκαιος (ῶν), προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου συντάξεως: εἰ καὶ δίκαιον ἔστι (εὐτυχεῖν).
- 18 διπτένχων = διπλῶν, δύο.
- 19 ἔγκληρον = ἐπίκληρον, κληρονόμον τῆς περιουσίας καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀξιώματος (ὅρος ἐν τῷ Ἀττικῷ δικαίῳ).
- 20 εἰλίσσουσαν (λέιναν) = τὴν ἐλέκτορειδη λέμνην, τὴν ἄλλως

- τροχοειδῆ καλουμένην, παρὰ τὴν ὅποιαν ἔτεκεν ἡ Λητώ.
- 21 εἰσβήσω, ἐνν. αἰτὸν τὸν Πυλάδην.
- 22 εἰσεπράξατο (εὑ) δηλ. ἐπῆρε μὲ τὸ δίκαιό του ἀσχημον δίκαιον (δξύμωρον σχῆμα).
- 23 ἐκδῦναι (κακῶν)=διαφυγεῖν.
- 24 ἐκπετάσουσι· τὸ χωρίον παρεδίθη ἐφθαρμένον. Σύνταξον: πόδες ναδες ὀκυπ. ἐκπετάσουσι δέρι ίστια ἐρειδόμεν^τ ἐς πρότονον κατὰ πρῷραν ὑπὲρ στόλον=τὰ σχοινία τοῦ ταχυπόρου πλοίου θὺ ἀπλώτουν εἰς τὸν ἄνεμον τὰ ίστια τὰ στηριζόμενα εἰς τοὺς προτόνους ἐκατέρωθεν, δηλ. τὰ πρωραῖα ίστια καὶ τὰ ὑπεράνω τοῦ ἐμβόλου, (σημ. φλόκουν, ἐν τῇ γλώτσῃ τῶν ναυτικῶν).
- 25 ἐκπλήσαντα, (ἴδε ἐν λέξει: ἐξέπλησε).
- 26 ἔλεγον (ἐ-)=ἀστια Ηρηνητικόν· ἐντ.=ἱρήνος τῆς θλωρόνος (πρόλ. τὰ ἔλεγετα).
- 27 ἔμπολᾶς; (ζαχρύσου), ἔμπολή, ἥ (πρόλ. ἔμπολῶ, ἀπ—εμπολῶ)=ἱμπόρευμα· ἐντ.=ἰγορὰ καὶ ζάχρυσος ἔμπολή=ἥ ἀγορὰ ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ.
- 28 ἔμπυρα (ἡλίθιν εἰς...) ἐνν. τὸ οὐδιαστικὸν σήματα, δηλ. εἰς ἔμπυροικαντεῖαν, τὴν διὰ τοῦ πυρὸς τῶν θυσιῶν προλέγουσαν τὰ μέλλοντα.
- 29 ἔπιτιθωσκει (ἐπιθωστικό)=ἢ διδῃ τὸν παρασημητικὸν ρυθμὸν μὲ τὸν γίχον τῆς σύριγγος εἰς τοὺς κωπηλάτας. Ὁ Ήλὰν ἐνταῦθα θὺ ἀναλάδῃ καθήκοντα ἀρχαῖον κελευστοῦ ἢ τριηραύλουν, διὰ τοῦ αὐλοῦ ἐκανόνιζε τὰς κινήσεις τῶν ἐρετῶν κτλ.
- 30 ἐνθάδε, ἥ Ἱφιγένεια ἐναρέρεται εἰς τὴν πληροφορίαν γῆν ἐκόμισαν εἰς αὐτὴν οἱ παιιένες; διε· ὁ εἰς τῶν ξένων ὄνομάζετο Πυλάδης.
- 31 ἐξαίρετον (δις)=οὗς ἐξαίρεσιν.
- 32 ἐξέκλεψε, τὸ ἀντικ. μὲ ἐν τῷ στίγ. 30.
- 33 ἐξέπλησα (δρόμους) καμπίμους, ἀσρ. τοῦ ἐκπίμπλημι κατὰ τὸ στήθω=συνεπλήρωσα, ἐτελείωσα πολλοὺς δρόμους μετὰ καμπῶν. Ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀγώνων δρόμους ἐν τοῖς σταδίοις.
- 34 ἐπαυρέσθαι (ἐνν. σοῦ) ἀσρ. β' τοῦ ἐπαυρίσκομαι=νὰ ἀπολαύσω παρὰ σοῦ, νὰ κερδίσω ἀπὸ σέ.

- 35 ἐπικράνων (ἐκ δ' ...), ἐκ τῶν κιονοκράνων.
- 36 ἐπισκήπτω (σε) = σὲ ἐξορχίζω.
- 37 ἐπιστολὰς = ἵντολάς, παραγγελίας.
- 38 ἐπιστροφὴ (ἐπιστρέψω = στρέψω τὸν νοῦν πρὸς τι) = φροντίς, ἐνδιαφέρον περὶ τινος.
- 39 ἔρα (τοῦτο) σύστοιχον ἀντικείμενον = τοῦτον τὸν πόθον ἔχε, οὐ γαρ εἰς τοῦτο (ἔρδω — ὁ).
- 40 ἔρειψιμον (σεέργος), ἐκ τοῦ ἔρειπω = βληγή ή στέγη κατέπεσεν εἰς ἔρειπια.
- 41 ἔρωτῶσα (εἰς ἀπίστα) = δηλαδ. Ισως μὲ τὰς ἐρωτήσεις μου (καὶ τὰς μὴ ἴκανοποιητικὰς ἀπαντήσεις σου) δὲν θὰ πεισθῶ.
- 42 εὐάλιον (πῦρ) = εὑρήλιον.... (ὁ αἰθήρ).
- 43 εὐδαιμόνων, ινάλυσον τὴν φράσιν: οὐ γάρ (οὗτος δ στρατηγός), δν ἔγώ οἶδα, τῶν εὐδαιμόνων (ἴστι).
- 44 εὐεργέα (διφριχν), διμηρ. ἔρνος = καλλιθλαστον, εὐθαλῆ. Ο φοῖνιξ, ή δάφνη καὶ ή ἑλαία ὑπῆρξαν τὰ δένδρα ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ή Λητώ ωδίνουσα...
- 45 εὐξύνετον (βοάν) = εὐσύνετον, εὐκόλως ἔννοουμένην βοήν εἰς τούς....
- 46 εὐπήνοις (πήνη, πηνίον) = εἰς τὰ καλούφασμά τα αὐτά στηρίχθεις.
- 47 εὐρωπός, ἐκ τοῦ εὐρύς, (πρόλ. σενδός = στενωπός) = εὐρύχωρον, γαῦδες.
- 48 ζηλοῦσα τὸν... = ζηλεύουσα τὸν διὰ παντὸς τοῦ βίου δυστυχῆ. Τὸ παραδοξολόγημα δικαιολογεῖται: ἡμέσως κατωτέρω.
- 49 θριγκόν, θριγκός, δ = τὸ ἀνώτατον τοῦ οἰκίμιατος γείσον, ή ἐκ λίθων καρνίζα τοῦ τοίχου.
- 50 ἐπόδρομον (βιβήν), ἐπόδρομος κατὰ παροιούσιν ἀπὸ τρεχόντων τειχίπων ἐν τῷ ἐποδρομίῳ λέγεται: ἐνταῦθα ή πορείᾳ τοῦ πτερωτοῦ ἀριατος τοῦ Ἡλίου = εἴθε νὰ πετοῦσα μέτα ἀπὸ τὸν φωτεινὸν δρόμον τοῦ Ἡλίου ὅθεν διαχέεται: τό....
- 51 ἰσταίην (χοροῦς)... Σύνταξον τὴν μέχρι τοῦ τέλους περίοδον ἢ ἔτη; ίσταίην χοροὺς δθι καὶ πάροχος εύδοκ. γάμων, εἰλίσσουσα παρὰ πόδα φίλας ματρὸς θιάσους ἥλικων. ἐσ ἀμίλλας χαρίτων, δρυνυμένα εἰς ἔριν χλ. ἀβροπλούτοιο, περιβαλλομένα γέννυσιν πολυπ. φά-

ρεα καὶ πλοκ. ὅψιν ἐσκίαζον=εἴθε δὲ νὰ ὀργανώσω γο-
ροὺς κατὰ τοὺς ὄποιους ὡς παράνυμφος εἰς γάμους ἐπισή-
μους, σύρουσα κύκλῳ τοὺς δμίλους τῶν συνομηλίκων, κοντὰ
εἰς τὸν κύκλον ἀγαπητῆς μητρός, εἰς ἀγάνα καλλιστείων
καὶ συνεριζομένη ιμαζί των εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ
πλούτου θὰ ἐσκέπαξον τὸ πρόσωπον, ἔχουσα περὶ τὰς πα-
ρεῖας πολυχρόμους πέπλους καὶ πλοκάμους (τῆς κόμης).

52 **Ιστορῶ** (σε)=ἱρωτῶ, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ σοῦ.

53 **κάκην**=ἰνανδρόλαν, φαιλότητα.

54 **κακόν**, ἐνν. τὴν ἐν Αὐλίδι θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας.

55 **καλλίνικον**, (στέφανον) ποιητικὴ χρήσις=τὸν καλὸν στέ-
φανον νίκης (Ἰλίου).

56 **καλλιστεῖον**: ἡ οἰλη φράσις κείται παρενθεικώς καὶ ἀνή-
κει εἰς τὴν Ἰφιγένειαν γῆτις διαιώπτει ἐνταῦθα τὴν διήγη-
σιν τοῦ Κάλγαντος. **καλλιστεῖον**=ἡ βραχεῖα τοῦ καλλι-
στοῦ γεννήματος (ἰδε ἀνωτ. στιχ. 20).

57 **κάμνει** (οὖ...) ἐριήγευσαν τὸ οἰλον=εἰς τὰς ταλαιπωρίας
τῆς ζωῆς, (ἐν ἀνάγκαις) δὲ ἀνέκαθεν ἀνατραφεὶς (σύν-
τροφος) ἵε τὴν δυστυχίαν, δὲν ὑποφέρει, ἐνῷ....

58 **κατά**, σύναψον πρὸς τὸ νοτίζει δάκρυα (**κατανοτίζει τό...**)

59 **καταβαλῶν**, σύνταξον: αἰσχιστὸν (ἐστιν) δστις (εἰτις) **κα-**
ταβαλῶν τὰ τῶν φίλων εἰς ἔνυμφοράς αὐτὸς σέσωσται.

60 **κατηρξάμην**, **κατάρχομαι**, ἐπὶ θρησκευτικῆς σημασίας=
ἀρχέω τὴν θυσίαν ραντείζουσα τὸ θῦμικ π. χ. διὲ ἡγιασιέ-
νου ὅδατος κλπ.

61 **καφεδρεύσας** (ἐπὶ δέκατο:) = ἐπωφεληθεῖς τῆς περιστάσεως
ὅς ἐνεδρεύων...

62 **κέρδος**: ἡνάλυτον: οὐδὲν κέρδος (ἐστιν ἐμοὶ) δὲ ζητεῖς
ῶς θανούμενω.

63 **κηροδέτας** (κάλαμος)=ἡ σύριγξ τοῦ Ηανός, ἡ συγκεκολ-
λημένη διὰ κηρίου.

65 **Κύνθιον** (ὄχθον), δὲ **Κύνθιος** δχθος εἶναι: δρος τῆς Δίλου
(δὲ Κύνθιος), παρὰ τὸν ὄποιον ἐγεννήθησαν ἡ Ἀρτεμις καὶ
δὲ Ἀπόλλων.

65 **λῆμα** (ζειτον)=ἱερᾶς, ἀπέφασις (γενναιοτάτη).

66 **λήξαιμι**, σύνταξον: λήξαιμι θοάζουσα τὰς ἐν ἀμοῖς νώτοις
πτέρυγας ὑπὲρ οἰκείων θαλάμων=καὶ εἴθε νὰ ἐφθανε

- κινοῦσα ζωγρῷ; (θοάζω) τὰς πτέρυγας τῶν νώτων μου,
πάνω ἀπὸ τοὺς θαλάμους τοῦ σίκου μου.
- 67 λιβάδας (δακρύων), ἐκ τοῦ λειόν=πᾶν δ., τις στάζει, καὶ ἐντ.
=ρυάκια δακρύων, ποταμοὶ δακρύων, δις λέγομεν σήμερον.
- 68 λυγαῖς, ος—α, ον=σκοτεινὸς; πρόλ. κελαινὴ νὺξ.
- 69 μετελθεῖν (τοὺς γάμους.) μετέρχοματ τι=ζητῷ νὰ λάθω
ἰκανοποίησιν διὰ . . .
- 70 μηλοθύτας (οὐ. .)=ἔνθα δὲν θυσιάζονται πρόβατα (μῆλα)
ἄλλῃ ανθρώποι κτλ.
- 71 ναυστολῶν (τὰς συμφορὰς)=έ μεταφέρων ἐν τῷ πλοίῳ τὸ
φορτίον τῶν ἀτυχημάτων, δηλ. ὁ ὑπεύθυνος νὰ πληρώσῃ
διὰ τὴν κακὴν τύχην μαζί.
- 72 νόστον (θάρβαρον)=εἰς ταξίδιον πρὸς χώραν θαρβαρικήν.
τὸ ἐπίθ. βάρβαρον ισοδυν. πρὸς γεν. «γῆς βαρβάρου».
- 73 νῶτα (χθονὸς) ποιητικὴ ἔκφρασις (πρόλ. νῶτα θαλάσσης)—
ἡ εὔρεται γῆ.
- 84 δηνομα (ἱμοῦ γένοιτο)=τὸ σνοιμά μου, ἡ μνήμη μου θὰ δια-
τηρηθῇ.
- 76 δρεις σύναψον πρὸς τὸ ἀλκυών. ὁ γορὸς τῶν γυναικῶν πα-
ροιμοίαζει ἑαυτὸν πρὸς τὴν ἀλκυόνα (παραταλάσσοις πτη-
νόν, κοινῶς φαρσοπούλι], γῆτις πρὶν ἦ μεταμορφωθῇ ὅπο
τῶν θεῶν εἰς πτηνὸν ἢ τὸ σύζυγος τοῦ Κήρυκος, ἀπολεσθεί-
τας ἐν ναυαγῷ. Οἱ θεοὶ αἰκτίραντες τὴν Ηλιψίν της ἐπὶ τῇ
ἀπωλείᾳ τοῦ προσφίλοῦς συζύγου μετέβαλον αὐτὴν εἰς πτη-
νόν (ἀλκυόνα) ἔξακολουθούν πάντοτε τοὺς θρήνους του κτλ.
- 75 οὐ μήν, σύνταξον τὸ δλον, οὐ μήν ἀλλά, ἐπειδὴ τυγχάν.
Ἄργ. ὡν οὐδὲν ἔγω ἐλλείψω χάριν τούτων ἃ γε δυνα-
τὸν ἔστι χαρίεσθαι).
- 77 παρέργω (ἐνν.) θήσομαι=τοῦτο ήτα τὸ θεωρήσω ὡς δευτε-
ρεῦον πρᾶγμα ἀπέναντι τῆς ἄλλης δυστυχίας μου, δηλ. θὰ
ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐρώτησίν σου, διότι ἡ ἐνόχλησις τῆς
ἀπέναντι τῆς γενικῆς δυστυχίας μου εἶναι μηδαμινή.
- 78 παρευτρεπίζετε, σύνταξον: μολόντες παρευτρεπίζετε τὰ
ἔνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ=φθάσαντες ἐτοιμάσατε τὰ
ἐντὸς μετὰ τῶν ἐχόντων τὴν φροντίδα τῶν θυσίων (ἀπο-
τείνεται πρὸς τοὺς συνοδεύοντας αὐτὴν φύλακας).
- 79 παρηίδας, παρηίσ—ίδος καὶ συνηρ. παρῆγε—γῆδος=παρειά,

- 80 *Πέλοπος*, δηλ. Πέλοψ (πρόπαππος), Ἀτρεὺς (πάππος) καὶ Ἀγαμέλινων (πατέρων).
- 81 περιστείλειν (*πᾶς ἄν*), περιστέλλω (*νεκρὸν*)=περιποιοῦμαι πρὸς κύρευσιν.
- 82 πόδες=τὰ σχοινῖα τὰ δεδειλένα εἰς τὰς δύο κατιωτάτας γωνίας τοῦ ιστίου, μὲ τὰ ὅποια μαζεύονται ἢ χαλαρώνονται τὰ ιστία, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τοῦ θέλμου. Κοινῶς «*ταχέττες*».
- 83 πολύθυροι (*διαπιγχαὶ*)=πολύπτυχοι, πολλὰ φύλλα ἔχουσι: δέλται.
- 84 προσαμβάσεις, ποιητικ. ἐντὶ προσαναβάσεις τὸ δλον: πότερα ἐκβησόμεοθα προσαναβάσεις κλιμάκων (ἢ πύλας ἢνοιξομεν), Βον μέλος μετὰ τὸ πότερον *Ιδ.* στ. 100 =ποτον ἐκ τῶν δύο, ήτα ἢνελθομεν εἰς τὸν τοῖχον ἐπὶ βαθμῖδων κλίμακος ἢ...
- 85 προστροπὴν (*θεᾶς ἔχων*) προστροπὴ=καταφύγιον, ἵκεσία πρὸς θεόν, ἐνταῦθα=ἔχων τὴν ὑποχρέωσιν τῆς λατρείας τῆς θεᾶς (ώς οἴρειά της).
- 86 πρότονος, δ=τὸ σχοινίον τὸ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐμπροσθίου ιστοῦ φθάνον μέχρι τῆς πρώτας καὶ συγκρατοῦν αὐτόν.
- 87 πυκναῖς σύναψον τῷ αὔραις.
- 88 πύργων, ἐνν. τῆς πατρίδος, τῶν δχυρῶν ἐπάλξεων. Αἱ γυναῖκες εἰναι αἰχμάλωτοι πολέμου καθ' ὃν ἡττήθη ἢ πατρίς καὶ ἀπεκομίσθησαν ἐπὶ τῶν ἔχθρικῶν πλαίσιων ως δορύκτητοι εἰς τὴν ἔνην (ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις).
- 89 ροθίοις (*πλάταις*)=εῇ βοηθείᾳ τῶν πλαταγουμάνων κωπῶν,
- 90 σοφόν, γέν. οὐδετ. (=εἶναι).
- 91 στόλον (*ὑπὲρ—*) στόλος ἐντ.=τὸ προεξέχον τῆς πρώτας μέρους, τὸ ἐμβόλον τοῦ πλοίου (πρᾶλ. ἀκροστόλιον=τὸ τελευταῖον ἄκρον), καὶ προσδιορίζει λεπτομερέστερον τό: κατὰ πρῶραν.
- 92 συλλαβοῦσσα, σύνταξον=ώς ἀνιστορεῖς με ἀπαξ συλλαβοῦσσα πάντα, δηλ. πῶς μοῦ διποδάλλεις μίαν γενικὴν ἐρώτησιν ἀφοῦ συνέδεσες μαζὶ τόσα πολλὰ πράγματα.
- 93 συνάψαι (*τὸ ὄναρ*)=νὰ ἐξηγήσω τὸ ὄνειρον ἐν σχέσει πρός.
- 94 τηλήγετον (*βρέφος*)=πολυαγαπημένον, πολυχαῖδεμένον.

- 95 τιμθεὶς (ἴσον) = ποιῶν ίσον, ἐξισῶν. Σύναψον τὴν φράσιν : δᾶς τιμθεὶς ίσον (ἰσῶν) ὥκην πόδα (ώκυτητα ποδῶν) πτεροῖς (δηλ. ωκύτητις πτερῶν) = Οὗτος δὲ βασιλεὺς ἔχων ταχεῖς τοὺς πόδας ὡς τὸ πέταγμα τῶν πτηγῶν ὀνομάσθη Θάσις (Θάσις, θέω—θοδός) ἔνεκα τῆς . . .
- 96 τινί, ἐνν. τῷ πατρὶ τοῦ Ὄρ . . .
- 97 τοῦδε, δηλ. τοῦ θανεῖν.
- 98 τοῦδε : ἦ δεικτ. ἀγνων. δᾶς κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς γεν. ἐμοῦ (αὐτοῦ) τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς τύχας (τὰς), ἀνάλυσον : τὶς οἶδε διεφ τοιαίδε τύχαι εἴσονται ; = τὶς γνωρίζει ἂν δὲν τὴν περιπλένη παρομοίᾳ τύχη ;
- 99 τριγλύφων, τριγλυφος, ἦ. δρος ἀρχιτεκτονικὸς τοῦ Δωρικοῦ ναοῦ, δηλ. πλάξις μαρμαρίνη μετὰ τριῶν παραλλήλων γλυφῶν ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον. Μεταξὺ τῶν πλακῶν παρέμενον κενά, αἱ δπαί, αἵτινες ἀργότερον φραγθεῖσαι ὀνομάσθησαν μετόπαι.
- 100 τροχηλάτου (μινίας) τροχηλάτος = δὲπὶ τροχῶν κινούμενος, καὶ μεταφ. ὁ ταχὺς ὡς τροχὸς τῆς ἀμάξης, ὄρμητικός, σροδρός.
- 101 φόνω (ἀγνισθεὶς), γῆτοι καθαγιασθεὶς δι' ὅδατος, τὴν σφαγὴν μου προσημηταίνοντος.
- 102 φωσφόρῳ (θεῷ). φωσφόρος, ἦ Ἀρτεμις ὡς ταυτιζομένη πρὸς τὴν σελήνην.
- 103 χέρνιβες (χέρνιψ—θοῖς) = αἱ ἀγνισμοὶ τοῦ Ηύματος δι' ἡγιασμένου ὅδατος.
- 104 χερνίψομαι, τοῦ χερνίπτομαι = νίπτω τὰς χειρας ἵνα ῥάνισω διὰ τοῦ ἡγιασμένου ὅδατος τὰ Ηύματα, καθιερῶ τὸ θῦμα.
- 105 χραίνεις = μολύγεις (ἡθικῶς).
- 106 χῶσον (τύμπον) τοῦ χόω = ὕψωσον σωρὸν χώματος ὡς κενοτάφιον.
- 107 ὠδῖνα (φίλαν) παράθ. τοῦ ἀπωτέρω : φοίνικα καὶ δάφναν = ποὺ ἐγρηγορίευσαν ὡς σωτήρια, ἀνακουφιστικὰ τῶν ὠδίνων τῆς Λητοῦς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ
ΧΟΡΟΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
ΑΧΙΛΛΕΥΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ

Αχιλλεύς

Ιπριγένεια

Καλκάς

Θεοί πτων κρατῶν

Ἀγαμέμνων

πινάκων ὀπωρῶν δια τὴν θυσίαν
('Ανάγλυφον περίφημον ἢν Φὐώρεντιφ).

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Τοῦ ἐν Αὐλίδι ἡθροισμένου Ἐλληνικοῦ στόλου μὴ δυναμένου ἔνεκα ἀκρας νηνεμίας νὰ πλεύσῃ εἰς Τροίαν καλεῖται ὁ μάντις Κάλχας νὰ εἴπῃ τὸ αἴτιον, δστις καὶ ἀποκαλύπτει τὴν ἀνάγκην τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας πρὸς ἔξιλέωσιν τῆς Ἀρτέμιδος.

Μετακαλεῖται οὗτο ἔξ Ἀργους ἡ Ἰφιγένεια ἐπὶ τῇ προφάσει νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν ἥρωα Ἀχιλλέα. Ἡ ἀπάτη δμως δὲν βραδύνει νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς πάντας καὶ ἐν τέλει ἡ Ἰφιγένεια ἥρωϊκῶς ἀτενίζει τὸν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ θάνατον χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. Ἄλλὰ τὴν ὑστάτην στιγμὴν ἀναρπάζεται ὡς ἐκ θαύματος ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀντὶ τῆς κόρης δὲ θυσιάζεται ἔλαφος, ὑπὸ τῆς θεᾶς σταλεῖσα, καὶ ὁ στόλος ἀποπλέει αἰσίως εἰς Τροίαν.

Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Αὐλίδι καὶ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου Ἀγαμέμνονος.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

- ΑΓΑ. Ὡ πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε. ΠΡ. στείχω. τί δὲ καινουργεῖς,*
Ἄγαμεμνον ἄναξ: ΑΓΑ. σπεύσεις; ΠΡ. σπεύδω.
μάλα τοι γῆρας τοῦμὸν ἀυπνον
καὶ ἐπ' ὁφθαλμοῖς δεξὺ* πάρεστιν. 5
- ΑΓΑ. τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;
ΠΡ. Σείριος ἔγγυς τῆς ἐπταπόρου*
Πλειάδος ἄσσων* ἔτι μεσσήρης*
- ΑΓΑ. οὔκουν φθόγγος* γ' οὐτ' ὁρνίθιων
οὗτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν.* 10
- ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀίσσεις.
Ἄγαμεμνον ἄναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τῇδε κατ' Αὖλιν,
καὶ ἀκίνητοι* φυλακαὶ τειχέων.
στείχωμεν ἔσω. ΑΓΑ. ζηλῷ σέ, γέρον,
ζηλῷ δ' ἀνδρῶν δις ἀκίνδυνον
βίον ἔξεπέρασ· ἀγνώς* ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἥσσον ζηλῷ. 15
- ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλὸν γ' ἐνταῦθα βίου.
ΑΓΑ. τοῦτο δὲ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν
καὶ φιλότιμον*
γλυκὺ μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον.
τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὁρθωθέντ,*
ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων
γνῶμαι πολλαὶ
καὶ δυσάρεστοι* διέκναισαν.* 20
- ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι* ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως
οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ· ἀγαθοῖς,
Ἄγαμεμνον Ἀτρεύς. 25
- 30

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
θνητὸς γὰρ ἔφυς. κανὸν μὴ σὺ θέλῃς,
τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας*

35

δέλτον τε γράφεις
τήνδ' ἦν πρὸς χερῶν ἔτι βαστάζεις,
καὶ ταῦτα πάλιν νράμματα συγχεῖς*
καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὅπιστο
οὔπτεις τε πέδῳ πεύκην,* θαλερὸν
κατὰ δάκρυ χέων,
καὶ τῶν ἀπόρων* οὐδενὸς ἐνδεῖς
μὴ οὐ μάνεσθαι.

40

τί πονεῖς; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ;
φέρε κοίνωσον μῆνον ἐς ἡμᾶς.
πρὸς δ' ἄνδρος ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις·
σῆ γάρ μ' ἀλόχῳ τότε Τυνδάρεως
πέμπει φερονῆν
συννυμφοκόμον τε δίκαιον.*

45

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λίδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη Κλυταιμνήστρα τ', ἐμὴ ξυνάροος,
Ἐλένη τε ταύτης οἵ τὰ πρῶτα ὠλβισμένοι*
μνηστῆρες ἥλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλήλων φόνος
ξυνίσταθ',* δστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως είχε Τυνδάρεω πατρί,
δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης δπως
ἄφαιτ'* ἀθραυστα.* καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε,
δρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι* τάδε,
ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
τούτῳ συναμυνεῖν, εἴ τις ἐκ δόμων λαβὼν
οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
"Ἑλλην" ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.
ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν ἐμπέδως, γέρων
ὑπῆλθεν* αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,

50

55

60

65

διδοὺς ἔλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἔνα,
ὅποι πνοαὶ φέροιεν 'Αφροδίτης φίλαι.

ἢ δ' εἶλεθ', ὃς σφε* μήποτ' ὕφελεν λαβεῖν,
Μενέλαον. ἔλθών δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
κρίνων ὅδ*, ὡς δὲ μῆνος 'Αργείων ἔχει,
Λακεδαίμον', ἀνθηὸς μὲν εἰμάτων στολῆ
χρυσῷ τε λαμπρός, βαρβάρῳ γλιδήματι,
ἐρῶν ἐρῶσαν ὄψετ' ἔξαναρπάσας

70. 'Ελένην πρὸς 'Ιδης βούσταθμον,* ἔκδημον λαβὼν
Μενέλαον· ὃ δὲ καθ' 'Ελλάδ' οἰστρήσας* δρόμῳ
ὅρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
ὅς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἥδικημένοις.

τοῦντεῦθεν οὖν 'Ελληνες ἄξαντες* δορί,
τεύχῃ λαβόντες στενόπορον Αὐλίδος βάθμον
ἴκουντο τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὅμοι
ἴπποις τε πολλοῖς ἀρμασίν τ' ἡσκημένοι.
κάμε στρατηγεῖν δῆτα Μενέλεω χάριν
εἴλοντο, σύγγονόν γε τάξισμα δὲ
ἄλλος τις ὕφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε
ἡθροισμένου δὲ καὶ ἔνεστῶτος στρατοῦ,
ἴμεσθ' ἀπλοία χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.

Καλχας δὲ ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις
ἀνεῖλεν*. Ιφιγένειαν ἦν ἔσπειρον ἐγὼ
90. 'Αρτέμιδι θῆσαι τῇ τόδ' οἰκουσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν.
κλύνων δὲ ἐγὼ ταῦτ', δρθίω* κηρύγματι

Ταλθύβιον εἴπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν,
ῶς οὗποτ' ἂν τλὰς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
οὐδὲ μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
ἔπεισε τλῆναι δεινά. καν δέλτον πτυχαῖς
γράψας ἔπειμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
στέλλειν 'Αχιλλεῖ θυγατέρον ὡς γαμουμένην,
τό τ' ἀξιώματα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος,*
συμπλεῖν τὸν 'Αχαιοῖς οὔνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν εἰς Φθίαν λέχος·
πειθὼ γὰρ εἴζον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν.
ψευδῆ συνάψας* ἀμφὶ παρθένου γάμον.

105.

μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἵσμεν ώς ἔχει τάδε
Κάλχας Ὅδυσσεὺς Μενέλεως θ'. ἀ δ' οὐ καλῶς
ἔγνων τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
εἰς τήνδε δέλτον, ἦν κατ' εὐφρόνης* σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110
ἀλλ' εἴα χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών
πρὸς Ἀργος. ἀ δὲ κέκενθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
λόγῳ φράσω σοι πάντα τὰ γγεγραμμένα.
πιστὸς γάρ ἀλόγῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἰ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 115—606

Οἱ Ἀγαμέμνων φανερώνει εἰς τὴν Πρεσβύτην τὸ περιεχόμε-
νον τῆς πρὸς τὴν Κλυταιμνήστραν ἐπιστολὴν, τοῦ νὰ μὴ στείλῃ
δηλαδὴ τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὔλιδα, ώς τῇ εἰχε παραγγείλει
προηγουμένως, χάριν ὅγιτεν τῆς ὑπανθρείας τῆς πρὸς τὸν Ἀχιλ-
λέα, καὶ παρακαλεῖ τὸν γέροντα νὰ σπεύσῃ, ἵνα μὲ κάθε τρόπον
ἐμποδίσῃ τὴν ἄφιξιν τῆς κόρης. Οἱ Πρεσβύτης ἀναχωρεῖ δρο-
μαλως, δ' Ἀγαμέμνων ἀπέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του καὶ ὁ χορὸς
τῶν ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας γυναικῶν εἰσέρχεται (πάροδος)
εἰς τὸ θέατρον, ἐκ περιεργείας ὥθιούμενος, νὰ ἴδῃ τὸν θαυμαστὸν
παρὰ τὴν Αὔλιδα στρατὸν καὶ στόλον τῶν Πανελλήνων. Οἱ Χο-
ρὸς ἐν τῷ ἀστικῷ του ἀπαριθμεῖ τοὺς γύρωντος οὓς εἶδε κατὰ τὴν
πορείαν του, γῆτοι τοὺς δύο Αἰαντας, τὸν Διομήδην καὶ τὸν
Ὀδυσσέα καὶ ἄλλους, περιγράφει τὸν νικηφόρον ἀγῶνα διπλίτου
δρόμου τοῦ Ἀχιλλέως πρὶς τέθριππον ἀρμα τοῦ Εὐμήλου καὶ
ἐκθαμβωύμενος ἀπὸ τὸ πλήθος τῶν παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Αὔ-
λιδος ἡγκυροσθόλημένων ὑπερχιλίων πλοίων, ἐκφράζει τὴν γνώ-
μην δτι, ἐξ δσων εἰδεν ἐνταῦθα καὶ ἔχει ἀκούσει προηγουμένων
καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν παρατάξεων. Ήτα εἶναι βεβαία.

Ἐνῷ ὁ Μενέλαος (πρῶτον ἐπεισόδιον) ἔξω τῆς σκηνῆς τοῦ
Ἀγαμέμνονος ἐπεσκόπει γύρω, ἀναιμένων τὴν ἄφιξιν τῆς Ἰφιγε-
νείας, ἀντελήφθη τὸν γέροντα τρέχοντα μὲ μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὰς
χεῖράς του. Υποπτευθεὶς τὸν σταματᾷ, τοῦ ἀραιεῖ διὰ τῆς βίᾳς
τὴν ἐπιστολὴν ἦν καὶ ἀναγινώσκει, καὶ δ' Ηόρυδος τῇ εἴριδος τοῦ
Μενελάου καὶ τοῦ Πρεσβύτου φέρει τὸν Ἀγαμέμνονα ἔξω τῆς
σκηνῆς του, διποιοῖ διαπληγεῖσονται, τοῦ μὲν Μενε-

λάου ἀποδίδοντος προδοσίαν τῆς Ἑλληνικῆς εἰς Τροίαν στρατείας εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τούτου δὲ ἀρνουμένου νὰ γίνη παιδοκτόνος χάριν τῆς ἀνηγγίκου συζύγου του, τῆς Ἐλένης.³ Ενῷ δὲ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀπέλθῃ ἀπειλῶν ὁ Μενέλαος, ἐμφανίζεται ἄγγελος ἀναγγέλλων μετὰ χαρᾶς διε τὴν βασιλείαν Κλυταιμνήστρα μετὰ τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ μικροῦ Ὁρέστου, ἀναφέψασα τὸν δρόμον τῶν ἵνα ἀναπαυθῶσιν διλγον παρά τινα κρίνην, καταφίλανουν μετ' διλγον ἐκεῖ, ὅπου κατὰ τὴν μεταξὺ τοῦ στρατοῦ διαδεδομένην φύμην γάμος τις ἡ ἄλλο τι εὐευχὲς γεγονὸς προετοιμάζεται.⁴ Οἱ ἄγγελοι ἀπέρχεται καὶ ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὸ ἀκουσια τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης εἰδήσεως ὑπὸ τοσαύτης ψυχικῆς ἀγωνίας καὶ θλίψεως καταλαμβάνεται, ὥστε τὰ δάκρυά του ἀφώλισαν τὸν πρὸ μικροῦ τόσον δργίλως διατεθειμένον κατ' αὐτοῦ Μενέλαον καὶ συνεκίνησαν αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε νὰ παρκαλῇ τώρα τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ φεισθῇ τῆς κόρης του καὶ νὰ προσπαθήσῃ ματαιώνων τὰς βουλὰς τοῦ Κάλχαντος καὶ τοῦ πονηροῦ Ὅδυσσέως, νὰ σώσῃ τὴν Ἰφιγένειαν.⁵ Οἱ Ἀγαμέμνων καίτοι δὲν θεωρεῖ πλέον εὔκολον τὴν διάσωσιν τῆς Ἰφιγενέας, παρκαλεῖ διποσδήποτε τὸν Μενέλαον νὰ σπεύσῃ εἰς τὸν στρατὸν καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Μενέλαον νὰ γνωσθῇ τὸ μυστικὸν εἰς τὴν Κλυταιμνήστραν.⁶ Οἱ Μενέλαος ἀπέρχεται, δὲ Ἀγαμέμνων παραμένει διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τοὺς οἰκείους, ἐνῷ δὲ χορὸς ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει τὸ πρῶτον στάσιμον ἐντῷ διποιφλάνατρέχων εἰς τὴν ἀρχικήνατιάν τῆς παρούσης οἰκογενείας τοῦ Ἀγαμέμνονος δυστυχίας εὑρίσκει ταύτην εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ δρους.⁷ Ιδης ἀρέσιν περὶ τῆς καλλονῆς τῶν τριῶν θεαίνων τοῦ βασιλέως πάριδος Πάριδος, ἐξ ἣς ἡ ἀρπαγὴ τῆς ὄραλας Ἐλένης καὶ ἡ ἐκ ταύτης προκύψατα ἔρις μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων καὶ τὰ λοιπὰ σημερινὰ κακά.⁸ Εν τῷ μεταξὺ καταφίλανουν ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἐπὶ διχήματος εἰς τὴν δργήστραν καὶ χαιρετίζονται θεριδῶς ὑπὸ τῆς κορυφαίας τοῦ χοροῦ, ἐνῷ καὶ αἱ λοιπαὶ γυναικες σπεύδουν προθύμως νὰ ὑποδεχθοῦν αὐτάς.

ΚΛ. Ζρνιθα* μὲν τόνδε αἴσιον ποιούμεθα,

τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·

ἐλπίδα δὲ ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις

πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὀχημάτων

ἔξω πορεύεθ⁹ μις φέρω φερνάς κόρη,

610

- καὶ πέμπετ' εἰς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
 σὺ δὲ ὁ τέκνον μοι, λεῖπε πωλικοὺς ὅχους,*
 ἄβρὸν τιθεῖσα κῶλον* ἀσθενὲς θ' ἄμα.
 νῦνεῖς δὲ νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἐπὶ 615
 δέξασθε καὶ πορεύσατε ἐξ ὀχημάτων.
 καὶ μοι χειρός τις ἐνδότω στηρίγματα,
 θάκους ἀπήνης ως ἀν ἐκλίπω καλῶς.
 αἱ δὲ εἰς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν.
 φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον* ὅμμα πωλικόν 620
 καὶ παῖδα τόνδε τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
 λάζυσθ*, Ὁρέστην· εἴτι γὰρ ἔστι νήπιος.
 τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμεῖς* ὅχῳ;
 ἔγειρο* ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς*.
 ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος* αὐτὸς ἐσθλὸς ὃν 625
 λήψει, ιὸ τῆς Νηρῆδος ἴσούθεον γένος.
 ἔξης κάθησο* δεῦρο μον ποδός, τέκνον,
 πρὸς μητέρ*, Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
 ἔσναισι ταῖσδε πλησία οταθεῖσα δός,
 καὶ δεῦρο δὴ πατέρα πρόσειπε σὸν φίλον. 630
- ΙΦ. δοῦλος, ὑποδραμοῦσα* σ', δργισθῆς δὲ μῆ,
 πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμα περιβαλῶ.
 ΚΛ. δέ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
 ἥκομεν, ἐφετμαῖς* οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.
 ἀλλ' ὁ τέκνον χρή· φιλοπάτωρ δ' ἀεὶ ποτ' εἰ.
 μάλιστα παίδων τῷδ' ὅσους ἔγωγε τεκνον.
- ΙΦ. δοῦλος, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ. 640
 ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατὴρ σέ· τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις,
 ΙΦ. χαιροῦ· εὖ δὲ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.
 ΑΓΑ. οὐκ' οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.
 ΙΦ. ἔαι;
 ως οὐ βλέπεις ἔκηλον*, ἄσμενός μ' ἵδών.
 ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645
 ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν. μὴ πλί φροντίδας τρέπου.
 ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἄπας κούκι ἄλλοθι.
 ΙΦ. μέθες νῦν δφρύν*, ὅμμα τ' ἔκτεινον φίλον.
 ΑΓΑ. ἵδού, γέγηθά σ' ως γέγηθ* ὅρῶν, τέκνον.
 ΙΦ. κάπειτα λείβεις. δάκρυ* ἀπ' ὅμμάτων σέθεν; 650

ΑΓΑ. μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἦ πιοῦστος ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ' οἶδ' δι τι φῆς οὐκ οἶδα, φίλτατος ἐμοὶ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετά λέγουσα μᾶλλον εἰς οἰκτόνον μὲν ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετα νῦν ἐροῦμεν, εἰς σὲ γένεσαν.

ΑΓΑ. παπαῖ, τὸ σιγᾶνος οὐ σθένω σὲ δὲ ἥνεσα. 655

ΙΦ. μέντος, δι πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν.

ΑΓΑ. θέλω γέ τὸ θέλειν δὲ οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.

ΙΦ. δῦλοιντο λόγχαι καὶ τὰ Μενέλεω κακοὶ.

ΑΓΑ. ἄλλους δὲ τὸ πρόσθινον ἀμὲν διολέσαντος ἔχει.

ΙΦ. ὃς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αἰγαίῳ μυχοῖς. 660

ΛΓΑ. καὶ νῦν γέ μὲν ἵσχει δῆ τι μὴ στέλλειν στρατὸν.

ΙΦ. ποὺ τοὺς Φρύγας λέγουσιν φύκισθαι, πάτερ;

ΑΓΑ. οὐ μήποτε οἰκεῖν ὅφελος δὲ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακρὰν γέ ἀπαίρεις, δι πάτερ, λιπὼν ἐμέ;

ΑΓΑ. εἰς ταῦτον, δι θύγατερ, ἥκεις σῷ πατρὶ. 665

ΙΦ. φεῦ.

εἴθε δέ την καλόν μοι σοὶ τὸν ἄγειν σάμπιλον ἐμέ.

ΑΓΑ. ἐπεστί καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασθαι μόνη πορεύσομαι;

ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖσθαι ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.

ΙΦ. οὕτω μὲν ἐξ ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ; 670

ΑΓΑ. ἔασον, οὐ χρὴ τοιάδε εἰδέναι κόρας.

ΙΦ. σπεῦδε δὲ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τάκει, πάτερ.

ΑΓΑ. θυσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τινας ἐνθάδε.

ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ιεροῖς χρὴ τὸ γένεσαν σκοπεῖν.*

ΑΓΑ. εῖσει σύ χερνίβων γὰρ ἐστήξει πέλας. 975

ΙΦ. στήσομεν ἀργούς ἀμφὶ βωμόν, δι πάτερ, χορούς;

ΑΓΑ. ζηλῶ σὲ μᾶλλον ἢ μὲν τοῦ μηδὲν φρονεῖν.

χώρει δέ μελάθρων ἐντὸς δοφθῆναι κόραις,

πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τὸν ἐμοῖς,

μέλλουσα δαρὸν* πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 580

δι στέρων καὶ παρῆδες,* δι ξανθαὶ κόμαι,

ώς ἀχθος ὑμῖν ἐγένεθεν* ἡ Φρυγῶν πόλις

Ἐλένη τε παύω τοὺς λόγους ταχεῖα γὰρ

νοτὶς διαίνει* μὲν δημιάτων ψαύσαντά σου.

ἴθι* εἰς μέλαθρα σὲ δὲ παραποῦμαι* τάδε, 685

Λήδας γένεθλον, εἰς κατωχτίσθην ἄγαν,

μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρῳ ἐκδώσειν ἐμήν.
ἀποστολὰ γὰρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, δταν ἄλλοις δόμοις
παῖδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 691—800

Μετὰ τὴν εἰσοδον τῆς Ἰφιγενείας εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ
Ἀγαμέμνονος, ἡ Κλυταιμνήστρα ἐπιθυμοῦσα νὰ μάλη περισσό-
τερα περὶ τοῦ μελετωμένου τῆς θυγατρὸς της συνοικεσίου, ἐρω-
τᾷ αὐτὸν τὰ κατὰ τὸ γένος, τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν πατρίδα τοῦ
γαμήριοῦ της καὶ μετὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας δ Ἀγαμέμνων
τὴν συμβουλεύει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Ἀργος, χωρὶς νὰ περιμέ-
νῃ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, περὶ οὗ θὰ φροντίσῃ ἐκεῖνος, διότι
αἱ ἄλλαι των κόρων μένουν μόναι ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐξ ἄλλου δὲν
εἰναι εὑπρεπὲς εἰς τὴν βασίλισσαν νὰ εὑρίσκεται ἐπὶ πολύν χρό-
νον ἐν μέσῳ ναυτικοῦ ὅχλου. Ἡ Κλυταιμνήστρα ἀρνεῖται καὶ δ
Ἀγαμέμνων πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου τούτου πορεύεται πρὸς τὸν Κάλ-
χαντα, ἵνα ζητήσῃ ἐν τῷ ἑσχάτῳ τούτῳ κινδύνῳ, πᾶσαν δυνατὴν
σωτηρίαν. Ὁ χορὸς (δεύτερον στάσιμον) ἔχων πρὸς δρθαλμῶν
τὴν μετὰ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας αἰτίαν ἀναχώρησιν τοῦ
Ἐλληνικοῦ στόλου εἰς Τροίαν ψάλλει τὰς περὶ τὰ τείχη τῆς
Τροίας κρατερὰς μάχας Ἐλλήνων καὶ Τρώων, τὴν μέλλουσαν
κατάληψιν τοῦ Ἰλίου, καὶ τοὺς θρήνους τῶν γυναικῶν Τρωά-
δων διὰ τὴν ὑποδιύλωσιν τῆς πατρίδος των, ἐνῷ διὰ πάντα
ταῦτα τὰ δεινὰ ὑπεύθυνος εἰναι ἡ κόρη τῆς Λήδας Ἐλένη.

A.X. ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' δ στρατηγάτης ;
τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἐξ ἕσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας,
οἱ μὲν γὰρ ἥμῶν ὅντες ἄξιγες γάμων 805
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὔνιδας *
καὶ παῖδας* οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας Ἐλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
τοῦμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών. 810

- ἄλλος δ' ὁ γρῆζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
 γῆν γὰρ λιπῶν Φάρσαλον ἥδε Πηλέα
 μένω πὶ λεπταῖς ταισίδ' Εὐρίπου πνοαῖς,
 Μυρμιδόνας ἵσχων οἱ δ' ἀεὶ προσκείμενοι
 λέγουσ· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν; πόσον χρόνον **815**
 ζεῖτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον;
 δοῦ δ' εἴτι δράσεις ἡ ἄπαγ' οἰκαδε στρατόν,
 τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.»
- ΚΛ. ὡς παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
 τῶν σῶν ἀκούσασ· ἐξέβην πρὸ δωμάτων **820**
- ΑΧ. ὡς πότνι² αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
 γυναικα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην;
- ΚΛ. οὐθὲνά σ' ἡμᾶς, ἀγνοεῖν, οἵς μὴ πάρος
 προσῆκες*. αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.
- ΑΧ. τίς δ' εἰ; τι δ' ἥλθες Δαναϊδῶν εἰς σύλλογον, **825**
 γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένον;
- ΚΛ. Λήδας μέν εἰμι παῖς, Κλυταιμνήστρα δέ μοι
 δόνομα, πόσις δὲ μοῦστιν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
- ΑΦ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
 αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. **830**
- ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις; δεξιὰν τ' ἐμῷ χερὶ³
 σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφειμάτων.
- ΑΧ. τί φῆς; ἔγώ σοι δεξιάν; αἰδοίμεθ' ἀν
 Ἀγαμέμνον⁴, εἰ φανούμεν δν μή μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς * **835**
 παῖδ⁵, ὡς θεᾶς παῖ ποντίας Νηρῆδος.
- ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μὲν ἔχει, γύναι.
 εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
 καινοὺς δρῶσι καὶ γάμου μεμνημένους. **840**
- ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα* παῖδα σήν, γύναι.
 οὐδὲ ἔξ Ἀτρειδῶν ἥλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ⁶ ἀν εἴη; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
 θαύμαζ⁷. ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἔστι τ' ἀπὸ σοῦ. **845**
- ΑΧ. εἴκαζε* κοινὸν ἔστιν εἰκάζειν τάδε.
 ἀμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἵσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἡ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
 Εὐριπίδου Τραγῳδίαι Μιχαηλίδου ἔκδοσις Γ' **4**

- οὐκ ὅντας, ὡς εἶξανν * αἰδοῦμαι τάδε.
- AΧ. ἀλλ' ἀμελίᾳ δός αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε.
- ΚΛ. χαῖρον οὐ γὰρ δορθοῖς δύμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
- ψευδής γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- AΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἕξ ἐμοῦ πόσιν δὲ σὸν στείχῳ ματεύσων* τῶνδε δωμάτων ἔσω.

850

855

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 855—1210

Τὰς ἀπορίας εἰς ἦς εὑρίσκονται ἐν τοῖς προηγουμένοις ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ἡ Ἀχιλλεὺς ἔρχεται νὰ διαλύῃ ὁ Πρεσβύτης, ὁ ἀγγελιοφόρος τῆς ὑπὸ τοῦ Μενελάου κατασχεθείσης ἐπιστολῆς, διστις ἀποκαλύπτει εἰς τὴν Κλυταιμνήστραν ὅτι δ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ἀδόσιενος γάμιος τῆς κόρης τῆς είναι ψευδής καὶ διτι κατὰ τοὺς χρησιοὺς τοῦ Κάλχαντος μέλλει αὕτη νὰ θυσιασθῇ πρὸς τὴν Ἀρτεμιν. Ἡ Κλυταιμνήστρα ἐν τῇ μητρικῇ δόύνῃ καὶ τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς γονυκλινώς ἵκετεύει τὸν Ἀχιλλέα νὰ σώσῃ τὴν κόρην τῆς, τὴν ἔστω ἀπατηλῶς κληθεῖσαν μνηστὴν αὐτοῦ, διότι οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ είναι δυνατὸν νὰ εὕρῃ προστασίαν.

Ο Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ δύψηλοφροσύνῃ τοῦ ὑπέρ τῆς μητρός, τῆς ἀδικουμένης ὑπὸ τοῦ συζύγου, δρκίζεται νὰ προστατεύῃ τὴν κόρην φθάνων καὶ μέχρις χειροδικίας κατὰ τοῦ ἀνακτος Ἀγαμέμνονος, διστις καθύδρισεν γῆδη αὐτόν, μεταχειρισθεὶς ψευδῶς τὸ ὄνομά του πρὸς τοὺς δολίους σκοπούς του. Ἡ Κλυταιμνήστρα μετά τὰς ρητὰς ταύτας διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως ἀπέρχεται πρὸς τὴν στρατιάν, ἵνα παρακολουθήσῃ τὰ συμβανοντα. Ο χορὸς ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ παραλληλίζει τοὺς μυθικοὺς γάμους τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος ἐπὶ τοῦ ὅρους Πηλίου, ἐξ ὧν ἐγεννήθη ὁ Πηλεύδης Γέρως Ἀχιλλεὺς, καὶ τοὺς σημερινοὺς ψευδεῖς γάμους τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἰφιγενείας, γῆτις δύμως ὡς μόρχος ἀγεται εἰς θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, παρὰ πάντα νόμον καὶ πᾶσαν Ἀρετὴν καὶ Αἰδώ.

Ἐν τῷ τετάρτῳ ἐπεισοδίῳ ἡ Κλυταιμνήστρα ἔξερχομένη περίδακρυς διὰ τὸν ἐπικείμενον θάνατον τῆς Ἰφιγενείας συναντᾷ τὸν Ἀγαμέμνονα διστις ἀγνοῶν διτι ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ἡ Ἰφιγένεια γνωρίζουν γῆδη τὸ μυστικόν, λέγει εἰς αὐτὴν νὰ πέμψῃ τὴν κόρην μόνην πρὸς αὐτόν, ἵνα δηθεν τὴν συναδεύσῃ εἰς τὰς προκα-

ταρκτικὰς θυσίας τῆς γαμηλίου τελετής.¹ Η Κλυταιμνίστρα καλεῖ τὴν θυγατέρα ἔξω, χύνονταν γῆδη χρήματα δάκρυα, καὶ ἐνώπιόν της ἀποκαλύπτει τὰ κακόθουλα σχέδιά του, τὰ ὅποια ἐνόμιζε μέχρι τοῦτο περιβόλινα καὶ ἔξορκίζει αὐτὸν νὰ ἀπόσχῃ τῆς φρεατῆς θυσίας τῆς θυγατρός των ὑπὲρ τῆς Ἐλένης τοῦ Μενελάου, διὸ γὰρ μᾶλλον γίνεται οὐδὲν τὸν πόνον τῶν κόρην.

- IΦ. εἰ μὲν τὸν Ὁοφέως είχον, ὃ πάτερ, λόγον 1211
 πείθειν ἐπάδουσ', ὕστη διμαρτεῖν* μοι πέτρας,
 κηλεῖν* τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἀν ἥλθον, νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρεῖσθαι ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἀν. 1215
 ἵκετηρίαν* δὲ γόνασιν ἔξαπτω* σέθεν
 τὸ σῶμα τοῦμόν, ὅπερ ἔτικτεν ήδε σοι,
 μὴ μὲν ἀπολέσῃς ἄωρον· ήδὺ γὰρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δὲ ὑπὸ γῆς μὴ μὲν ἰδεῖν ἀναγκάσῃς. 1220
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδες ἐμέ·
 πρώτη δέ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας* ἔδωκε καντεδεξάμην
 λόγος δὲ μὲν σὺς γὰρ τοῦτον τέκνον,
 εὐδαιμόν· ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὅψομαι 1225
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ;
 οὐνδὸς δὲ δός γὰρ αὖ περὶ σὸν ἔξαρτωμένης
 γένειον, οὐ νῦν ἀντιλάξυμαι* χερί.
 τί δέ ἄρδεν γόνων σέ, πρέσβυν ἄρδεν εἰσδέξομαι
 ἐμῶν φίλασιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνοὺς* ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς; 1230
 τούτων ἐγώ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δὲ ἐπιλέλησαι, καὶ μὲν ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μὴ πρός σε* Πέλοπος καὶ πρός Ἀτρέως πατρὸς
 καὶ τῆσδε μητρός, οὐ πρὸν ὡδίνουσ' ἐμὲ 1235
 νῦν δευτέραν ὡδῖνα τήνδε λαμβάνει.
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 Ἐλένης τε; πόθεν ἥλθε ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ;
 βλέψων πρὸς ημᾶς, δόμα δὸς φίλημά τε,

τὸν ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσον ἔχω σέθεν
[μηνημεῖον, εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις]. 1240
ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σὺ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
ὅμως δὲ δάκρυσον, ἵκετευσον πατρὸς
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἰσθημά* τοι
κανὸν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἔγγίγνεται.
ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεται σ̄ ὅδ̄, ὡς πάτερ. 1245
ἀλλ̄ αἴδεσαι με καὶ κατοίκτειρον βίον.
ναί, πρὸς γενείου σ̄ ἀντόμεσθα* δύο φίλω.
οὐ μὲν νεοσσός ἐστιν, οὐ δὲ ηὔξημένη.
ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον*
τὸ φῶς τόδ̄ ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν. 1250
τὰ νέρθε δὲ οὐδέντι μαίνεται δὲ ὃς εὐχεταὶ^τ
θανεῖν. κακῶς ζῆν κρείσσον η καλῶς θανεῖν.
ΧΟ. ὡς τλῆμον Ἐλένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγὼν Ἀτρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.
ΑΓΑ. ἔγὼ τὰ τ' οἰκτρὰ συνετός* εἰμι καὶ τὰ μή, 1255
φιλῶν ἐμαυτοῦ τέκνα μαινούμην γὰρ ἄν.
δεινῶς δὲ ἔχει μοι ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μή τοῦτο γὰρ πρᾶξαι με δεῖ.
οὐδὲθ̄ ὅσον στράτευμα ναύφρακτον* τόδε,
χαλκέων θὲ δηλων ἄνακτες Ἐλλήνων ὅσοι, 1260
οἵς νόστος* οὐκ ἔστι· Ἰλίου πύργους ἔπι,
εἰ μή σε θύσω, μάντις ὁς Κάλχος λέγει,
οὐδὲ ἔστι Τροίας ἔξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
μέμηνε δὲ ἀφροδίτη τις Ἐλλήνων στρατῷ
πλεῖν ὃς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,
παῦσαι τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἐλληνικῶν*
οἵ τας ἐν Ἀργει παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κάμε, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενέλεως με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδὲ ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1265
ἀλλ̄ Ἐλλάς, οὐ δεῖ, κανὸν μὴ θέλω,
θῦσαι σε τούτου δὲ ἥσσονες καθέσταμεν.
ἐλειυθέρων γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὑπο
Ἐλληνας ὅντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 1276—1367

Αγτὶ τοῦ τετάρτου στασίμου τοῦ χοροῦ, ἀκολουθεῖ τὸν διάλογον τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ Ἰφιγενείας καὶ Ἀγαμέμνονος μωνυφδία (ἀσμα ἀπὸ σκηνῆς) τῆς Ἰφιγενείας, ἐν τῇ ὁποίᾳ θρηνεῖ τὴν ἀρχὴν τῶν σημερινῶν συμφορῶν της, ἀνάγουσα ταύτην εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος, τὴν προδοσίαν τοῦ γεννήτορος, τὸ ἀτυχὲς ταξίδιόν της εἰς τὴν Αὐλήν, τὴν κακὴν Μοίραν τῶν θυητῶν καὶ τὰ μεγάλα δεινὰ τὰ δοιά ἔδημιούργησεν εἰς τοὺς Δαναοὺς ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω Ἐλένη. Ἐν τῷ πέμπτῳ ἐπεισοδίῳ ἐμφανίζεται δὲ Ἀχιλλεύς μετὰ ὅμιλος ὥπλοςμένων ὀπαδῶν, ἵνα προστατεύῃ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του Ἰφιγένειαν καὶ σχεδιάζει μετὰ τῆς Κλυταιμνήστρας τὰ μέσα τῇ: εἰσηρίχει της Ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Ἰφιγενείας γεννᾶται πάλη σφοδρὰ μεταξὺ τοῦ καθήκοντος ὑπὲρ τῆς πατρόδος καὶ τῆς ιδίας σωτηρίας, διην θὰ είναι ἐναπόφευκτος μία ἐμφύλιος ρήξης, καὶ τελικῶς προτιμᾷ γὰρ θυσιαζθῆ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος προσφέρουσα ἐκατὴν θῆμα πρὸς ἐξιλασμὸν τῆς θεᾶς.

ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε

τῶν ἐμῶν ἐπῶν· μάτην* γάρ σ' εἰσορῶ θυμούμενην
σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ δύ-

διον.

1370

τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
ἄλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὁρᾶν χού γὰρ διαβληθῆ στρατῷ,
καὶ πλέον πρᾶξιν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
οἷα δὲ εἰσῆλθέν μ' ἄκυσσον, μῆτερ, ἐννοούμενην·
κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βού-

λομαί

1375

εὐκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.
δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ· Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
καὶ ἐμοὶ πορθμός* τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
τάς τε μελλούσας γυναικας ἦν τι δρῶσι βάρβαροι,
μηκέθ' ἀρπάζειν ἔαν* τὰς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος, 351
τὸν Ἐλένης τίσαντας δλεθρόν, ἦν τιν' ἥρπασεν Πάροις.
ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ὁύσομαι, καὶ μου κλέος,

- Ἐλλάδ' ὡς ἥλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἐλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ ποὶ μόνη.
 ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς ὑπὲρ Ἐλλάδος θανεῖν·
 ή δ' ἐμὴ ψυχὴ μή' οὖσα πάντα καλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτο; ἔχοιμεν ἄλλον ἀντειπεῖν ἐπος,
 καὶ πάλιν ἔκειν ἔλθωμεν· οὐδὲ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἰς γ' ἀνὴρ αρείσσων γυναικῶν μυρίων δρῶν φάσι.
 εἰ δ' ἐβουλήθη* σῶμα τοῦμὸν Ἀρτεμις λαβεῖν,
 ἐμποδὼν γενήσομαι· γὰρ θυητὸς οὖσα τῇ θεῷ; 1395
 ἀλλὰ ἀμήχανον δίδωμι σῶμα τοῦμὸν Ἐλλάδι.
 θύεται, ἐκπορθεῖτε Τροίαν, ταῦτα γὰρ μνημεῖα μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξαις ἐμῆς,
 βαρβάρων δὲ Ἐλληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλὰ οὐ βαρ-
 βάροντος 1400
 μῆτερ Ἐλλήνων τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἵ δὲ ἐλεύθεροι.
- ΑΧ. Ἀγαμέμνονος παῖ, μακάριον μέ τις θεῶν 1405
 ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.
 ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἐλλάδ', Ἐλλάδος δὲ σέ.
 εῦ γὰρ τόδε εἴπας ἀξίως τε πατρίδος
 τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', δὲ σου κρατεῖ,
 ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τοῦ ἀναγκαῖα τε· 1410
 μᾶλλον δὲ λέντρων σῶν πόθος μὲν εἰσέρχεται
 εἰς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἰ.
 δρα δὲ ἐγὼ γὰρ βούλομαι σένεργετεῖν
 λαβεῖν τοῦτο ἐξ οἴκους ἀχθομαί* τοῦτο, ἵστω Θέτις,
 εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης 1415
 ἐλθώντων ἄθρησον, δὲ θάνατος δεινὸν κακόν,
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις* κόρας!
 ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν* ὥστε ἀλγεῖν φρένα. 1420
 ΙΦ. πανσάι με μὴ κάκιζε*. τάδε δὲ ἐμοὶ πιθοῦ.
 ΚΛ. λέγε. ὡς παρ' ἡμῶν οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.

- ΙΦ. μήτ' οὖν γε τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχὸς
μητὶ ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχῃ πέπλους.
- ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἴπας τέκνον; ἀπολέσασά σε
- ΙΦ. οὐ σύ γε σέσωμαι, κατ' ἐμὲ δὲ εὐκλεῆς ἔσει. 1440
- ΚΛ. πῶς εἴπας; οὐ πενθεῖν με τὴν σὴν ψυχὴν χρεών;
- ΙΦ. ἥκιστ', ἐπεί μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.
- ΚΛ. τί δὴ; θανοῦσιν οὖν τάφος νομίζεται; *
- ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.
- ΚΛ. ἄλλ' δὲ τέκνον, σοι πείσομαι· λέγεις γὰρ εὖ. 1445
- ΙΦ. ως εὐτυχοῦσσα γένετος τοῦ Ἐλλάδος τοῦ εὐεργέτις.
- ΙΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγελῶ σέθεν;
- ΙΦ. μηδὲ ἀμφὶ κείναις μέλανας ἑξάψης πέπλους.
- ΚΛ. εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
- ΙΦ. χαίρειν γένετος τοῦ ὄρετος ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
- ΚΛ. προσέλκυσάι νιν ὕστατον θεωμένη.
- ΙΦ. διάφερεν γένετος φίλοις.
- ΚΛ. ἔσθ' ὅτι κατέτοιχος δρῶσα σοι χάριν φέρω;
- ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει, πόσιν τε σόν.
- ΚΛ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
- ΙΦ. ἄκων μὲν δέ τοι γῆς Ἐλλαδος διώλεσεν.
- ΚΛ. δὲ λωδέστερος Ἀτρέως τοῦ οὐκ ἀξίως.
- ΙΦ. τίς μὲν εἰσιν ἄξιον πρὸν σπαράσσεσθαι κόμης;
- ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ. ΙΦ. μὴ σύ γένετος τοῦ καλῶς λέγεις.
- ΚΛ. πέπλων ἐχομένη σῶν. ΙΦ. ἐμοί, μητερός, πιθοῦ 1460
- μέντος δὲ ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
- πατρὸς δὲ διπαδῶν τῶνδε τίς με πεμπέτω
- Αρτέμιδος εἰς λειμῶνα, ὅπου σφαγήσομαι.
- ΚΛ. διά τέκνον, οἶχει; ΙΦ. καὶ πάλιν γένετος οὐκ μὴ μόλω.
- ΚΛ. λιποῦσα μητέρος; ΙΦ. ὡς δοῦλος γένετος, οὐκ ἀξίως. 1465
- ΚΛ. σχέσις, μή με προθίστης. ΙΦ. οὐκ ἐδοκίζειν δάκρυν.
- ὑμεῖς δὲ ἐπενφημήσατε διά τοι νεάνιδες,
- παιᾶνα τὴμῷ συμφορῷ Διὸς κόρην
- “Αρτεμιν” ἵτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία*. 1470
- κανᾶ δὲ ἐναρχέσθω* τίς, αἰθέσθω* δὲ πῦρ
- προχύταις* καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
- ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὡς σωτηρίαν
- “Ἐλλησι δώσοντες” ἐρχομαι νικηφόρον.

Ι Κ Ο Μ Μ Ο Σ.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου στρ. 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν*. στέφεα περίβολα* δίδοτε, φέρετε*. πλόκαμος* ὅδε καταστέφειν· χερνίβων τε παγάς.
ἐλίσσετ* ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν 1480
τὰν ἄνασσαν Ἀρτεμιν,
θεὰν μάκαιραν ὡς ἐμοῖσιν, εἰς χρεών,
αἴμασι θύμασίν* τε 1485
θέσφατ' ἔξαλείψω.
ὦ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυνά γε σοι
δώσομεν ἀμέτερα.
παρ' ἵεροῖς* γὰρ οὐ πρέπει. 1490
ἴω ἴω νεάνιδες,
συνεπαείδετ* Ἀρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίποδον*
ἴνα τε δόρατα μέμονε* νάια 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὔλίδος
στενοπόδοισιν ὄρμοις.
ἴω γὰρ μᾶτερ δὲ Πελασγία*,
Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεοάπναι*.
ΧΟ. καλεῖτ πόλισμα Περσέως*, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν:
ΙΦ. ἔθρεψας Ἐλλάδι με φάος*.
θανοῦσα γ' οὐκ ἀναίνομαι*.
ΧΟ. κλέος γὰρ οὐ σε μὴ λίπῃ.
ΙΦ. 1505
λαμπαδοῦχος* ἀμέρα Διός
φέγγος, ἔτερον
ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν* οἰκήσομεν.
χαῖρέ μοι, φίλον φάος. ίω ίω.
ΧΟ. ἔδεσθε τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν* 1510
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφη

- βαλουμέναν* χερνίβων τε παγάς,
 βωμὸν φιλαίμονος θεᾶς
 δανίσιν αἵματορρύτοις
 δανοῦσαν* εὐφυῆ τε σώματος δέρην*. 1515
- εῦδροσοι παγαὶ
 πατοφαι μένουσί σε χέρνιβές τε στρατὸς τ'
 Ἀχαιῶν θέλων
 Ἰλίου πόλιν μολεῖν. 1520
- ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
 κλήσωμεν* Ἀρτεμιν, θεὰν ἄνασσαν.
 ὃς ἐπ' εὐτυχεῖ πότιμφ.*
 ὡς πότνια, θύμασιν βροτησίοις* 1525
- χαρεῖσα, πέμψων εἰς Φρυγῶν
 γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
 καὶ δολόεντα* Τροίας ἔδη,
 Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
 Ἑλλάδι πλεινότατον στέφανον
 δός, ἀμφὶ κάρα δ' ἔὸν 1530
 κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 1532—1620

Μετὰ ταῦτα ἐν τῇ «ἔξοδῳ» ἔρχεται ἄγγελος ἀναγγέλλων εἰς τὴν Κλυταιμνήστραν τὰ τῆς προπαρασκευῆς τῆς θυσίας τῆς κόρης της, τὸν ἥρωτισμὸν καὶ τὴν ψυχραιμίαν αὐτῆς, τὴν προσευχὴν τοῦ παρισταμένου Ἀχιλλέως πρὸς τὴν θεὰν καὶ τὸν αἰφνίδιον ἔξαρανισμὸν τῆς κόρης ἀπὸ τοῦ βωμοῦ καθ' ἥν στιγμὴν διερεύς ἐπληττει διὰ τοῦ φασγάνου τὸν λαιμὸν τῆς· ἀντὶ τῆς κόρης εὑρέθη ἐκεῖ ἔλαρος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς θυσίας πρὸς τὴν θεάν, ητις ἔξευμενισθεῖσα ἥδη ἀπέλυσε οὐρίον ἀνεμιον πρὸς ἀπόπλουν τοῦ στόλου. Ὁ στρατὸς δόλος εἶναι: ἔκθαμbos ἐκ τοῦ θαύματος καὶ δ' Ἀγαμέμνων ἐμφανιζόμενος εἰς τὴν σκηνὴν χαίρει: διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς θυγατρὸς ὑπὸ τῆς θεᾶς καὶ χαιρετίζων τὴν Κλυταιμνήστραν κινεῖται πρὸς τὰ πλοῖα ὑπὸ τὰς εὐχὰς καὶ τὰ κατευδίκια τῶν γυναικῶν τοῦ χοροῦ, καὶ τὸ δράμα τελειώνει..

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

- 1 ἄγαμαι, συντάσσω. ἐνταῦθα μετὰ αἰτιατ. (*ταῦτα*) καὶ γεν.
(ἀριστέως)=δὲν τὰ εὑρίσκω αὐτὰ παράδοξα δι' ἔναργεμόνα.
- 2 ἀγνώσ—ῶται, ὁ, ἡ, ἐνταῦθα κεῖται παθητικῶς=χρυσότος.
πρβλ. λάθε βιώσας.
- 3 ἀδικήσῃ, ὁ μέσ. μέλλων κεῖται παθητικῶς.
- 4 ἀθραυστα=χωρίς νὰ συμβοῦν ξημέται, συγκρούσεις.
- 5 ἀθρησον (*ἀθρέω*)=σκέψου, συλλογίσου.
- 6 αἰθέσθω, τοῦ αἴθομαι=χνάπιω.
- 7 αἴσθημα (*τῶν κακῶν*)=αἴσθησις, ἀντίληψις.
- 8 ἀκίνητοι (*φυλακαὶ*)=αἱ φρουραὶ τοῦ τείχους δὲν ἀλλάζουν
ἀκόλητη.
- 9 ἀμπετάσας (*φάος*)=χναπετάσας, χνάψας λαμπρὸν φᾶς. . .
- 10 ἀναίνομαι (*οὐκ*)=δὲν ἀρνοῦμαι ν' ἀποθάνω, εὐχαρίστως
θυσιάζομαι.
- 11 ἀνεῖλε, (*ἀναιρῶ*), κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν χρησιμῶν τῶν
μάντεων κ.τ.λ. Ὁ Κάλγας ἐρωτηθεὶς ἀπήντησε, ἐχρησιμο-
δέτησε.
- 12 ἀντιλάξυμαι, ἵδε ἐν λέξει: λάξυσθε.
- 13 ἀντίποδον (*Χαλκ* . . .)=τὴν ἀπέναντι τοῦ πόρου (πορθ-
μοῦ) τῆς Χαλκίδος λατρευομένην.
- 14 ἀντόμεσθα (*σε*), ἀντομαι=ἴκετεύω, παρακαλῶ θεριμῶς
πρβλ. ἀντιάζω.
- 15 ἄξαντες ἵδε ἄξσω.
16. ἀπαράμυθον ἔχφερε: δύμα πωλικὸν (*ἔτι*) φοβερόν, ἀπα-
ράμυθον (*ὅν*)=τὰ μάτια τῶν ἵππων (δηλ. οἱ ἵπποι) τρο-
μάζουν, ξυπάζονται δταν δὲν τοὺς καταπραύνη κανεὶς.
- 17 ἀπόρων, σύνταξον, ἐνδεῖς οὐδενὸς τῶν ἀπόρων μὴ οὐ μα-
νεσθαι=δὲν σοῦ λείπει τίποτε ἀπὸ τὰ παράδοξα φερσίματα
γιὰ νὰ σὲ πάρῃ κανεὶς γιὰ τρελλόν.
- 18 ἄξσων (*χίσσων*)=κυματινόμενος, σαλεύων καὶ ἐν στιχ. 80
ἄξαντες δορὶ=δρυμήσαντες μὲ τὰ δόρατα
- 19 ἀφροδίτη (*τις*)=σφοδρὸς πόθος (προσηγορικόν).
- 20 ἀχθομαι=κατέχομαι ὅπδι θαρείας λύπης.

- 21 ἄψαιτο (ἐπωξ). ἔξαρτάται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἀπόρως εἶχε.
- 22 βαλουμέναν, μ. μέλ. τοῦ βάλλομαι, πρθ. προηγ. στ. 1477; (στέρεα περίθολα δίδοτε).
- 23 βούσταθμα, βούσταθμον, τὸ=βουστάσιον, στάθλος.
- 24 βροτησίοις (θύμασι), βροτήσιος (ἄλλως βρότελος), ποὺ μὲ ἀντιρώπινα θύματα ἵχανοποιήθης, εἴςλεώθης (χαρεῖσα).
- 25 γαμεῖς, χρόνου μέλλοντος κατὰ τοὺς ἀλασσοκού; (γαμέω μέλλ. γαμῶ).
- 26 δαμεῖς (ἔδάμην ἀσρ.) δαμάζομαι=καταδήληθείς, κουρα-σθεῖς ἀπὸ τὰ λικνίσματα τῆς ἀμάξης.
- 27 δαρόν, (χρόνον). Δωρ. ἀντὶ δηρὸν=ἐπὶ μακρόν.
- 28 δέρην (εὐφυῆ)=τὸν δραίον λαϊλόν.
- 29 διαινεῖ (νοτίς), διαινω (διανῶ, ἐδίηνα)=ὑγραίνω.
- 30 διέκναισαν, διάκναιώ=τριβον τι, φθείρω.
- 31 δίκαιον (συνυμφορέιον)=πιστὸν νυιφαγωγέν, συγοδὸν τῆς νύιφης.
- 32 δολόεντα (ἔδη)=τοὺς δολίους, τοὺς κακοπίστους τούτους τῆς. . . Οἱ Τρῷες παρ' Ὁμήρῳ κατηγοροῦνται διὰ δο-λιότητα κτλ.
- 33 δυσάρεστοι (γνῶμαι)=δυσκόλως ἵχανοποιούμεναι.
- 34 ἐᾶν, σύναψον (καὶ ἐν ἐμοὶ ἐστι) μημέτι ἐᾶν νιν (τοὺς βχρ-βάρους) ἀρπάζειν ἐκ (τῆς) δλβίας Ἐλλάδος τὰς μελλού-σας γυναῖκας.
- 35 εἴκαζε=τακέψου, συλλογίσου.
- 36 εἴξασιν, ἄλλος τύπος τοῦ ἐσίκασι.
- 37 ἐκγαυρούμενος (γαῦρος)=ἰκθειάζων, μεγαλοποιῶν.
- 38 ἐκερτόμησε: κερτομέω τινὰ=περιπατέω, πειράζω.
- 39 ἐκηλὸν (οὐ βλέπεις), ἐκηλος=γίουγος, ἀτάραχος=δὲν μὲ κοιτάζεις μὲ γαλήνην.
- 40 ἐλέπτολιν, ποιητ. ἀντὶ ἐλέπολιν=εἶην (πιέ)λουσαν) κατα-στροφέα τοῦ Πλ....
- 41 ἐλίσσετε (.. τὰν Ἀρτεμιν) γυρίζετε κυκλικὸν χορὸν πέριξ τοῦ ναοῦ, πέριξ τοῦ . . . τιμῶντες τὴν Ἀρτ.....
- 42 ἐμνήστευσα (παῖδα)=ἰζήτησα εἰς γάμον, καὶ αἰτ. ἐν στέγ. 847 μνημονεύω γάμους=έτοιμάζω μνηστεύεις διὰ γά-μους.
- 45 ἐναρχέσθω (κανᾶ), ἐν ἀρχεσθαι, ἐξ κατ-κανᾶ, ἥρησκευ-

- τικαὶ φράσεις ἐν ταῖς θυσίαις=ἀρχῇσι τὴν θυσίαν λαμβάνων τὴν κρήτην (οὐλοχύτας) ἐκ τοῦ κανίστρου (*κανοῦ*).
 44 ἐνδεξιούσθω (*βωμὸν*), ἐνδεξίοιαι—οὐλιαι=ἢ βαδίσῃ πρὸς τὰ δεξιὰ πέριξ τοῦ βωμοῦ.
 45 ἐξάπτω, σύναψον ἐξάπτω τὸ ἐμὸν σῶμα γόνασι σέθεν ἵκετηρίαν=κρεμάζω τὸ σῶμά μου εἰς τὰ γόνατα ὡς ἵκετης (κατὰ μεταφοράν).
 46 ἐπταπόρον (*πλειάδος*), ἐπτάπορος καλεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Πλειάδων διότι σχηματίζει διὰ τῶν ἑπτὰ ἀστέρων του ἑπτὰ πορείας, τροχιάς.
 47 εὔνιδας, εὔνις-ιδος, ἥ=εὔνέτις, σύζυγος.
 48 εὔτυχως, τὸ κοινόν : ποι νάν' ἥ ὥρα ἥ καλή !
 49 εὐφημία (*ἴτῳ . . .*)=ἢ ἐπικρατήσῃ εὐλαβής σιγὴ μεταξὺ τῶν Λαναχῶν.
 50 εὐφρόνης (*σκιάν*)=ἥ νιξ (κατ' εὐφημισμὸν) παρὰ τοῖς ποιηταῖς συνίθως.
 51 ἐφετμαῖς=εἰς τὰς παραγγελίας σου (πειθόμεναι).
 52 ἔχουσι (*κατά*), τμῆσις ἀντί : κατέχουσιν.
 53 θεράπωναι, ἐντ.=ιατοικίαι, τόποι προσφιλεῖς τῶν Μ....
 54 θύμασι σύντ. τὸ θλον ὡς ἐξαλείψω θέσφ. ἐμοῖσιν αἴμασι θύμασι=ἴνα μὲ τὸ αἷμα καὶ τὴν θυσίαν μου ἐξαφανίσω (πληρώσω) τὸν χρησιμόν....
 55 ἱεροῖς (*παρ' . . .*)=διότι κατὰ τὰς θυσίας δὲν ἀριόζεις νὰ δακρύῃ τις (Θεωρεῖται ἀσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς) ὁ Ηρῆνος κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας....)
 56 ἵκετηρία, (*ἴνν. δάβδον*), ἥ ἵκετηρία ἥτοι κλάδος ἐλαΐας ὃν διέκειται ἐναπέθετε ἐπι τῶν γονάτων τοῦ ἵκετευομένου.
 57 κάθησο σύναψον : *Ιφιγένεια τέκνον κάθησο δεῦρο πρὸς μητέρα, ἐξῆς ποδός μου=* Ιφιγένεια παιδί μου, ἔλα πάρε θέσις κοντά στὰ πόδια τῆς μητέρας σου.
 58 καινουργεῖς=νέον πρᾶγμα ἔχεις κατὰ νοῦν.
 59 κάκιζε (μή...)=μή μὲ ἀποθαρρύνῃς, μή μὲ κάινης νὰ δειλισθεῖ.
 60 κάπαράσσασθαι, καὶ ἐπαράσσασθαι (—ἐπ—ἀρθριαι)=νὰ δρκισθοῦν τὰ ἀκόλουθα, ἐπικαλούμενοι τὴν δργὴν τῶν θεῶν κατὰ τῶν παραδικῶν, δηλ. νά....
 61 κῆδος—κηδεστία καὶ κῆδος λήψη=θὰ γίνης συγγενῆς ἀνδρό.

- 62 κηλεῖν=ἱέλγειν, μαγεύειν.
- 63 κλήσωμεν (*κλητέω—κλῆσω*)=ἢς ἐγκωμιάσωμεν, καὶ οὐνόησωμεν.
- 64 κῶλον (χόρόν), ἐνταῦθα=τοὺς ἀδροὺς πὸδας.
- 66 λάξυσθαι, λάξυμαι καὶ συνηθέστ. λάξομαι, ρῆμ. ποιητ.=λαίψινω.
- 65 λαπταδοῦχος (*γιγέρα*)=ἢ λαπτρά. παραφρ.=ώ φῶς τῆς γημέρας καὶ....
- 66 ματεύσων, ματεύω καὶ σπανιώτ. ματέω καὶ μαστεύω=ζητῷ, ἐρευνῶ.
- 67 μαίην, σύναψον τῷ : θυμουμένην.
- 68 μέμονε, ποιητ. ρῆμα πρᾶ. καὶ μέμασ. Σύντ. ἵνα τὰ νάια δόρ. μέμονε δι' ἔμδον ὅνομα δρμοῖς στενοπ. τᾶσδ' Αὔλ... ὅπου αἱ τρόπιδες τῶν νεῶν (τὰ πλοῖα) προθυμοῦνται πρὸς πόλεμον κτλ.
- 69 μεσσήρης, ἐ καὶ ἦ, ποιητ. ἀντὶ τοῦ Ἀττ. μεσσήρης=ἢ ἐν τῷ μέσῳ. Ἐνταῦθα=μεσουρανῶν Κατὰ τὸν Αἴγαουστον—Σεπτέμβριον αἱ Ήλειάδες εὑρίσκονται κατὰ τὴν δαθεῖαν αὐγῆν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ.
- 70 μοῖραν (οἰκήσιμεν)=εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἀλληγν ζωὴν (ἔτερον αἰῶνα) ήταν κατοικήσωμεν.
- 71 ναύφρακτον (στράτευμα)=ἐν ταῖς ναυσὶ κεκλεισμένον.
- 72 νομίζεται (οὐ)=δὲν θεωρεῖται: [ερὸν ἔθιμον]:
- 73 νόστος, ἐνταῦθα=πλοῦς, μετάβασις.
- 74 ξυνίστατο (φόρνος), ἐνν. παρ* ἐκείνου (δστις μὴ λάβοι). Καὶ ἐλευθέρως=οἱ ἀποτυγχάνοντες νὰ λάδουν τὴν Ἑλένην ὡς σύζυγον ἡπειρουν κατὰ τῶν ἄλλων φόνους κτλ.
- 75 δ (ηρατεῖ), τὸ δ ἀναφέρεται εἰς τὸ θεῖον, τὸ ἔξυπακουόμενον ἐκ τοῦ θεομαχεῖν.
- 75 οἰστρησσας (δρόμῳ), οἰστράω=ώς καταδιωκόμενος ὑπὸ οἰστρου περιῆλθε τὴν Ἑλλ.
- 77 δμαρτεῖν—δμαρτέω=ἰκολουθῶ πρᾶλ. καὶ τὸ συμπαρομαρτῶ=συνοδεύω.
- 88 δρθίω (κηρύγματι)=δι' ὑψηλοῦ κατὰ τὸν τόνον, διὰ μεγαλοφύνου διαλαλγματος.
- 79 δρθίος (διμιαρτι)=μὲ μάτια σηκωμένα κατὰ πρόσωπον.
- 80 δρνιθα (τόνδε)=οἰωνόν, τὸ τόνδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς κα-

- τωτέρω παραθέσεως, τὸ χρηστὸν καὶ (τὴν) εὐφημίαν.
- 81 **δξὺ** (δρθαλμοῖς). ἐνταῦθα=ἡ δξυδέρκεια.
- 82 **δρθωθέντα** (*ούκ*) τὰ θεῶν=αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς ὑποχρεώσεις μὴ τελεσθεῖσαι δρθῶς κανονικῶς.
- 83 **δρφύνν** (μέθεις)=χαλάρωσε τὰ ζαρωμένα φρύδια σου, ξεσύφρωσε τὰ. . .
- 84 **δχους** (*πωλικούς*)=δχημικ (συρόμενον ὑπὸ πώλων).
- 85 **παραιτοῦμαι** (*τόδε*)=ξητῷ συγγνώμηγν διὰ τοῦτο διε. . .
- 86 **παρῆδες**. **παρη̄ς** καὶ **παρῆς**=ηδοῖς, ἥ=παρειά.
- 87 **πεδοι**, ἐπίρρ=ἐπὶ τοῦ ἔδάφους, κατὰ γῆς.
- 88 **Πελασγία** (*γᾶ*)=τὸ "Αργος.
- 89 **περίβολα** (*στέφει*) **περίβολος** ἐπίθ.=ὅ περιβαλλόμενος. στέφεια π. . .=στεφάνους νὰ τοὺς φορέσω (καθ' ἡ συνειθίζεται εἰς τὰ σφάγια).
- 90 **Περσέως**, ὁ Περσεὺς ἔθεωρείτο ὁ θειελιωτής τῶν Μυκηνῶν.
- 91 **πεύκην**=τὴν πρὸς γραφὴν πινακίδα ήτις ἐκ πεύκης κατεσκεύαζετο.
- 92 **πιοῦσα** (*ἀπουσία*)=ἡ μέλλουσα ἀπ. (ἔχει διπλῆν ἔννοιαν: τὴν λόγῳ γάμου ἀπουσίαν καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἐπικειμένου θανάτου).
- 93 **πλόκαμος** (*ὅδε*). κείται παρενθετικῶς=ὅ πλόκαμος τῆς κόμης, αὐτὸς ἔδω, εἰναι διὰ νὰ στέψωμεν τὸν θωμόν. . .
- 94 **πλοῦς**, ἐνν. τὸν πρὸς τὸν "Ἄδην διὰ τῆς Ἀχερούσιας λιμνῆς.
- 95 **πορεύετε** (*πρὸς τὰς θεραπαινίδας*)=μετακομίζετε.
- 96 **πορθμεύει**, κείται ἀμετάθ=προχωρεῖ, ταξιδεύει, ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν πλοίων.
- 98 **πορθμός**, ἐνταῦθα=ἡ διαπόρθμευσις τῶν . . .
- 98 **πότμω** (*ἐπ'* εὔτυχει. . .)=διὰ τὴν καλήν μας τύχην.
- 99 **προσῆκες**=εἰχεις σχέσιν συγγενικήν.
- 100 **πρόφασιν**, ἐνταῦθα=εὔλογον ἀφοριμήν.
- 101 **προχύταις**, **προχύται** (*ἐνν. κριθαῖ*), ἀλλως *οὐλοχύται*. . .
- 102 **ρανοῦσαν**, **τοῦ ραίνω**=ραντίζω.
- 103 **σὲ** ἐνν. τὸ **λισσομάι σε** ἡ ἀντωνυμία παρενεδλήθη μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τῆς γενικῆς **Πέλοπος** τὸ πλήρες θὰ ἦτο: μὴ μὲν ποκτενγγεις, λίσσομαί σε πρὸς **Πέλοπος** καὶ. . .

- 140 σιγᾶν (*οὐ σθένω*), ταῦτα λέγει ὁ Ἀγαλέμν. στρέφων τὸ πρόσωπον καὶ μὴ γενέμενος ἀκουστός.
- 105 σκοπεῖν, σύναψον σὺν *Ιεροῖς* (θύμασι) χρή (τινά). . .
- 106 σκοπεῖν τὸ εὔσεβες=ἐπὶ τὰ σπλάγχνα τῶν θυμάτων πρέπει κανεὶς νὰ ἔρευνῃ τὰς βουλὰς τῶν θεών.
- 107 συγχεῖς (γράμματα)=ἰνακατόνεις, ἐξαλείφεις τὰ γράμματα ἐπὶ τοῦ πινακίου.
- 108 συνάψας, σύνδεσον συνάψας ψευδῆ ἀμφὶ γάμον παρθένον=ἴευσθεὶς διὰ τόν . . .
- 109 συνεπαείδετε=διηνεῖτε δῆμοι, ἐν χορῷ τίγν . . .
- 110 συνετός (εἰμι)=συνήγιιται, γιγνώσκω.
- 111 σφὲ=κύριγν, τὴν Ἐλένην.
- 112 τέγγεις, τέγγω=ἰγραίνω.
- 113 τιθηνός, ἐπίθ. (πρόθ. τιθῆνη, ἡ=τροφός), ὁ ἀνατρέψων. Σύναψον· ἀποδιδοῦσά σοι τροφὰς πόθων τιθηνοὺς ἀνταποδίδουσα εἰς σὲ τοὺς διὰ τὴν ἀνατροφήν μου κόπους σου.
- 114 ὑπῆλθεν (*αὐτούς*), ὑπέρχοματ τινα=δολιώς φέρομαι πρὸς τινα, ἐξαπατῶ.
- 115 ὑποδραμοῦσά (*σε*), σύναψον πρὸς τὸ προσβαλλ=ἰψοῦ σὲ ξεπεράσω, θά. . .
- 6 φάος=φῶς, σωτηρίαν, δόξαν, (ἐντ.)
- 117 φέρετε, σύναψον πρὸς τό: *χερονίβων παγάς*.
- 118 φιλαλμονος=τῆς φιλούσης αἴματα· ἵδε κατωτ. στ. 1524 «θύμασιν βροτησίοις χαρεῖσα».
- 119 φιλότιμον, ἐνν. τὸ ἄρθρον τὸ=ἡ δίψα τῶν τιμῶν, ἡ φιλοδοξία.
- 120 φθόγγος (*οὐκουν*), ἐνν. ἀκούεται=διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ δηλ. εἰναι=ἀκόμη βαθεῖται νῦν, δέν . . .
- 121 χάριτας, ἐνταῦθα=θωπείας.
- 122 ὠλβισμένοι, (τὰ πρῶτα)=οἱ θεωρούμενοι τὰ μάλιστα εὐτυχεῖς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ

Ενοιπίδου Τραγωδίαι Μιχαηλίδου ἔκδοσις Δ'.

5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ
ΘΕΡΑΠΟΝΤΕΣ
ΧΟΡΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΤΡΟΦΟΣ
ΦΑΙΔΡΑ
ΘΗΣΕΥΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ
ΑΡΤΕΜΙΣ

Ἐκ σαρκοφάγου τῆς Πετρουπόλεως.
α'. Ἡ Φαιδρα ἐν μέσῳ τῶν φύλων γυναικῶν.
β'. Ὁ Ἰππόλιτος πίπτων ἐκ τοῦ ἄρματος κατὰ τὴν ἐμφάνισιν
τοῦ τέρατος—ταύρου. Ἰδε στ. 1214 εξ. κ.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

·Ο ·Ιππόλυτος υἱὸς τοῦ Θησέως καὶ τῆς ·Αμαζόνος
·Ιππολύτης, λάτρις τῆς ·Αρτέμιδος καὶ καταφρονητῆς
τῆς ·Αφροδίτης, ἐπισύρει διὰ τοῦτο ἐναντίον του τὴν
μῆνιν τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος, ἐμβιχλούσης εἰς τὴν
καρδίαν τῆς μητριᾶς του Φαιδρας παράνομον καὶ
μανιώδη πρὸς αὐτὸν ἔρωτα. Ἡ ἀπόκρουσις τοῦ ἔρωτος
τῆς Φαιδρας ἐκ μέρους τοῦ ·Ιππολύτου, ἐκείνην μὲν
ἄγει εἰς αὐτοκτονίαν, τοῦτον δὲ (ώς δῆθεν ἐπιβουλευ-
θέντα τὴν τιμὴν τῆς μητριᾶς του) εἰς τὰς πατρικὰς
κατάρας καὶ τὸν σκληρὸν θάνατον, τῇ συνεργείᾳ τοῦ
θεοῦ Ποσειδῶνος.

Τέλος ἡ ἐμφάνισις τῆς ·Αρτέμιδος ἀποκαλύπτει εἰς
τὸν Θησέα τὴν πλάνην του καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐν τῇ
αἰωνιότητι δόξαν τοῦ ·Ιππολύτου.

·Η σκηνὴ τοῦ δράματος ἐν Τροιζῆνι.

ΚΩΣΤΗ
ΓΟΥΝΑΛΑΚΗ

ΕΠΙΑΣΙΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ

ΑΦ. Πολλὴ^{*} μὲν ἐν βροτοῖσι κοῦκ ἀνώνυμος^{*}
 θεὰ κέκλημαι Κύπρις οὐρανοῦ τ' ἔσω·
 δσοι τε πόντου^{*} τερμόνων τ' Ἀτλαντικῶν
 ναίουσι εἴσω φῶς δρῶντες ἥλιου,
 τοὺς μὲν σέβοντας τάμα πρεσβεύω κράτη,
 σφάλλω^{*} δ' δσοι φρονοῦσιν εἰς ἡμᾶς μέγα.
 ἔνεστι γὰρ δὴ κάνθισῶν γένει τόδε,
 τιμώμενοι χαίρουσιν ἀνθρώπων ὅπο.
 δεῖξω δὲ μύθων τῶνδ' ἀλήθειαν τάχα·
 δ γάρ με Θησέως παῖς Ἀμαζόνος τόκος
 Ἰππόλυτος, ἄγνοον Πιτθέως παιδεύματα*,
 μόνος πολιτῶν τῆσδε γῆς Τροιζηνίας
 λέγει κακίστην δαιμόνων πεφυκέναι,
 ἀναίνεται^{*} δὲ λέκτρα κοῦ ψαύει γάμων·
 Φοίβου δ' ἀδελφὴν Ἀρτεμιν Διὸς κόρην
 τιμᾶ μεγίστην δαιμόνων ἡγούμενος·
 χλωρὰν δ' ἀν' ὅλην^{*} παρθένῳ ξυνὼν ἀεὶ[†]
 κυσίν ταχείας θῆρας ἔξαιρε^{*} χθονός,
 μείζων βροτείας προσπεσῶν^{*} δμιλίας.
 τούτοισι μὲν νυν οὐ φθονῶ· τί γάρ με δεῖ;
 ἀ δ' εἰς ἔμ' ἡμάρτηκε, τιμωρήσομαι
 Ἰππόλυτον ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ· τὰ πολλὰ δὲ
 πάλαι προκόψασ^{†*}, οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ·
 ἐλθόντα γάρ νυν^{*} Πιτθέως ποτ'[†] ἐν δόμῳ
 σεμνῶν ἐς ὅψιν καὶ τέλη^{*} μυστηρίων*
 Πανδίονος γῆν πατρὸς εὐγενῆς δάμαρ
 ίδοῦσα Φαίδρα καρδίαν κατέσχετο
 ἔρωτι δεινῷ τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασι.
 καὶ πρὸν μὲν ἐλθεῖν τήνδε γῆν Τροιζηνίαν,
 πέτραν^{*} παρ[†] αὐτὴν Παλλάδος κατόψιον^{*}
 γῆς τῆσδε ναὸν Κύπριδος καθίσατο*,

ἐρῶσ' ἔρωτ' ἔκδημον*. Ἰππολύτῳ δ' ἔπι
τὸ λοιπὸν ὡνόμαζεν ἰδοῦσθαι θεάν*. 35
ἔπει δὲ Θησεὺς Κεκροπίαν λείπει πόλιν,
μίασμα φεύγων αἴματος Παλλαντιδῶν,
καὶ τήνδε σὺν δάμαρτι ναυστολεῖ χθόνα,
ἔνιαυσίαν ἔκδημον αἰνέσαις* φυγῆν.
ἔνταῦθα δὴ στένουσα κάκπεπληγμένη* 40
κέντροις ἔρωτος ἡ τάλαιν' ἀπόλλυται
σιγῇ· σύνοιδε δ' οὕτις οἰκετῶν νόσον.
ἄλλ' οὕτι ταύτης τῇδ' ἔρωτα δεῖ πεσεῖν
δείξω δὲ Θησεῖ πρᾶγμα, κάκφανήσεται*. 45
καὶ τὸν μὲν ἡμῖν πολέμιον νεανίαν
κτενεῖ πατήρ ἀραιῖσιν, ἀς δ ἓ πόντιος
ἄναξ Ποσειδῶν ὕπασεν* Θησεῖ γέρας,
μηδὲν μάταιον* εἰς τοὺς εὐξασθαι θεῷ. 50
ἡ δ' εὐκλεής* μέν, ἀλλ' ὅμως ἀπόλλυται,
Φαίδρα· τὸ γὰρ τῆς δ' οὖ προτιμήσω* κακὸν
τὸ μὴ οὐ παρασχεῖν τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐμοὶ⁵⁵
δίκην τοσαύτην ὥστ' ἔμοι καλῶς ἔχειν.
ἄλλ' εἰσιρῶ γὰρ τόνδε παῖδα Θησέως
στείχοντα θήρας μόχθον ἐκλελοιπότα,
Ἴππολυτον, ἔξω τῶνδε βήσομαι τόπων.
πολὺς δ' ἄμ' αὐτῷ προσπόλων διπεθόπους* 55
κῶμος* λέλακεν* "Ἄρτεμιν τιμῶν θεὰν
ῦμνοισιν" οὐ γὰρ οἰδ' ἀνεψηγμένας πύλας
"Αἰδου φάος τε λοίσθιον" βλέπων τόδε.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 58—72

Μετὰ τὴν ὀποχώρησιν τῆς Ἀφροδίτης εἰσέρχεται εἰς τὴν
σκηνὴν δὲ Ἰππόλυτος; φέρων στέφανον ἔξ ἀνθέων εἰς τὴν χεῖρα
καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ὁμηλίκων ἔταίρων, ἀδόντων πρὸς τὴν
πότνιαν καὶ τὴν καλλίστην τῶν Ὄλυμπίων θεῶν Ἀρτεμιν.

III.   σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον ἔξ ἀκηράτου*
λειμῶνος, δέσποινα, κοσμήσας φέρω,
ἔνθ' οὔτε ποιμὴν ἀξιοῦ φέρειν* βοτά 76

- ουτ' ἡλθέ πω σίδηρος*, ἀλλ' ἀκήρατον
μέλισσα λειμῶν ἐαρινὸν διέρχεται·
Αἰδὼς δὲ ποταμίαισι κηπεύει* δρόσοις,
ὅσοις διδακτὸν μηδέν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν εἴληχεν* εἰς τὰ πάνιον⁷ διμῶς, 80
τούτοις δρέπεσθαι· τοις κακοῖσι δ' οὐ θέμις
ἀλλ' ὁ φίλη δέσποινα, χρυσέας κόμης
ἀνάδημα* δέξαι χειρὸς εὐσεβοῦς ἄπο.
μόνῳ γάρ ἔστι τοῦτ' ἐμοὶ γέρας βροτῶν·
σὺ καὶ ἔγκειμι καὶ λόγοις σ' ἀμείβομαι *, 85
κλίνων μὲν αὐδήν, δύμα δ' οὐχ δόῶν τὸ σόν.
τέλος δὲ κάμψαιμι⁸ ὥσπερ ἡρξάμην βίου.
- ΘΕ. ἀναξ, θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεόν·
ἄρ' ἂν τί μου δέξαιο βουλεύσαντος εῦ;
- ΙΠ. καὶ κάρτα γ· ἡ γάρ οὐ σοφοὶ φαινοίμεθ' ἀν.
- ΘΕ. οἵσθ' οὖν βροτοῖσιν δὲ καθέστηκεν νόμος,
- ΙΠ. οὐκ οἶδα· τοῦ δὲ καὶ μὲν ἀνιστορεῖς* πέρι;
- ΘΕ. μισεῖν τὸ σεμνὸν⁹ καὶ τὸ μὴ πᾶσιν φίλον;
- ΙΠ. δροῦντς γε τίς δ' οὐ σεμνὸς ἀκθεινὸς βροτῶν;
- ΘΕ. ἐν δ' εὐπροσηγόροισιν ἔστι τις κάρις¹⁰;
- ΙΠ. πλείστη γε, καὶ κέρδος γε σὺν μόχθῳ βραχεῖ.
- ΘΕ. ἡ κάνει θεοῖς ταῦτὸν ἐλπίζεις τόδε;
- ΙΠ. εἴπερ γε θνητοὶ θεῶν νόμοισι χρώμεθα.
- ΘΕ. πῶς οὖν σὺ σεμνὴν¹¹ δαίμον¹² οὐ προσεννέπεις;
- ΙΠ. τίν; εὐλαβοῦ δέ μή τι σοῦ σφαλῆ στόμα. 100
- ΘΕ. τήνδ' ἡ πύλαισι σαῖς ἐφέστηκεν Κύπρις.
- ΙΠ. πρόσωθεν αὐτὴν ἀγνὸς ὃν ἀσπάζομαι*.
- ΘΕ. σεμνή* γε μέντοι καπίσημος ἐν βροτοῖς.
- ΙΠ. ἄλλοισιν ἄλλος θεῶν τε κάνθρωπον μέλει.
- ΘΕ. εὐδαιμονίης νοῦν ἔχων οἴόν σε δεῖ.
- ΙΠ. οὐδεὶς μ' ἀρέσκει νυκτὶ θαυμαστὸς θεῶν.
- ΘΕ. τιμαῖσιν, ὁ παῖ, δημόνων χρῆσθαι χρεόν.

ΠΕΡΙΔΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 108—197

*Ο Ιππόλυτος διαφωνῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ γέροντος θεράποντος ἡς πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Κύ-

πριδος καὶ παροτρύνας τοὺς φίλους νὰ μὴ ἀδιαφορήσωσι διὰ τὴν τέρψιν τῆς ἑτοίμου τραπέζης, ἀφοῦ καὶ τοὺς ἵππους του καταψήξωσι, ἀπέρχεται. Ὁ γηραιὸς θεράπων παρὰ τὰς γνώμας τοῦ κυρίου του προσεύχεται εἰς τὴν δέσποιναν Κύπριν ἐπικαλούμενος συγχρόνως τὴν συγγνώμην ὅπερ τοῦ νεαροῦ βασιλόπαιδος. Ἀπελθόντος τῆς σκηνῆς τοῦ θεράποντος ἐμφανίζεται ὁ χορὸς τῶν Τροιζηνίων γυναικῶν (*πάροδος*), αἵτινες πληροφορηθεῖσαι ὅτι ἡ βασιλισσα Φαίδρα ἔσθενε ἀπὸ τριῶν ἥμερών καὶ ἀρνεῖται πᾶσαν τροφήν, διαποροῦνται περὶ τῆς αἰτίας καὶ εἰκάζουσι, ὅτι, ἐὰν δὲν είναι τις μανία ἐκ θεοῦ, ἵσως είναι ζηλοτυπία τῆς Φαίδρας πρὸς αρύφιον ἔρωτα τοῦ Θησέως ἢ καὶ κακή τις εἰδῆσις ἐκ Κρήτης. Πιθανὸν δμως νὰ είναι καὶ συμπτώματα δυσκόλου ἐγκυμοσύνης, διὸ γέν, ὡς ἐκ πειρας γνωρίζει, σωτηρία είναι ἡ ἐπίκλησις τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐν τῷ μεταξὺ (*πρῶτον ἐπεισόδιον*) ἐμφανίζεται ἡ γηραιὰ τροφὸς κομίζουσα ἐπὶ κλίνης τὴν ἀσθενοῦσαν Φαίδραν, καὶ ἀγωνιῶσα διὰ τὴν κατάστασιν τῆς δεσποίνης τῆς, γὰν οὐδὲν δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸν εὑμετάβολον καὶ ἀστατον χαρακτηρά τῆς, ἐλευινολογεῖ τὴν ὁδυνηρὰν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ἀντὶ τῆς ἐποίας προτιμοτέρα γίνεται θανάτῳ ἀνάπαισις.

ΦΑΙ. αἴρετέ μου δέμαις*, δόθοῦτε κάρα·
λέλυμαι μελέων σύνδεσμοι*, φίλαι.

λάβετε' εὐπήχεις* χεῖρας πρόπολοι.

βαρύ μοι κεφαλᾶς ἐπίκρανον* ἔχειν.

ἄφελ* ἀμπέτασον βόστρυχον ὄμοις.

ΤΡ. θάρσει, τέκ ον, καὶ μὴ χαλεπῶς
μετάβιαλλε δέμας.

οἶδον δὲ νόσον μετὰ θ* ἡσυχίας

καὶ γενναίου λίματος* οἴσεις.

μοχθεῖν δὲ βροτοῖσιν ἀνάγκη.

ΦΑΙ. αἰαῖ·

πῶς ἂν δροσερᾶς ἀπὸ κρηνῖδος*

καθαρῶν ὑδάτων πῶμ* ἀρυσσαίμαν*,

ὑπό τ' αἰγείροις ἐν τε κομήτῃ*

λειμῶνι κλιθεῖσ' ἀναπανσαίμαν.

ΤΡ. ὖ παῖ, τί θροεῖς;

οὐ μὴ παρ' ὅχλῳ τάδε γηρύσει *

200

205

210

- μανίας ἔποικον^{*} δύπτουσα λόγον ;
- ΦΑΙ.** πέιπετέ^{*} μὲν εἰς δόρος εἶμι πρὸς ὅλαν καὶ παρὰ πεύκας, θνατοφόροι στείβουσι κύνες
βαλιαῖς^{*} ἐλάφοις ἐγχοιμπτόμεναι^{*}. πρὸς θεῶν, ἔραμαι κισὶ θωῦξαι^{*} καὶ παρὰ χαίταν ἵανθάν ὁῖψαι.^{*}
- ΤΡ.** τί ποτ', ὃ τέκνον, τάδε κηραίνεις ;^{*} τί κυνηγείων καὶ σοὶ μελέτη ; τί δὲ κρηναίων νασμῶν^{*} ἔρασαι ; πάρα^{*} γάρ δροσερὰ πύργοις^{*} σινεχής^{*} ἀλιτύς, ὅθεν σοι πῦμα γένοιτ' ἄν.
- ΦΑΙ.** δέσποιν^{*} ἀλίας^{*} Ἀρτεμι Λίμνας καὶ γυμνασίων τῶν ἱπποκρότων^{*}, εἴθε γενοίμαν ἐν σοὶς δαπέδοις,^{*} πώλαυς Ἐνέτας δαμαλιζομένα^{*}.
- ΤΡ.** τί τόδι αὖ παράφων ἔρριψας ἔπος ; νῦν δὴ μὲν ὅρος βῆστις^{*} θήρας πόθον ἐστέλλου^{*}, νῦν δὲ αὖ ψαμάθοις ἐπ' ἀκυμάντοις πόλων^{*} ἔρασαι. τάδε μαντείας ἔξια πολλῆς, δστις σε θεῶν ἀνασειράζει^{*} καὶ παρακόπτει^{*} φρένα, ὃ πᾶν.
- ΦΑΙ.** δύστανος ἐγώ, τί ποτε εἰργασάμαι ; ποι παρεπλήγχθη^{*} γνώμας ἀγαθᾶς^{*} ; ἐμάνην, ἐπεον δαίμονος ἄτα. φεῦ φεῦ, τλάμων. μαῖα^{*}, πάλιν μου κρύψον κεφαί αὐτοῖς αἰδούμεθα γάρ τὰ λελεγμένα μοι. κρύπτει κατ' ὅσσων δάκρυν μοι βαίνει. καὶ ἐπ' αἰσχύναν δύμα τέτραπται. τὸ γάρ δρυθοῦσθαι^{*} γνώμαν δύνη, τὸ δὲ μαινόμενον^{*} κακόν^{*} ἀλλὰ κρατεῖ μή γιγνώσκοντ^{*} ἀπολέσθαι.

ΤΗΣ ΦΑΙΔΡΑΣ αἰσχυνθεῖσα δις ἔσα ἐκ τῆς τεταραγγιένης ψυχῆς της ἐξεφράσθη ἐν τοῖς προηγουμένοις, ζητεῖ ἀπὸ τὴν τροφὸν νὰ τῆς σκεπάσῃ τὴν κεφαλήν, ἥτις καὶ πράτισσα τοῦτο ἐπιβιβεῖ νὰ ἀποθάνῃ μᾶλλον ηὐνὰ βασανίζεται ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς λύπης ἣν τῇ ἐμπνέει ἡ μεγάλη τῆς λατρεῖα πρὸς τὴν δέσποιναν. Ὁ χορὸς τῶν γυναικῶν μὴ δυνάμενος νὰ ἔννοιήσῃ τὰ συμβαίνοντα ἐρωτᾷ τὴν γραῖαν τροφὸν νὰ τῇ ἀνακοινώσῃ διτι γνωρίζει. Ἡ τροφὸς ἀπαντᾷ ὅτι παρ' ὅλας τὰς προσπαθεῖας τῆς δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν Φαΐδραν τὸ μυστικόν της, ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ δοκιμάσῃ ἐνώπιον τοῦ χοροῦ. Ἀποκαλύπτει λοιπὸν τὸ πρόσωπον τῆς Φαΐδρας καὶ διὰ διαφέροντος ἐπιμένων ἐρωτήσεων κερδίζει τελικῶς τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῆς, ἥτις διολογεῖ ὅτι κατατρύχεται ὅπὸ ἀλγεινοῦ ἔρωτος πρὸς τὸν οὐδὲν τῆς Αιμαζόνος τὸν Ἰππόλυτον. Εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦτο ἡ τροφὸς δὲν θέλει πλέον νὰ ζῇ, ὁ δὲ χορὸς φρίττων πρὸ τῶν ἀνηκούστων παθῶν τῆς βασιλίσσης προσιωνίζεται φοβερὰ κακὰ εἰς τὸν οἰκόν της.

- ΦΑΙ. Τροιζήνιαι γυναικες, αἴ τόδ' ἔσχατον
οἴκεῖτε χώρας Πελοπίας, προνώπιον*,
ἡδη ποτ' ἄλλως* νυκτὸς ἐν μακρῷ χρόνῳ 375
θνητῶν ἔφροντις ηὖ διέφθαρται βίος.
καὶ μοι δοκοῦσιν οὐ κατὰ γνώμης φύσιν
πράσσειν* κάκιον ἔστι γὰρ τό γ' εὖ φρονεῖν
πολλοῖσιν· ἀλλὰ τῇδ' ἀμορτέον τόδε·
τὰ χρήστ' ἔπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν,
οὐκ ἐκπονοῦμεν δ', οἱ μὲν ἀργίας ὅποι,
οἱ δ' ἥδονὴν προθέντες ἀντὶ τοῦ καλοῦ
ἄλλην τιν'. εἰσὶ δ' ἥδοναι πολλοὶ βίου,
μακραί τε λέσχαι* καὶ σχολή*, τερπνὸν κακόν,
αἰδώς τε. δισσαὶ δ' εἰσίν, ηὖ μὲν οὐ κακή. 385
ηὖ δ' ἄχθος οἴκων. εἰ δ' ὁ καιρὸς* ἦν σαφής,
οὐκ ἀν δύ' ἥστην ταῦτ' ἔχοντες γράμματα.
ταῦτ' οὖν ἐπειδὴ τυγχάνω φρονοῦσ' ἔγώ,
οὐκ ἔσθ' ὅποιφ φαρμακῷ διαφέρει τον*
ἔμελλον, ὥστε τοῦμπαλιν πεσεῖν φρενῶν. 390

λέξω δὲ καὶ σοὶ τῆς ἡμῆς γνώμης ὅδόν.

ἐπεί μὲν ἔρως ἔτρωσεν, ἐσκόπουν ὅπως
κάλλιστ' ἐνέγκαιμ' αὐτόν. ἥρξάμην μὲν οὖν
ἐκ τοῦδε, σιγᾶν τίνδε καὶ κρύπτειν νόσον.

γλώσσῃ γὰρ οὐδὲν πιστόν, ή θυραῖα* μὲν
φρονήματ' ἀνδρῶν νουθετεῖν ἐπίστιται,
αὐτὴ δὲ ὑφ' αὐτῆς πλεῖσται κέκτηται κακά.
τὸ δεύτερον δὲ τὴν ἄνοιαν εὖ φέρειν
τῷ σωφρονεῖν νικῶσα προσνοησάμην.

τρίτον δὲ ἐπειδὴ τοῖσιδ' οὐκ ἔξηντον 400

Κύπριν κρατῆσαι, κατθανεῖν ἔδοξέ μοι
κράτιστον, οὐδεὶς ἀντερεῖ, βουλευμάτων.

ἔμοι γὰρ εἴη μήτε λανθάνειν καλὰ*
μήτ' αἰσχρὰ δρώσῃ μάρτυρας πολλοὺς ἔχειν.

τὸ δὲ ἔει γον τὴν νόσον τε δισκλεᾶ, 405

γυνή τε πρὸς τοῖσιδ' οὖσ' ἐγίγνωσκον καλῶς,
μίσημα πᾶσιν. ὡς ὅλοιτο παγκάκως

ἥις πρὸς ἄνδρας ἥρξατ' αἰσχύνην λέχη
πρώτη θυραῖον. ἐκ δὲ γενναίων* δόμων
τόδε ἥρξε θηλείαισι γίγνεσθαι κακόν.

ὅταν γάρ αἰσχρὰ τοῖσιν ἐσθλοῖσιν δοκῇ,

ἡ κάρτα δόξει τοῖς κακοῖς γένεται καλά.

μισῶ δὲ καὶ τὰς σώφρονας μὲν ἐν λόγοις,
λάθος δὲ τόλμας οὐ καλὰς κεκτημένας.

αἱ πῶς ποτ', ὦ δέσποινα ποντία Κύπρι,

βλέπουσιν εἰς πρόσωπα τῶν ξυνευνετῶν

οὐδὲ σκότον φρίσσοντι τὸν ξυνεργάτην

τέραμνα* τ' οἰκων μή ποτε φθογγὴν ἀφῇ;

ἥμας γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἀποκτείνει, φίλαι,

ὡς μήποτ' ἄνδρα τὸν ἐμὸν αἰσχύνασ' ἀλῶ.

μὴ παῖδας οὓς ἔτικτον ἀλλ' ἐλεύθεροι

παρρησίᾳ θάλλοντες οἰκοῖεν πόλιν

κλεινῶν Ἀθηνῶν, μητρὸς εἰνεκ' εὐκλεεῖς.

δούλοι γὰρ ἄνδρα, κανὸν θρασύσπλαγχνός τις ἦ,

ὅταν ξυνειδῆ μητρὸς ἦ πατρὸς κακά.

μόνον δὲ τοῦτό φασ' ἀμιλλᾶσθαι* βίφ,

γνώμην δικαιάν κάγαθήν, ὅτῳ παρῇ.

395

400

410-

415

420

425-

κακοὺς δὲ θνητῶν ἐξέφην^{**}, ὅταν τύχῃ,
προθεὶς κάτιπτον ὥστε παρθένῳ νέᾳ
χοόνος· παρ' οἷσι μήποτ' ὁφείην ἔγω.

430

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 431—524

Ο χορὸς ἀκούσας τὴν οἰονεὶ ἀπολογίαν τῆς Φαιδρας διὰ τὸ πάθημά της συνιστᾷ αὐτῇ σωφροσύνην ἐξ τῆς γεννᾶταις ή ἐν τῷ κοινωνίᾳ ἀγαθῇ ὑπόληψις. Ή τροφὸς ἐξ ἄλλου παλινφθοῦσα καὶ εὑρίσκουσα τὰς δευτέρας σκέψεις της σοφωτέρας παροτρύνει τὴν Φαιδραν νὰ μὴ κρύπτῃ τὸν ἔρωτα τῆς ἀλλὰ νὰ τὸν ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν Ἰππόλυτον ἐξ οὗ κρέμαται ἡ σωτηρία της. Ή Φαιδρα συναινοῦντος καὶ τοῦ χοροῦ ἀπαγορεύει αὐτηρῶς εἰς τὴν τροφὴν τὴν αἰσχίστην ταύτην γνώμην της καὶ ἡ τροφὸς ὑποχωροῦσα προσωρινῶς, θέλει νὰ τὴν ἀνακουράσῃ διὰ μαγικῶν φίλτρων, ἐνῷ ἀφίνει νὰ διονοηθῇ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν της ὅτι δὲν ἀποκλεῖει καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἔρωτός της εἰς τὸν Ἰππόλυτον.

ΧΟ.	"Ἐρως "Ἐρως, ὁ *κατ' ὅμμάτων στιάζεις πόθον, ἐισάγων γλυκεῖαν ψυχαῖς χάριν οὓς ἐπιστρατεύσῃ*, μή μοι ποτε σὺν κακῷ* φανείης μηδ' ἄρρυθμος* ἔλθοις. οὔτε γὰρ πυρὸς οὔτε*	στρ. 525
	ἀστρων* ὑπέρτερον βέλος, οἶον τὸ τᾶς Ἀφροδίτας ἴησιν ἐκ χερῶν "Ἐρως ὁ Διὸς παῖς. ἄλλως* ἄλλως παρὰ τ' Ἀλφεῷ Φοίβου τ' ἐπὶ Πυθίοις τεράμνοις*	530
	βούταν* φόνον Ἐλλὰς αὖ ^τ ἀέξει· "Ἐρωτα δὲ τὸν τύραννον ἀνδρῶν, τὸν τᾶς Ἀφροδίτας φιλτάτων θαλάμων ἀληθοῦσκον. οὖ σεβίζομεν, πέρθοντα* καὶ διὰ πάσας	ἀντ. 535
		540

- ιόντα* συμφορᾶς
θνατοῖς, δταν ἔλθῃ.
τὰν μὲν Οἰζαλίᾳ στο. 545
πῶλον* ἄζυγα* λέκτρων
ἄνανδρον* τὸ πρίν καὶ ἄννυμφον, οἶκων
ζεῦξασ** ἀπ' εὐρυτίαν, δρομάδα*
Νάϊδα ὅπως τε Βάκχαν, 550
σὺν αἴματι, σὺν καπνῷ
φονίοις θ' ὑμεναίοις
Ἄλκμήνας τόκφ Κύπρις ἐξέδωκεν*.
ὁ τλάμων*, ὑμεναίων.
δὸς Θήβας ἵερὸν ἀντ. 555
τεῖχος, ὁ στόμα Δίοκας,
συνείπαιτ' ἀν ἡ Κύπρις οἵον ἐρπει*
βροντῇ γάρ ἀμφιπύρῳ* τοκάδα*
τὰν Διογόνοιο Βάκχου 560
νυμφευσαμέναν πότμῳ
φονίῳ κατεύναυσε*.
δεινὰ γάρ πάντα γ' ἐπιπνεῖ, μέλισσα δ'
οὖα τις πεπόταται.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 565—615

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ προηγουμένου χοροκοῦ, ἡ Φαΐδρα ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τοῦ χοροῦ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου διαμειδόμενα μεταξὺ τῆς τροφοῦ καὶ τοῦ Ἰππολύτου, εἰς ἐν αὕτῃ, ὃς εἰκάζεται ἐκ τῶν θορυβωδῶν διαμαρτυριῶν του, ἐτόλμησε νὰ ἀνακοινώσῃ τὸν πρὸς αὐτὸν ἀνόσιον ἔρωτα τῆς Φαΐδρας. Ὁ Ἰππόλυτος ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς τροφοῦ ἥτις μάτην προσπαθεῖ νὰ τὸν καταπραΐνῃ καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ κρατήσῃ τὸ μυστικὸν, εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἐκτὸς ἑαυτοῦ διὰ τὰ ἀκουσθέντα.

- III.   ὁ Ζεῦς τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακὸν
γυναικας εἰς φῶς ἥλιου κατέκισας ;
εἰ γὰρ βρότειον ἥθελες σπεῖραι γένος,
οὐκ ἐκ γυναικῶν χοῇν παρασκέσθαι τόδε,
ἄλλ' ἀντιθέντας* σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτούς 620

ἢ χρυσόν ἢ σίδηρον ἢ χαλκοῦ βάρος
παίδων πρίασθαι σπέρμα, τοῦ τιμήματος
τῆς ἀξίας ἔκαστον*, ἐν δὲ δώμασι
ναίει ἐλευθέροισι θηλειῶν ἄτερ.

τούτῳ δὲ δῆλον ὡς γυνὴ κακὸν μέγα·
προσθεὶς γάρ δ σπείρας τε καὶ θρέψας πατὴρ
φερνὰς ἀπόκιστ' ὡς ἀπαλλαχθῆ κακοῦ
δ δ' αὖ λαβὼν ἀτηρόν* εἰς δόμους φυτὸν 630
γέγηθε κόσμον προστιθεὶς ἀγάλματι*
καλὸν κακίστῳ καὶ πέπλοισιν ἐκπονεῖ
δύστηνος, δλβον δωμάτων ὑπεξελών*.
ἔχει δ' ἀνάγκην, ὥστε κηδεύσας* καλοῖς 635
γαμβροῖσι χαιρῶν σώζεται πικρὸν λέχος,
ἢ χρηστὰ λέκτρα, πενθερούς δ' ἀνωφελεῖς
λαβὼν πιέζει* τ' ἀγαθῷ τὸ δυστυχές,
οῷον* δ' ὅτῳ τὸ μηδέν, ἀλλ' ἀνωφελῆς
εὐηθία κατ' οἶκον ἰδουται γυνή. 640
σοφὴν δὲ μισῶ μὴ γάρ ἐν γ' ἐμοῖς δόμοις
εἴη φρονοῦσα* πλεῖον ἢ γυναικα χρῆ.
τὸ γάρ πανυῦργον μᾶλλον ἐντίκτει Κύπρις
ἐν ταῖς σοφαισιν· ἢ δ' ἀμῆχανος* γυνὴ
γνώμῃ βραχείᾳ* μωρίαν* ἀφηρέθη 645
χρῆν δ' εἰς γυναικα* πρόσπολον μὲν οὐ περᾶν,
ἀφθογγα δ' αὐταῖς συγκατοικίζειν δάκη*
θηρῶν, ὃν είζον μήτε προσφωνεῖν τινα
μήτ' ἐξ ἐκείνων φθέγμα δέξασθαι πάλιν.
νῦν δ' αὖ μὲν ἐνδον δρῶσιν αἱ κακαὶ κακὰ 650
βιούλεύματ', ἔξω δ' ἐκφέρουσι πρόσπολοι.
ῶς καὶ σὺ γ' ἡμῖν πατρός, ὃ κακὸν κάρα,
λέκτρων ἀθίκτων ἡλθες* εἰς συναλλαγάς·
ἄγω ρυτοῖς* νασμοῖσιν ἔξομόρξομαι*,
εἰς ὅτα κλύζων. πῶς ἂν οὖν εἴην κακός,
δις οὐδ' ἀκούσας τοιά? ἀγνεύειν δοκῶ: 655
εῦ δ' ἵνθι, τούμὸν σ' εὐσεβεῖς σφύζει, γύναι
εἰ μὴ γάρ δροκοις θεῶν ἄφρακτος* ἡρέθην,
οὐκ ἂν ποτ' ἔσχον μὴ οὐ τάδ' ἔξειπεν πατρόι.

νῦν δ' ἐκ δόμων μέν, ἔστ^ρ ἄν ἔκδημος χθονὸς
Θησεύς, ἄπειμι· σίγα^{*} δ' ἔξομεν στόμα. 660
θεάσομαι δὲ σὺν πατρὸς μολὼν^{*} ποδί,
πῶς νιν προσόψει καὶ σὺ καὶ δέσποινα σή.
τῆς σῆς δὲ τόλμης εἰσομαι^{*} γεγευμένος.
ὅλοισθε. μισῶν δ' οὕποτ' ἐμπλησθήσομαι
γυναῖκας, οὐδ' εἴ φησὶ τίς μ' ἀεὶ λέγειν· 665
ἀεὶ γὰρ οὖν πώς εἰσι κακεῖναι κακαί.
ἢ νύν τις αὐτὰς σωφρονεῖν διδαξάτω,
ἢ κάμ' ἐάτῳ τοῖσδ^ρ ἐπεμβαίνειν ἀεί.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 668—1172

Μετὰ τὴν ἐν τοις προηγουμένοις γενικὴν ἐπίλεσιν τοῦ Ἰππο-
λύτου κατὰ τοῦ γυναικείου φύλου, ἡ Φαΐδρα ἐν τῇ ἀπέλπισίᾳ τῆς
καὶ τῷ φόβῳ μὴ δ' Ἰππόλυτος ἀποκαλύψῃ τὰ πάντα εἰς τὸν πα-
τέρα του Θησέα, στρέφεται κατὰ τῆς κακοήθους καὶ ἀνοήτου τρο-
φοῦ, γῆτις τοσοῦτον περιέπλεξε τὰ πράγματα, ὥστε νὰ μὴν ὅπο-
λείπεται ἄλλο τι πλέον ἢ ἡ αὐτοκονία τῆς, εἰς ἣν διμως πρὶν
φθάσῃ, θὰ τιμωρήσῃ τὴν ὑπερηγάνειαν καὶ τὰ μισογυνικὰ αἰσθή-
ματα τοῦ Ἰππολύτου. Ὁ Χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ ταλα-
νίζει μετὰ φρίκης τὴν ἀπέλπιδα ἀπόφασιν τῆς Φαΐδρας νὰ μετα-
χειρισθῇ τὴν ἀγγάνην ώς μέσον ἐξιλασμοῦ διὰ τὸ ἀνόσιον πάθος
τῆς καὶ εὑχεται νὰ μὴ παραστῇ ποτὲ μάρτυς τοιούτου οἰκτροῦ
θεάματος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἀστικάτος, θεράπαινά τις (τρίτον
ἐπεισόδιον) διδῷ ἐν τοῦ δάθους τῶν ἀνακτόρων ὅτι ἡ Φαΐδρα
ἀπηγγονίσθη. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην καταρθάνει ἐκ τινος ἵερᾶς θεω-
ρίας δ' Θησεύς καὶ μάτην ἀναζητῶν νὰ μάθῃ τὸ αἰτιον τῆς συμφο-
ρᾶς παρὰ τοῦ χοροῦ, εὑρίσκει τοῦτο ἐν τῇ δέλτῳ τῇ ἀνηρτημένῃ ἐκ
τῆς χειρὸς τῆς νεκρᾶς. Ἔκει ἀνέγνωσεν ὅτι δ' Ἰππόλυτος ἐπεχει-
ρησε νὰ προσβάλῃ διὰ δίας τὴν συζυγικὴν τιμὴν του καὶ ἐμπλεως
ἀκαθέκτου ὀργῆς. ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ποσειδῶνα νὰ χρησιμοποιήσῃ
μίλαν ἐκ τῶν τριῶν ἀρπῶν ἃς ἔχει θέσει ἐκείνος εἰς τὴν διάθεσίν του
ἴνα ἐξολοθρεύσῃ τὸν ἀσεβῆ υἱόν. Ὁ Ἰππόλυτος ἀκούων τοὺς πα-
τρικοὺς θρήνους εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ὅπου κατάπληκτος
ἀτενίζει τὴν Φαΐδραν νεκρὰν καὶ ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του νὰ μάθῃ
τὴν αἰτίαν τοῦ δυστυχήματος. Ὁ Θησεὺς πιστεύων εἰς τὴν καταγ-

γελίαν τῆς νεκρᾶς περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ Ἰππολύτου οηρύττει αὐτὸν φαυλόβιον ὑποκριτὴν καὶ κάπηλον τῆς γῆταις καὶ τὸν διατάττει νὰ φύγῃ ταχέως μακρὸν τῆς χώρας. Μάτην δὲ ταλαιπωρος νεανίας ἐπικαλεῖται θεοὺς καὶ ἀνθρώπους περὶ τῆς σωφροσύνης του καὶ δρκίζεται τοὺς φρικιδεστέρους τῶν δρκων ὅτι εἰναι πάντη ἀθώος τῆς ἀποδιδομένης κατηγορίας, δι' ἣν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν Φαιδραν, τῷ εἰναι ἀπηγορευμένον ἔνεκα δρκου νὰ εἴπῃ περισσότερο. Ο Θησεὺς μένει ἀμετάπειστος εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ δὲ Ἰππόλυτος μετὰ τῶν ὀπαδῶν του ἀπέρχεται τῆς Γραιζηνίας διαμαρτυρόμενος καὶ πάλιν διὰ τὰς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας.

Ο χορὸς ἐν τῷ τρίτῳ σιασίμῳ προσιωνίζεται δεινὰ διὰ τὴν οἰκτρὰν ψυχὴν τοῦ φυγαδευθέντος Ἰππολύτου, δην ήτα ποθήσουν τὰ ἄρματα τῶν Ἱππων εἰς τὰ ἵπποδρόμια καὶ ἡ ἐκ τῆς ὀπουσίας του διακοπτομένη λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος. Υπὸ τοιούτους δρους ἡ τιμωρία ἐνὸς ἀτέφου εἰναι ἀφοριὴ πικρῶν δακρύων διὰ τὸν χορόν.

Μετὰ τὸ χορικὸν (τέταρτον ἐπεισόδιον) ἄγγελος εἰσερχόμενος φέρει τὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Θησέα ὅτι δὲ Ἰππόλυτος κεῖται ἡμιθανῆς συνεπείᾳ ἀργητασμοῦ τῶν Ἱππων τοῦ ἄρματός του τοὺς ὄποιους, ταῦρος, ἄγριον τέρας, ἐκ τῆς θαλάσσης ἔξελθὼν συνετάραξε. Ο Θησεὺς χαίρων ὅτι δὲ θεὸς Ποσειδῶν τοσοῦτον προθύμως ἐπύκουσε τῆς κατάρας του κελεύει τὸν ἄγγελον νὰ ἀφηγηθῇ τὰ συμβάντα.

ΑΓΓ. ἡμεῖς μὲν ἀκτῆς κυμοδέγμονος* πέλις
ψήκτραισιν Ἱππων ἐκτενίζομεν τοίχας
κλαίοντες* ἥλθε γάρ τις ἄγγελος λέγων
ώς οὐκέτ^ρ ἐν γῇ τῇδ^ρ ἀναστρέψοι πόδα

1175
Ίππολυτος, ἐκ σοῦ τλήμονας φυγάς ἔχων.
δὲ ἥλθε ταῦτὸν δακρύων ἔχων μέλος*

ἡμῖν ἐπ^τ ἀκταῖς* μυρία δὲ διπισθόπους*

φίλων ἄμ^τ ἔστεικ^τ ἥλικων διμήγυροις.

1180
χρόνῳ δὲ δήποτ^τ εἰπ^τ ἀπαλλαχθεὶς γόνων.

τί ταῦτ^τ ἀλύω ;^τ πειστέον πατρὸς λόγοις.

ἐντύναθ^τ Ἱππους ἄρμασι λυγηφόρους,

δμῶες^τ πόλις γάρ οὐκέτ^τ ἔστιν ἥδε μοι.

τούνθένδε μέντοι πᾶς ἀνὴρ ἡπείγετο.

καὶ θᾶσσον ἢ λέγοι τις ἔξηρτυμένας
πώλους παρ^τ αὐτὸν δεσπότην ἐστήσαμεν.
μάρπτει* δὲ χερσὸν ἡνίας ἀπ^τ ἄντυγος*,
αὐταῖσιν ἀρβύλαισιν* ἀρμόσας πόδας.
καὶ πρῶτα μὲν θεοῖς εἰπ^τ ἀναπτύξας χέρας. 1190
Ζεῦ, μηκέτ^τ εἶην, εἰ κακὸς πέφυκ^τ ἀνήρ-
αίσθοιτο δ^τ ἡμᾶς ὡς ἀτιμάζει πατὴρ
ἥτοι θανόντας ἢ φάος δεδοκότας.
καν τῷδ^τ ἐπῆγε κέντρον εἰς χεῖρας λαβὼν
πώλους δμοκλῆ*: πρόσπολοι δ^τ ὑφ^τ ἀρματος* 1195
πέλας χαλινῶν εἰπόμεσθα δεσπότη
τὴν εὐθὺν^τ* "Αργους κάπιδανοίας ὁδόν.
ἐπεὶ δ^τ ἔρημον χῶρον εἰσεβάλλομεν,
ἀκτή τις ἔστι τούπεκεινα τῆσδε γῆς
πόδος πόντον ἥδη κειμένη Σαρωνικόν. 1200
ἔνθεν τις ἱχώρ χθόνιος* ὡς βροντὴ Λιὸς
βαρὺν βρόμον μεθῆκε φρικώδη κλύειν.
δοριὸν* δὲ πρᾶτ^τ ἐστησαν οὓς τ^τ ἐς οὐρανὸν
ἴπποι παρ^τ ἡμῖν δ^τ ἦν φόβος νεανικὸς* 1205
πόθεν ποτ^τ εἴη φθόγγος, εἰς δ^τ ἀλιρρόθους
ἀκτὰς ἀποβλέψαντες οὐρανῷ* εἰδομεν
κῦμ^τ οὐρανῷ στηρίζον*, ὥστ^τ ἀφηρέθη
Σκείρωνος ἀκτὰς δύμα τοῦμὸν εἰσορᾶν,
ἔκρυπτε δ^τ "Ισθμὸν καὶ πέτραν* "Ασκληπιοῦ. 1210
κάπειτ^τ ἀνοιδῆσάν τε καὶ πέριξ ἀφρὸν
πολὺν καχλάζον* ποντίφ φυσήματι
χωρεῖ πρὸς ἀκτάς, εὖ τέθριππος ἦν ὅχος.
αὐτῷ δὲ σὺν κλύδωνι καὶ τρικυμίᾳ
κῦμ^τ ἔξεθηκε ταῦρον, ἄγριον τέρας,
οὐ πᾶσα μὲν χθὼν φρέγματος πληρούμένη 1215
φρικῶδες ἀντεφθέγγετ^τ, εἰσορῶσι δὲ
κρείσσον θέαμα δεργμάτων* ἐφαίνετο.
εὐθὺν^τ δὲ πώλους δεινὸς ἐμπίπτει φόβος·
καὶ δεσπότης μὲν ἵππικοῖσιν ἥθεσι
πολὺν* ξυνοικῶν* ἥρπασ^τ ἡνίας χεροῖν, 1220
ἔλκει* δὲ κώπην ὥστε ναυβάτης ἀνήρ
ἱμᾶσιν εἰς τούπισθεν ἀρτήσας δέμας·

αἱ δ' ἐνδακοῦσαι στόματα* πυριγενῆ γναθμοῖς*
 βίᾳ φέρουσιν*, οὔτε ναι κλήρου χερὸς
 οὕθ' ἵπποδέσμων* οὔτε κολλητῶν* ὅχων 1225
 μετατρέφουσαι· καὶ μὲν εἰς τὰ μαλακὰ
 γαίας ἔχων οἴακας εὐθύνοι δρόμον,
 προυφαίνετ' εἰς τοῦμπροσθεν, ὥστ' ἀναστρέφειν*,
 ταῦρος φόβῳ τέτρωδον* ἐκμαίνων ὅχον·
 εἰ δ' εἰς πέτρας φέροιντο μαργᾶσαι* φρένας 1230
 σιγῇ πελάζων ἄντυγι* ἔννείπετο
 εἰς τοῦθ' ἔως ἕσφηλε* κάνεχαιτισεν*,
 ἀψῆδα* πέτρῳ προσβαλὼν δχήματος.
 σύμφυρτα δ' ἦν ἄπαντα σύριγγές* τ' ἄνω 1235
 τροχῶν ἐπήδων ἀξόνων τ' ἐνήλατα*
 αὐτὸς δ' ὁ τλήμων ἡνίαιτιν ἐμπλακεὶς
 δεσμὸν δυσεξήνυστον ἔλκεται δεθείς,
 σποδούμενος* μὲν πρὸς πέτρας φίλον κάρα,
 θραύων δὲ σάρκας, δεινὰ δέ ἔξαυδῶν κλύειν, 1240
 «στῆτ' ὁ φάτναισι ταῖς ἐμαῖς τειχομέναι, μὴ μ' ἔξαλείψῃ· ὁ πατρὸς τάλαιν' ἀρά.
 τίς ἄνδο' ἀριστὸν βιούλεται σῶσαι παρῶν;
 πολλοὶ δὲ βουληθέντες ὑστέρῳ* ποδὶ 1245
 ἔλειπόμεσθα. χῶ μὲν ἐκ δεσμῶν λυθεὶς
 τμητῶν* ἴμάντων οὐ κάτοιδ' ὅτῳ τρόπῳ
 πίπτει, βραχὺν δὴ βίοτον ἐμπνέων ἔπι·
 Ἱπποὶ δέ ἔκρυφθεν* καὶ τὸ δύστηνον τέρας
 ταύρου λεπαίας* οὐ κάτοιδ' ὅπου χθονός,
 δοῦλος μὲν οὖν ἔγωγε σῶν δόμων, ἄνιξ, 1250
 ἀτὰρ τοσοῦτον γ' οὐ δυνήσομαι ποτε
 τὸν σὸν πιθέσθαι παῖδ' ὅπως ἐστὶν κακός,
 οὐδέ εἰ γυναικῶν πᾶν κρεμασθείη γένος
 καὶ τὴν ἐν "Ιδῃ* γραμματών πλήσειέ τις
 πεύκην*, ἐπεὶ νιν ἐσθλὸν ὅντ' ἐπίσταμαι

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 1257–1388

Σφόδρα τεταρχγμένος δὲ Θησεὺς ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ ἀγγέλου
 καταβάλλει ὑστάτην προσπάθειαν μίσους καὶ πορεύεται ἵνα

Ιδη τὸν κομιζόμενον νεανίαν καὶ τελευταῖον ἐλέγχη αὐτὸν διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγῆν του.

Ο χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ στασίμῳ ἀντλῶν τὰ παραδείγματα τῆς παντοδυναμίας τῆς Ἀφροδίτης ἐκ τῶν προκειμένων συμβάντων διμνεῖ τὴν ἀνίκητον λαζὺν τοῦ ἔρωτος ἐπὶ πάσης τῆς ἐμψύχου καὶ ἀψύχου φύσεως, μεθ' ὃ ἐμφανίζεται ἡ Ἀρτεμις, ἀπὸ μηγανῆς θεός, ἀποκαλύπτουσα εἰς τὸν Θησέα τὴν πλάνην του, τὴν ἐνοχὴν τῆς Φαιδρᾶς καὶ τὴν ἀθιφάτητα τοῦ Ἰππολύτου. Αἰτίᾳ πάντων τούτων ἡ Ἀφροδίτη, ἡ μηγανευθεῖσα οὕτω τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἰππολύτου διὰ τὴν πρὶς αὐτὴν περιφρόνησιν. Κομίζεται εἰτα ὑποδασταζόμενος ὁ Ἰππόλυτος διτις πλήρης ἀπελπισίας διὰ τὴν ἀδικον καταπάτησιν τῆς ἀρετῆς του, εὑχεται ταχὺν τὸν θάνατον πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ἀνεκφράστων αὐτοῦ δόσυνάν.

ΑΓ.	ὦ τλῆμον οἵας συμφοραῖς συνεζύγης· τὸ δ' εὐγνές σε τῶν φρενῶν ἀπώλεσεν.	1390
III.	ἴα· ὦ θεῖον ὅδμῆς* πνεῦμα· καὶ γὰρ ἐν κακοῖς ῶν ὑσθόμην σου κάνεκουφίσθην δέμας· ἴστ' ἐν τόποισι τοισίδ' Ἀρτεμις θεά;	
ΑΡ.	ὦ τλῆμον, ἔστι, σοί γε φιλτάτη θεῶν.	
III.	ὅρᾶς με, δέσποιν', ὡς ἔχω, τὸν ἄθλιον;	1395
ΑΡ.	ὅρῶ· κατ' ὅσσων δ' οὐθέμις βαλεῖν δάκρυ σοι.	
III.	οὐκ ἔστι σοι κυναγὸς οὐδὲ ὑπηρέτης,	
ΑΡ.	οὐ δῆτ', ἀτάρ μοι προσφιλῆς γ' ἀπόλλυσαι.	
III.	οὐδὲ' ἵππονώμας* οὐδὲ ἀγαλμάτων φύλαξ.	
ΑΦ.	Κύπρις γὰρ ἡ πανοῦργος, ὥδ' ἐμήσατο*.	1400
III.	ῶμοι· φρονῶ δὴ δαίμον' ἢ μ' ἀπώλεσε.	
ΑΡ.	τιμῆς ἐμέμφη, σωφρονοῦντι δὲ ἤχθετο.	
III.	τρεῖς δύντας ἡμᾶς ὠλεσ', ἥσθημαι, Κύπρις.	
ΑΡ.	πατέρα γε καὶ σὲ καὶ τρίτην ξυνάοδον*.	
III.	φιμωξα τοίνυν καὶ πατόδε δυσπραξίας.	1405
ΑΡ.	ἔξηπατήθη δαίμονος βουλεύμασιν.	
III.	ὦ δυστάλας σὺ τῆσδε συμφορᾶς, πάτερ.	
ΘΗ.	ἄλωλα, τέκνον, οὐδέ μοι χάρις βίου.	
III.	στένω σὲ μᾶλλον ἢ μὲ τῆς ἀμαρτίας.	
ΘΗ.	εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός.	1410

- ΙΠ. ὁ δῶρα πατρὸς σοῦ Ποσειδῶνος πικρά.
 ΘΗ. ὡς μήποτ' ἐλθεῖν ὕφελ' εἰς τοῦμὸν στόμα.
 ΙΠ. τί δ'; ἔκτανές τὰν μ', ὡς τότ' ἥσθ' ὀργισμένος.
 ΘΗ. δόξης γὰρ ἦμεν πρὸς θεῶν ἐσφαλμένοι.
 ΙΠ. φεῦ
     εἴθ' ἦν ἀραιῶν* δαίμοσιν βροτῶν γένος.   1415
 ΑΡ. ἔασον. οὐ γὰρ οὐδὲ γῆς ὑπὸ ζύφον
     θεᾶς ἄτυμοι* Κύπριδος ἐκ προδυμίας
     δργαὶ κατασκήψουσιν εἰς τὸ σὸν δέμας.
     · · · · ·
     ἐγὼ γὰρ αὐτῆς ἄλλον ἐξ ἐμῆς χερὸς   1420
     ὅς ἂν μάλιστα φίλτατος κυρῆ βροτῶν
     τόξοις ἀφύκτοις τοῖσδε τιμωρήσομαι.
     σοὶ δ', ὁ ταλαιπώρ', ἀντὶ τῶνδε τῶν κακῶν
     τιμᾶς μεγίστας ἐν πόλει Τροιζηνίᾳ
     δώσω[·] κόραι γὰρ ἀξυγες γάμων πάρος   1425
     κόμας κεροῦνταί* σοι, δι' αἰῶνος μακροῦ
     πένθη μέγιστα δακρύων καρπουμένῳ.
     ἀεὶ δὲ μουσοποιὸς εἰς σὲ παρθένων
     ἔσται μέριμνα, κοῦκ ἀνώνυμος* πεσὼν
     ἔρως δ Φαίδρας εἰς σὲ σιγηθήσεται.   1430
     σὺ δ'. ὁ γεραιοῦ τέκνον Αἰγέως, λαβοῦ
     σὸν παῖδ' ἐν ἀγκάλαισι καὶ προσέλκυσαι·
     ἄκων γὰρ ὄλεσάς νιν· ἀνθρώποισι δὲ
     θεῶν διδόντων εἰκὸς ἔξαμαρτάνειν.
     καὶ σοὶ παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν.   1335
     ‘Ιππόλυτ’· ἔχεις* γὰρ μοῖραν ἢ διεφθάρης,
     καὶ χαῖρ[·] ἐμοὶ γὰρ οὖθις φθιτοὺς ὅραν
     οὐδὲ ὅμμα χραινειν θανασίμοισιν ἐκπνοαῖς·
     ὅρω δὲ σ' ἥδη τοῦδε πλησίον κακοῦ.
 ΙΠ. χαίρουσα καὶ σὺ στείχε, παρθέν[·] δλβία·   1440
     μακρὰν δὲ λείπεις ὁρδίως διμιλίαν.
     λύω δὲ νεῖκος πατρὶ χρηζούσης σέθεν·
     καὶ γὰρ πάροιθε σοὶς ἐπειθόμην λόγοις.
     αἴαν, κατ[·] ὅσσων κιγκάνει* μ' ἥδη σκότος·
     λαβοῦ, πάτερ, μοι καὶ κατόρθωσον* δέμας.   1445
 ΘΗ. ὅμοι, τέκνον, τί δρᾶς με τὸν δυσδαιμόνα;

- III. ὅλωλα καὶ δὴ νεοτέρων δῷ πύλας.
 ΘΗ. ἡ τὴν ἐμὴν ἄναγνον ἐκλιπὼν φρένα;
 III, οὐδῆτ' ἔπει σε τοῦδε ἐλευθερῶ φόγου.
 ΘΗ. τί φῆς; ἀφίης αἴματός μ' ἐλεύθερον; 1450
 III. τὴν τοξόδαμνον παρθένον μαρτύρομαι.
 ΘΗ. ώ φίλταθ', ὃς γενναῖος ἐκφαίνει πάτοι.
 III. ώ χαῖρε καὶ σύ, χαῖρε πολλά μοι πάτερ.
 ΘΗ. όμοι φρενὸς σῆς εὐσεβοῦς τε κάγαθῆς.
 III. τοιῶνδε παίδων γνησίων εὔχου τυχεῖν. 1455
 ΘΗ. μή νυν προδῆς με, τέκνον, ἀλλὰ καρτέρει.
 III. κεκαρτέρηται* τάμι· ὅλωλα γάρ, πάτερ·
     κρύψον δέ μου πρόσωπον ώς τάχος πέπλοις.
 ΘΗ. ώ κλείν· Ἀθηνῶν Παλλάδος θ' ὁρίσματα.
     οἶου στερήσεσθ' ἀνδρός. ώ τλήμων ἐγώ· 1460
     ώς πολλά, Κύπροι, σῶν κακῶν μεμνήσομαι.
 ΧΟ. κοινὸν τόδ' ἄχος πᾶσι πολίταις
     ἥλθεν ἀέλπτως.
     πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος*
     τῶν γάρ μεγάλων ἀξιοπενθεῖς* 1455
     φῆμαι μᾶλλον κατέχουσιν*.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ

- 1 ἀγάλματι, (τῇ γυναικὶ), ἀγαλμα, ἐντ. ἐπὶ ἀχρίστου καὶ πολυτελοῦς γυναικός.
- 2 ἀξυγα (λέκτρων), ἀξυξ, ὁ καὶ ἡ = ὁ μὴ ὑποθληθεὶς ἔτι εἰς τὸ γόνον, καὶ ἀξυξ λέκτρων=κόρη ἄγαλμος.
- 3 αἰνέσσας=συγκατατεθεὶς, στέρξας εἰς . . .
- 4 ἀηηράτου, ἀηήρατος. (ἢ—κεράννυμι)=χιμεγής, ἀθικτος, καὶ ἐνταῦθα=χιλέριστος λειμών, μεταφορ. θηλαντος, θερός.
- 5 ἀλίας (λίμνας)=παραθαλασσίας (λίμνης), ἀλιπέδου καταλλήλου δι' ἵππασίαν.
- 6 ἀλλως (ἄλλως)=μάτην, ἀσκόπως, ἀνωτελώς· τὸ ἀλλως ἐνταῦθα λεισταὶ μὲ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν = εἴσαι, ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, στὰ καυτούρων.
- 7 ἀλύω, (ρῆμα ποιητ.) = ταράττοιμι, ἀγανακτῶ, «χαλνῶ τὸν κόσμον».
- 8 ἀμείβομαι (σὲ λόγοις)=συνδιαλέγομαι..
- 9 ἀμήχανος=εύθυης, ἀπονήρευτη γυναικα.
- 10 ἀμιλλᾶσθαι, σύνταξιον ὅδε: φασὶ μόνον τοῦτο, τὴν δικαίαν καραβῆν γν. ἀμιλλᾶσθαι βίω (τούτῳ), δτω παρῷ. Καὶ κατ' ἐλευθέρων ἀπόδοσιν = μόνον γῆ δικαία καὶ καλὴ συνείδησις εἰς τὸν ἔχοντα αὐτὴν ἔχει ἀξίαν ἐφάμιλλον μὲ τὴν ζωήν.
- 11 ἀμφιπύρω (θροντῷ), ἀμφίπυρος (θροντῇ) = ὁ κεραυνὸς ὁ πυρώδης, καὶ ἔπειτα ὁ τοὺς κεραυνοὺς ἀκοντίζων Ζεύς.
- 12 ἀνάδημα=ταινία δι' τῆς δένεται γῆ γυναικεῖα κόμη, ἐνταῦθα = στέφανος.
- 13 ἀναίνεται: ἀναίνομαι (ἀν. στερ. καὶ αἴνος = ἀρνοῦμαι, περιφρονῶ).
- 14 ἀνανδρον—ος=ἐνταῦθα, γῆ ἀγερὸς γυνή, ἄγαλμος.
- 15 ἀνασειράζει, ἀνασειράζω (τὸν ἵππον) (ἀνὰ—σειρὰ=σχοινίον, χαλινής)=σύρων τοὺς χαλινοὺς πρὸς τὰ δπίσω κάμινω τὸν ἵππον νὰ ἀνορθίσται. Μεταφορ. ἔπειτα=ἐκθάλλω τινὰ τῆς εὑθείας ἔλκων ὡς τὸν ἵππον, παρασύρω εἰς καταστροφήν.

- 16 ἀναστρέφειν, ὅπον. τὸ κατωτ. «τέντρωρον δχον»=ὅστε νὰ στρέφουν δπίσω οἱ τέσσαρες ἵπποι.
- 17 ἀνεχαίτισε=χνέτρεψε.
- 18 ἀνιστορεῖς, ἀνιστορέω = ἐρωτῶ, ἐξετάζω.
- 19 ἀντιθέντας, (ἐναφ. εἰς τὸ βροτούς), ἀνατίθημι=παραβέτω τις ὡς ἀντίτιμον.
- 20 ἄντυγος (ἀπ'...), ἀντυξ, ἦ=κυκλοτερὲς περίφραγμα, ὁ γῦρος τοῦ δίφρου (ἔμπροσθεν καὶ ὅπισθεν) χρησιμεύων ὡς λαβὴ τοῦ ἀρματοδρόμου ἢ πρὶς ἐξάρτησιν τῶν ἥγιον, οἵς ἐνταῦθα. Συνεκδοχ. λέγεται καὶ τὸ ἄρμα ὡς ἐν στ. 1231.
- 21 ἀνώνυμος = ὁ ἄνευ ὀνόματος, ἥρα ἀσύμπαντος, ἀδοξος· καὶ οὐκ ἀνώνυμος = μεγαλώνυμος, ἐνδοξοτάτη. Ἡ φυσικὴ σειρὰ τῆς ὅλης προτάσεως ἔχει: *Κύρωις* κέκλημαι πολλὴ κούκη ἀνώνυμος θεὰ (παραβεβεκτή) ἐν βροτοῖσι, οὐρανοῦ τὸ ἔσω.
- 22 ἀξιοπενθεῖς=αἱ ἀξιαὶ πένθους, θρίγνων.
- 23 ἀραῖον, ἐπὶ ἐνεργ. σημιασίᾳ=δ καθ' οὓς τις δύναται νὰ ἀράται.
- 24 ἀρβύλαισιν, ἀρβύλη, ἦ = ὑπόδημα τῶν χωρικῶν κτλ. ἐνταῦθα τὰ περὶ τὴν ἄντυγα ποδόσχημα πατίματα τοῦ δίφρου ὃπου προσαριθέει τοὺς πέδας δ ἥγιονος καὶ στηρίζεται ίσχυρῶς κατὰ τὰς ἀρματοδρομίας.
- 25 ἀρματος (ὑφ...) = κάτωθεν τοῦ ἀρμάτος δηλ. πεζοποροῦντες πλησίον τῶν τεταμένων χαλινῶν τῶν ἵππων (πέλας χαλινῶν) πρόλ. κατωτ. στ. 1243.
- 26 ἀρρυθμος=χούμικετρος, ὑπερβολικός, ἀνιτή. μέτροις.
- 27 ἀρυσσαίμαν, Δωρικῶς, ἀντὶ ἀρυσσαίμην. Τοῦ ἀρύτοματος (ἀρύσματος)=ἀντὶ λαθῆ δῦωρ κλτ.
- 28 ἀσπάζομαι, εἰρωνικῶς λέγεται ἐνταῦθα.
- 29 ἀστρων, (βέλος)=τὸ οὐράνιον βέλος, δ κεραυνός. Ἡ ὅλη φράσις ἔχει: οὔτε γὰρ πυρὸς (βέλος) οὔτε ἀστρων βέλος ὑπέρτερον (ἐστιν) οἶον τὸ (βέλος δ) ἵησιν ἔρως δ Διὸς παῖς ἐκ χειρῶν τᾶς Ἀφροδίτας. Κατ' ἐλευθέρων ἀπόδοσιν=οὔτε ἦ φωτιὰ οὔτε δ κεραυνὸς δὲν καίουν τόσον δσαν δ ἐρωτ. . . .
- 30 ἀτηρὸν (χτη)=δλέτηρον.
- 31 ἀτιμοι (ἱργα!), ἐνταῦθα=ἀτιμώρητοι, χνεκδίκητοι.

- 32 ἀφελε, ἀντικείμενον τὸ ἀνώτ. ἐπίκηραν.
- 33 ἀφρακτος=ἀπροφύλακτος, ἀφωπλισμένος.
- 34 ἀψῆδα (*προσβαλὼν*)=ρήψης τοὺς κύκλους τῶν τροχῶν ἐπάνω εἰς διγκώδεις λίθους (δ *πέτρος*).
- 35 βαλιαῖς, βαλιδε, ἀ, δν=κατάστικτος τὸ δέρμα, ποικιλόχρους.
- 36 βέλος=πᾶν τὸ βαλλόμενον, ἐνταῦθα=τὸ ἀκόντιον.
- 37 βούταν (*φίνον*), βούτας, Δωρ.=βούτης, (*βοῦς*) καὶ ὡς ἐπίθ. βούτης φόνος=τραγή, θυσία βοῶν. Σύνταξον τὸ δλον: «Ἐλλὰς αἴα δέξει (αἴξει) ἄλλως βούταν φόνον παρὰ Ἀλφ. ἐπὶ τεράμνοις τε Πυθ. Φοίβου. Μετάφρ. ἐλευθέρως=ἰδικαὶ οἱ «Ἐλλήνης τιμώσι διὰ θυσιῶν βοῶν τὸν Διὸς τῆς Ὀλυμπίας καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Δελφῶν...».
- 38 βραχείᾳ (*γνώμη*)=ἰπὸ περιωρισμένην χντίλγηψιν, τὸ κοινὸν «γνῶς κοντές».
- 39 γαμβροῖσι, γαμβροὶ παρὰ τὴν γνωστὴν σημασίαν εἶναι ἐνταῦθα τὰ πεθερικά.
- 40 γενναῖον (*δόμιων*)=εὐγενῶν, πλουσίων. Πρόλ. τὸ σήμερον «τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως».
- 41 γηρούσει: γηρύω, ομαι=λέγω μεγαλοφόνως.
- 42 γναθμοῖς=διὰ τῶν οισχύνων.
- 43 γυναῖκα (εἰς—)=εἰς γυναῖκωντεν (ἐνταῦθα).
- 44 δάκη (*ῃηρῶν*), δάκος (*δάκνων*), καὶ δάκη θηρῶν θηρία δάκνοντα (δαγκανιστρικά ήεριά).
- 45 δαμαλιζομένα, δαμαλίζω, ομαι (*δάμαλις*, ἡ, καὶ δαμάλης, ἐδ δαμαλίζων)=δαμαλίζω, γνιογχῷ.
- 46 δέμας, τὸ=τὸ σῶμα.
- 47 δεργμάτων (*δέρκομαι*) κρεεῖσσον=θέαμα ὅπερ γῆδυνάτουν νὰ ἀτενίσουν οἱ...».
- 48 διαφθερεῖν, σύνταξον εὑτως: οὐκ ἔστι (φάριταν τοιοῦτον) δποίῳ ἔμελλον οὕτως διαφθερεῖν (ταῦτα δηλ. τὰ ἐμπάφρονήιατα) ὥστε πεσεῖν τοῦμπαλιν φρενῶν=δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον δέλεαρ δι' οὐ ἔμελλον τόσον νὰ διαστρέψω τὰς πεποιηήσεις μου, ὥστε νὰ χάσω τὰ λογικά μου.
- 49 δόξης=της κρίσεως, τοῦ δρθῶς δοκεῖν.
- 50 δρομάδα, (*Ναϊάδα*) δρομάς, ἡ καὶ ἡ=δρομιαίως τρέχουσα (*Ναϊάς*), δριμητική.

- 51 δυσεξήνυνστον (δεσμιδν)=ὅπὸς τὸν ὁποῖον δύσκολον γῆτο νὰ
ξειπερδευθῇ (δυσ—ξε—χνύω).
- 52 ἐγχοιμπτόμεναι, ἐγχοιμπτω, ομαι=προσπελάζω, κατα-
διώκω ὥστε ἐνταῦθα.
- 53 εἴληχεν, λαγχάνω=λαμβάνω διὰ λαχνοῦ μερίδιόν τι. Ἡ
εἰλη πρότασις μετὰ τὸ κηπεύει ἔχει: *Αἰδὼς κηπεύεις*
δρέπεοθαι (τὸν λειμῶνα) τούτοις, δστις (περιληπτ. ἀντὶ^τ
οἵτινες) εἴληχε τὸ σωφρονεῖν εἰς τὰ πάνθ' ὅμιλος, μη-
δὲν διδακτὸν ἀλλ' ἐν τῇ φύσει.=Ἡ αἰδὼς καλλιεργεῖ
τὸν λειμῶνα ὥστε νὰ δρέπεται διὰ τούτων οἵτινες ἔχουσι
λάθει τὴν σωφροσύνην καθ' θλα γενικῷς οὐχὶ ἐκ διδα-
σκαλίας ἀλλ' ἐκ φύσεως.
- 54 εἰσομαι, (οἰδα) σύντ. τῆς σῆς τόλμης γεγενμένος εἰσομαι
(πιπὶ σῇ δέσποινα προσόψειαι νιν, Θησέα)=κειτημένος δὲ
πειραν τῆς τόλμης σου, Ήλα γνωρίζω πλέον (καὶ πῶς ἡ...)
- 55 ἔκαστον (ἐκαρφ. εἰς τὸ σπέρμα) καὶ σύνταξον: προσθαι
σπέρμα παίδων, ἔκαστον (ἀντὶ) τοῦ τιμήματος τῆς
ἀξίας, δηλ. νὰ ἔγοράσῃ παιδὶ ἀντὶ τοῦ ποσοῦ ποιὸς ἀπαι-
τεῖ ἡ ἔξια τῶν.
- 56 ἔκδημον, ἔκδημος (ἔρως)=ἕξι τοῦ δύπλου ὄν, ἐναντίον:
ἔκδημος, καὶ δέ ἔρως χαρακτηρίζεται: οὕτω ἐνταῦθα, διότι
τὸ ἄντικειμενον αὐτοῦ διέτριβε μακράν.
- 57 ἔκπονετ, (πέπλοισιν)=περικοσμεῖ διά . . .
- 58 ἔκρυφθεν, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ ἔκρυφθησαν.
- 59 ἔλκει, σύντ. ἔλκει δὲ (ἰππους) ἱμᾶσιν εἰς τούπισθεν ἀρ-
τήσας (ἐκ τούτων) δέμας ὥστε ναυβ. ἔλκ. κάρπην=
σύρει μὲ τοὺς ἱμάντας τοὺς ἵππους πρὸς τὰ δύσιν στηρί-
ξας ἐξ αὐτῶν τῶν ἱμάντων τὸ σῶμα δπως δ ναύτης . . .
- 60 ἔμήσατο (μάομαι)=ἐπεθύμησε, ἤθουσλήθη.
- 61 ἔνηγλατα (χξένων)=οἱ πασσαλίσκοι οἱ σφίγγοντες τὸν ἄξονα
ὥστε νὰ μη ἔξέρχηται τῆς δπῆς τοῦ τροχοῦ κατὰ τὴν
κίνησιν.
- 62 ἔντυναθ (ἐντύνατε, συχνότατον παρ' Ὀμύρ.)=ἐτοιμάσατε
διὰ τὰ ἄρμ. τοὺς ζυγοφόρους . . .
- 63 ἔξαιρετ (—θηρας) ἔξ—αιρέω—ῶ, ἐπὶ κυνηγίου ζαδυναμεῖ
μὲ τὸ σήμερον σηκώγων τὸ κυνήγιο ἀπὸ τὴν φωλεάν του
μὲ τοὺς σκύλους, ἔπειτα καταδιώκω, σκοτώγων κτλ.

- 64 ἐξέδωκεν=ύπαγδρευσεν (ἢ Κύπρις). Ὡη δλη γράσεις ἔχει :
 Κύπρις ἐξέδωκε τόκω 'Αλκυήνης τὴν (ἐν) Οἰχαλίᾳ
 πῶλον ἀζυγα λέκτρων ..., ζεύξασα ἀπὸ Εὐρυτίων ολ-
 κων, δπως δρομάδα Νάϊδα Βάμχαν τε σὺν αἴματικλπ.
- 65 ἐξέφηνε,(σύνταξον): χρόνος ἐξέφηνε κακοὺς θνητῶν, δταν
 τύχη, προθεὶς (τούτοις) κατοπτρον, ὥστε παρθένω...
 ὁ καιρὸς ἀποκαλύπτεις συνήθιως τοὺς κακοὺς ἐνωρέτερον ἢ
 ἀργότερον, τοποθετήσας : ἔμπροσθέν των κατρέπτην δπως.
- 66 ἐξομόρρξομαι – ἐξομόρργνυμι, μια:=σογγιζω τι ἀπ' ἐμαυ-
 τοῦ, ἀποπλύνω, καθαρίζω (ὧς ἐνταῦθα).
- 67 ἐπεμβαίνειν, ἐπεμβαίνω τινὶ=ἐπιτίθειαι, προσθάλλω.....
- 68 ἐπίκρανον=γυναικείον κάλυψια τῆς κεφαλῆς, δι': οὖ συνε-
 κρατεῖτο ἢ κόμη.
- 69 ἐπίλογχον (βέλος)=τὸ φέρον εἰς τὴν ἄκραν λόγκην, αἰχμὴν
 αἰδηρὰν.
- 70 ἐπιστρατεύσῃ, σύνταξον· εἰσάγων γλυκεῖαν χάριν ψυχ.
 (ἐκείνων) οὖς (ἢ) ἐπιστρατεύσῃ (μέσον φήμια).
- 71 ἐποχον (μανίας λόγον) ἐποχος, δ καὶ ἡ=δ ἐποχούμιενος
 τινός· καὶ ἐνταῦθα=λόγος ὅχουμιενος ἐπὶ τῇς μανίας
 (ὧς ἐπὶ ἀρματος), ἔρα μανιώδης.
- 72 ἔργον (ἥδη, τοῦ οἶδα), σύντ. ἥδη τὸ ἔργον (ὅν δυσκλεῖ;) =
 τὸ αἰσχρὰ δρᾶν (ἀνωτ.).
- 73 ἔρπει (οἶνον)=πῶ; ἐπέργεται.
- 74 ἐστέλλον, σύντ. ἐστέλλον ἐπὶ πόθον θήρας=ἐπόθεις
 θηρᾶσαι.
- 75 ἔσφηλε (ὑποκ. δ ταῦρος)=τὸ ἔκαμε νὰ προσκρούσῃ.
- 76 εὐθὺς ("Αργους")=εὐθύ, τὴν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ "Αργ.....
- 77 εὐκλεής (ἐνν. τὸ ἀπόλλυται, ἐκ τῶν κάτωθι)=εντιμος
 θεωρουμένη, κοινῶς «μὲ τὴν τιμήν της».
- 78 εὐπήχεις (χεῖρας), εϋπηχυς, δ καὶ ἢ εὐπήχεις χεῖρες=
 αἱ ἔχουσαι ὀράσιους πήχεις, μπράτσα.
- 79 ἔχει (ἀνάγκην), ἢ δλη γράσις οὕτως ἔχει δ* ἀνάγκην
 (τοιαύτην δ γήιμας) ὥστε (ἢ) κηδεύσας καλοῖς γαμ-
 βροῖς, χαίρων (αὗτοῖς) σώζεται πικρὸν λέχος ἢ χοη-
 στὰ λέκτρα λαβών, πενθεροὺς δ* ἀνωφελεῖς πιέζει
 τὸ δυστ. τῷ ἀγαθῷ.

80 ἔχεις=γινώσκεις.

81 ζεύξασα (ἀπί-) ἀποζεύξασα=ἐποχωρίσασα, ἀποιταχρύνασσα τῶν . . .

82 ἥλθεις, σύνταξον ὡς καὶ σὺ (ἢ πρόσπολε) ἥλθεις εἰς συν-
αλλαγὰς ἥμιν λέκτηρων πατρὸς ἀθίκιων=ἥλθεις εἰς
ἀνηθίκους διαπραγματεύσεις πρὸς ἥμᾶς περὶ τῆς γυναι-
κὸς τοῦ πατρὸς ἣν σὺ θέμις θεγεῖν.

83 θεάν, κεῖται βραχυλογ. ἀντί· ἵερὸν θεᾶς (Αφροδίτης ἐπὶ¹
‘Ιππολύτῳ) καὶ ἡ πρότασις—(οἱ ανθρώποι) δύομάσσουσι
τὸ λοιπὸν ἰδρυσθαι θεάν ἐπὶ ‘Ιππολύτῳ καὶ κατ’
ἔλευθέραν ἀπόδοσιν=ὅ κόσιος εἰς τὸ μέλλον ήτα δύομάση
τὴ δύρυμα τοῦτο ἵερὸν Αφροδίτης ἐπὶ ‘Ιππολύτῳ.

84 θρασύσπλαγχνος=ὅ ἔχων τὰ σπλάγχνα θρασέα, τὴν καρ-
δίαν τολμηράν, γενναιόκαρδος.

85 θύρατα (φρονήματα ἀνδρῶν) ποιητικὴ γρήσις ἀντί· τὰ φρο-
νήματα τῶν θύρατον ἀνδρῶν=τὰς σκέψεις τῶν ἔξι¹
τῆς θύρας, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων (γῆγεύρεις ἡ γλώσσα νά...)

86 θωσκαί, θωσσω (μετὰ δοτ. · (κυσί)=φωνάζω δυνατὰ
παρορμῶν τοὺς σκύλλους ἐπὶ τὸ Ηγραμμα.

87 “Ιδη, πιθανῶς πρόκειται περὶ τῆς Κρητικῆς “Ιδης (σημ.
Ψηλορείτης).

88 ἵερόν, (κῦμα)=ἐκπληκτικόν, θεόπειρπον κῦμα. Τὸ διπερφυ-
σικὸν ἔκεινο κῦμα ὑπενέσει θεῖαν, ἵερὸν αἰτίαν.

89 ιόντα, σύνταξον (ἔριτα) ιόντα διὰ πάσας (γεν.) συμφο-
ρᾶς θνατοῖς, δταν.... (ἡ δοτικ. θνητοῖς ἀντιπεριποιητ.
εἰς τὸ ιόντα καὶ ἔρχομαι διὰ συμφορᾶς τινι = μηχα-
νῶμαι συμφορὰν κατά τινος πρόβλ. διὰ μάχης ιέναι τινί,
δι “ἔχθρας... κλπ.

90 ἵπποδέσμων=τῶν ἴμάγτων.

91 ἵπποκρότων (γυμνασίων), ἵπποκροτος, ον=ὅ ύπὸ τῶν πα-
τημάτων τῶν ἵππων ἀντηγόν.

92 ἵππονόμας (νέμω-) =ὅ νέμων ἵππους, ὁ φροντίζων περὶ τῶν
ἵππων (τῆς θεᾶς).

93 καθίσατο (καθ- [ζω, καθ- [ζομαι])=ἴδρυσε, ἀνήγειρε.

94 καιρός, ἐνταῦθα=ἡ ὅρηή σχέσις τῶν ἐννοιῶν, δηλ. ἐὰν δ ἔν-
θρωπος σαφῶς διέκρινε τὰ πράγματα, δὲν θὰ μετεχειρίζετο
τὴν ιδίαν λέξιν (αἰδώς) διὰ δύο διαφορετικὰς ἐννοίας.

- 95 **κάκφανήσεται**, όποικ. τὸ προηγ πρᾶγμα—έκφανὲς γενήσεται, θὺ κοινολογηθῆ εἰς τὸν κόσμον.
- 96 **κακῷ** (σύν) = πρὸς ζητίαν μου, ἐπὶ κακῷ.
- 97 **καλά**, ἔνν. τὸ κατωτ. δρώσῃ.
- 98 **κάμψαιμι** (τέλος δίου) κάμπτω τὸ τέλος τοῦ βίου=κάμψαιμι τὴν τελευτὰν στροφὴν τοῦ δίου, δρά τελειώνω τὸν βίον (ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἴπποδρομίων).
- 99 **κάκτεπληγμένη**, καὶ νῶ=φρενιασμένη ἥπος . . .
- 100 **κατέσχετο** (ἔρωτι) μετὰ παθῆτ. σημι.
- 101 **κατεύνασσεν**, **κατευνάζω**=ἀποκοιμίζω, καὶ μεταφ. ἐπὶ τοῦ θυνάτου=ἐθιανάτωσε. Σύνταξις τὴν δληγ φράσιν: **κατεύνασε γάρ** (ἡ Κύπρις) πότμῳ φονίῳ τοκάδα Διογόν. Βάκχου τὴν νυμφευσαμέναν βροντῇ ἀμφιπύρῳ=ἐθινάτωσε δηλ. μὲ φονικὴν τύχην τὴν μητέρα τοῦ αὐτοῦ Διὸς Βάκχου, τὴν συγκοινηθεῖσαν μετὰ τοῦ κεραυνοφόρου Διός.
- 102 **κατέχουσι**=ἐπικρατοῦν, διαρκοῦν.
- 103 **κατόρθωσον**=ἰνέγειρε, ἀνασήκωσον.
- 104 **κατόψιον**=(γῆς τῆσδε) **κατόψιος**, ον=τόπος προσφέρων θεάν . . .
- 105 **καχλάζον**=ἰνυψῶνον γύρῳ πολὺν ἀφρὸν ὡς τὸ κοχλάζον νερὸν ἔνεκα τοῦ θαλασσίου ἀνέλιου.
- 106 **κεκαρτέρηται** (τὰ ἐμὰ)=ἡ ἐπιή καρτερία ἔληξε.
- 107 **κεροῦνται**, τοῦ κείροιμι μέσ. μέλλ.
- 108 **κηδεύσας**, **κηδεύω**, ἐνταῦθα=τυμπεθερεύω.
- 109 **κηπεύει**=καλλιεργεῖ τὸν λειμῶνα μὲ τὰς . . .
- 110 **κηραίνεις**, **κηραίνω** (κέαρ—κῆρ=καρδία)=μεριμνῶ ἀγωνιῶδῶς.
- 111 **κιγχάνει** (κιγχάνει)=κατέρχεται.
- 112 **κολλητῶν** (δχων)=καλοκαμιωμένων δχημάτων.
- 113 **κομήτη** (λειμῶν), **κομήτης λειμῶν** = ὁ κομῶν ἐν τῇ χλόᾳ, θάλλων, ποώδης.
- 114 **κρατεῖ**, σύνταξον τὴν πρότασιν, ἀλλὰ κρατεῖ ἀπολέσθαι (τινὰ) μὴ γιγνώσκοντα=προτιμότερον εἶναι ἀγνοῶν τις τὴν τρέλλαν του γ' ἀποθάνη.
- 115 **κρηνῖδος**, **κρηνίς**, (κρήνη)=βρυσοθλα.

- 116 **κυμοδέγμονος** (ἀκτῆς) = τῇσι τὰ κύματα ἔεχομένης, ἐφ' ἣς
θραύσονται τὰ κύματα... (Τροιζηνιακῆς παραλίας) Ιδ. στ. 228.
- 117 **κῶδως** = δημιός ἀκολούθων, παρέα.
- 118 **λέγειν** = λέγειν κακῶς, πρόβλ. τὸ κοινὸν «τῇσι τὰ ψάλλω».
- 119 **λεπαῖας** (χθονὸς) = τῇσι ἀποκρύπτουν.
- 120 **λέλακεν**, ἐνεστ. **λάσκω** = δοῦλος, κραυγάζω.
- 121 **λέσχαι**, ἐνταῦθα = αἱ λεσχηγεῖαι, αἱ κενολογίαι.
- 122 **λῆματος**, **λῆμα**, (**λάω**) = διάθεσις καὶ ἡ τῇσι ψυχῆς, θέλη-
σις, ἀποφασιστικότης.
- 123 **λοίσθιον·ος** = τελευταῖος, πρόβλ. τὴν φρ. πνέει τὰ λοίσθια.
- 124 **μαῖα** = τροφός, τὸ κοινὸν κυροῦλα.
- 125 **μαινόμενον**, (τὸ —), οὐδέτε. μετοχ. ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφ. = τὸ
μαινεσθαι κακέν τοῖς.
- 126 **μαργῶσαι** (ὑποκ. αἱ πῶλοι) ἐνεστ. **μαργάω—ῶ** = μαίνομαι.
- 127 **μάροπτει**, **μάροπτω** = ἄρπαξ.
- 128 **μάταιον** = ἔνεκτέλεστον.
- 129 **μέλος** — σύνταξον· δ δ' ἥλθε ἔχων ἐπ' ἀκταῖς ταῦτον
ἡμῖν μέλος δακρύων = ἔφιλασε δὲ καὶ δ' Ἱππ. κοντὰ εἰς
τὰς ἀκτὰς ἔχων τὰς ἵλιας ἀφοριμὰς δακρύων ὡς ἡμεῖς. Τὸ
μέλος κεῖται μεταφορικῶς πρόδλ. τὸ κοινόν: «θαστῷ τὸν
ἴδιον σκοπόν . . .»
- 130 **μεταστρέφουσαι**, ἀμετάθ. ἀντὶ τοῦ μέσου = φροντίζουσαι,
συλλογιζόμεναι.
- 131 **μολὼν**, σύντ. **μολὼν** σὺν ποδὶ **πατρὸς** = ἔλθων σὺν τῇ
ἐπιστροφῇ τοῦ πατρός.
- 132 **μυστηρώων** = τῶν Ἐλευσινῶν.
- 133 **μωρίαν** (ἄφηρέθη) = εἶναι ἀπηλλαγιένη ἀπὸ παραστρατή-
ματα γυναικεῖα, σηλαδῆ ἀνήθικον διαγωγήν.
- 134 **νασμῶν**, **νασμός**, δ., (νάω) = ρεῦμα, ρυάκιον.
- 135 **ναυκλήρου**, (ἡ παρομοίωσις ἐκ τῶν πλοίων, ίδε καὶ κατωτ.
στ. 1227 οὖλας = ἵνιας) = ἕνιοις.
- 136 **ναυστολεῖ**, **ναυστολῶ** (ἀμετάθ.) (**ναῦς** — στέλλομαι) κατα-
φθάνω ἐπὶ πλοίου.
- 137 **νεανικός** (φίδος) = σφοδρός, λεχυρός, ἥς εἶναι θλαιστὶ ἴδιό-
τητες τῶν νέων.

- 138 νιν = αὐτὸν (τὸν Ἰππόλ.) ἀντιων. προσωπικὴ κατὰ τὴν Διηρεκήν διάλεκτον.
- 139 ξυνάορον (συνήρον) συνήροος (σὺν—άειρω) = συνεζευγμένος τινί, σύζυγος.
- 140 ξυνοικῶν (... γῆθεοι) = σφιδρα ἔμπειρος εἰς τὰ ἴππικὰ πράγματα.
- 141 δ (στάζεις) = ὅστις (στάζεις), τὸ ἀριθμὸν ἐνταῦθα ισοῦται ἀναφορ. ἀντινυμίᾳ.
- 142 δδμῆς (πνεῦμα) ἐριτίγνευσον : ὡς πνεῦμα θεῖας δδμῆς.
- 143 δμοκλῆ, δμοκλή, ἡ λέξις συνγήθεστά τη παρ' Ὁμήρῳ=μετὰ δυνατής κραυγῆς (ὡς πράξιουν οἱ γνήσιοι πρὸς παρόρμησιν τῶν ἵππων).
- 144 δπισθόπους, δ, γ., = δ πισθεν δαχτίζων.
- 145 δρθόν, σύναψον: δρθὸν δ ἐς οὐρανὸν ὑπποι ἔστησαν κρᾶτα οὖς τε.
- 146 δρθοῦσθαι, δποκ. τὴν γνώμην = τὸ νὰ ἀνορθωθῇ (μετὰ τὴν κατάπτωσιν) δ νοῦς, ἡ συνείδησις . . .
- 147 δρίσματα=δρια, σύνορα.
- 148 δρπακα, Δωρικῷς δρπαξ—ακος ἀντὶ τοῦ δττ. δρπηξ = βλαστὸς τρυφερός, κλάδος δένδρου ἐξ οὐ κατακευάζεται τὸ ἀκοντεον.
- 149 παιδεύματα, ἀντὶ ἐνικοῦ παιδευμα, καὶ τοῦτο ἀφρρημ. ἀντὶ ουγκεκριμ.=τρόφιμος, μαθητής του Πιτθ.
- 150 πάρα = πάρεστι.
- 151 παρακόπτει, παρακόπτω, κυρίως ἐπὶ τῶν νομισμάτων = παραχαράττω, κόπτω κίθηλα νομίσματα, καὶ μεταφορ. παρακόπτω τὰς φρένας, (τινὸς)=κτυπῶ καὶ καθιστῶ τὸν νοῦν του νόθον, πλαστόν, τεταρχημένον, τοῦ διαστρέφω τὰς φρένας κλπ. καὶ παρακεκομένος=παράφριν.
- 152 παρεπλάγχθην, παραπλάξω, ομαι=παραπλανώμαι, παρασύρομαι.
- 153 πέμπετε, ἐνταῦθα=δηγήσατε, κομίσατε, συνοδεύσατε.
- 154 πέρθοντα, ἐνν. ἐκ τῶν κατιωτ. τὸ θνητοὺς=τὸν πορθοῦντα, τὸν καταδάλλοντα τοὺς . . .
- 155 πέτραν (=Παλλάδος)=παρὰ τὸν δράχον τῆς Ἀθηνᾶς, τὴν Ἀκρόπολιν: Ἡ φυσικὴ σειρὴ τῆς δλης προτάσεως ἔχεις Εὐριπίδου⁷. Τραγῳδίαι Μιχαηλίδου, ἔκδοσις Δ'.

- καθίσατο γ̄ (Φαῖδρα) ναὸν Κύπριδος παρ̄ αὐτὴν πέ-
τραν Παλλάδος, κατόψιον γῆς τῆσδε.*
- 156 *πέτραν* (Ασκληπ.) = τοὺς περὶ τὴν Ἐπίδαυρον δράχους.
- 157 *πεύκην*, συνεκδοχ. ἀντί : δέλτον· οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον ἐπὶ πινακίδων κατασκευαζομένων συνήθως ἐκ πεύκης.
- 158 *πιέζει* = πειρᾶται πιέζειν, προσπαθεῖ νὰ καταπνίξῃ, νὰ μαλάξῃ τὴν δυστυχίαν (ἐκ τῆς κακῆς συζύγου η τῶν ἀνωφελῶν πενθερῶν) δἰα τοῦ ἀγαθοῦ (χρηστῆς συζύγου καὶ καλῶν πενθερικῶν).
- 159 *πίτυλος* = θόρυβος ἐκ σταγόνων, ταχέως καὶ ἀφθόνως πι-
πτουσῶν.
- 160 *πολλὴ* = ἀξία πολλοῦ λόγου, ισχυρά, μεγάλη, πρᾶλ. καὶ τὸ σημερ. μέγας καὶ πολύς.
- 161 *πόντους*, τοῦ Εὔξείνου.
- 162 *πράσσειν*, η ὅλη πρότασις ἔχει : καὶ δοκοῦσίν μοι (ὑποκ.
οἱ θητοὶ) πράσσειν κάκιον οὐ κατὰ φύσιν γνώμης =
μισθ φαίνονται οἱ ἀνθρωποι διειδέσθαι διαταλόγως πρὸς τὴν
κρίσιν των μᾶλλον κακῶς ἔχουσι η καλῶς.
- 163 *πρεσβεύω*, (μεταβατ.) = ἀπονέμω τὰ πρεσβεῖα, τιμῷ ἐξα-
ρετικῷ.
- 164 *προκόψασα* (— τὰ πολλὰ) πρὸ — κόπτω, κυρίως ἐπὶ τῶν
προχωρούντων καὶ κοπτόντων τὰ δάση ἵνα ἀνοίξωσι δρό-
μον εἰς τοὺς ἀκολουθούντας, καὶ γενικῆς=προπαρα-
σκευάζω τι, προετοιμάζω, ὡς ἐνταῦθα.
- 165 *προνώπιον*, τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς οἰκίας (πρὸ — ψή—
πὸς) τὰ πρόθυρα, καὶ μεταφορ. ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς Τροικῆνος,
ώς ἔξωτάτου προπύλου τῆς Ηελοποννήσου, ἐν σχέσει
πρὸς τὴν Ἀττικήν.
- 166 *προσπεσών*, προσπίπτω τινὶ = πίπτω εἰς τὰ πόδια τινός,
προσκολλώμαι. Η ὅλη πρότασις νοητέα : προσπεσών
(δι Ιππ. τῇ παρθένῳ) μείζω (ούσταιχος αἰτιατ. πληθ.
οὐδετ.) τῆς βροτείας δμιλίας = προσκολληθεὶς εἰς τὴν
παρθένον μὲ τὰς συναντήσεις του εἰς μεγαλύτερον δαθὺν
ἀφ' ὅσον ταιριάζει εἰς θυητόν.
- 167 *προτιμήσω*, τὸ προτιμῶ ἐνταῦθα = φροντεῖσθαι, ἐνδιαφέρο-
μαι, σκέπτομαι· η πρότασις ἔχει : (οὐ γὰρ προτιμήσω

- τὸ κακὸν τῆσδε (τῆς Φαιδρ.) τὸ μὴ οὖν παρασχεῖν ἐμοὶ δίκην τοσαύτην τοὺς ἔμους ἔχθροὺς ὥστε)...=δὲν θὰ ζαλισθῶ διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Φαιδρ. οὕτως ὥστε νὰ μὴ τιμωρηθοῦν οἱ ἔχθροι μου καὶ νὰ ξανοποιηθῶ.
- 168 πύργοις, πύργοι, ἐνταῦθα=τὰ ἀνάκτορα.
- 169 πᾶλον, πᾶλος, ὁ καὶ ἡ=πουλαράκι, κεῖται μεταφορ. ἐπὶ παρθένου πρβλ. δάμαλις, μόσχος.
- 170 πῶμα (πίνω, πέπωκα)=ποτόν.
- 171 δᾶον (δ' ὅτῳ...). Ἡ δλη φράσις: δᾶον δ' (ἐστι;) δτῷ γυνὴ-
λδρυται κατ' οἶκον οὐσα τὸ μηδὲν καὶ ἀφελῆς εὐη-
θίᾳ=ώφελιμώτερον εἰς ἔνα ἄνδρα εἰναι σύζυγος γῆτις στέ-
κεται ως ἄγαλμα (λδρυται) εἰς τὸ σπίτι, σὰν ἔνα μηδε-
νικὸν καὶ ἀπλοῖκη ἀπὸ θλακελαν.
- 172 δυτοῖς, (ρέων), δυτὸς = ρέων (ρυτοὶ νασμοὶ=τρεχούμενο
νερὸ)
- 173 σεμνόν, τό, = ἡ σειρνότης καὶ ἐγταῦθα = ἡ ἀλαζονεία ἐν
στιγ. 99 σεμνὸς = σεπτός, σεβαστός.
- 174 σῆγα ἐπίρρ.=σιωπηλῶς καὶ σῆγα ἔχω στόμα=σιωπῶ.
- 175 σιδηρος, κατὰ συνεκδοχὴν ἐνταῦθα=τὸ δρέπανον.
- 176 σποδούμενος (σποδέω, σποδός, ἡ...)=ἐκτινασσόμενος
μὲ τὸ κεφάλι εἰς τοὺς δράχους (πέτραις).
- 177 στηρίζον, ἀμετάθ.=στηρίζομενον.
- 178 στόμια (πυριγενῆ)=τὰ (διὰ τοῦ πυρὸς σφυρηλατηθέντα) σι-
δήρια τῶν χαλινῶν.
- 179 συνεχῆς = συνεχόμενος πρὸς τὰ ἀνάκτορα.
- 180 σύνδεσμα, τό, ἐτερογενῆς πληγυντ. τοῦ ἀρσενικοῦ σύνδε-
σμος, ὁ, καὶ μελέων σύνδεσμα = οἱ τένοντες μὲ τοὺς
δποίους συνδέονται τὰ μέλη τοῦ σώματος.
- 181 σύριγγες=αἱ δπαι τοῦ κέντρου τῶν τροχῶν εἰς ἀς εἰσέρχε-
ται δ ἀξιῶν.
- 182 σφάλλω (τινὰ) μιβ=ἐμβάλλω τὸν πόδα μου ἵνα ρίψω τινά,
καὶ γενικῶς=καταβάλλω, συντρίβω.
- 183 σχολὴ=ἀργοσχολία, τὸ καθησιό.
- 184 τέλη=αἱ ἱεραὶ τελεταῖ.
- 185 τέραμνα (τὰ τέραμνα οἶκων)=θάλαμοι, στέγαι..

- 186 *τέτρωρον* (ἐκ τοῦ τετράροος)=τέσσαρες ἵπποι συνεζευγμένοι, τέθριππον ἀρμα.
- 187 *τλάμων* ἐνν. τὴν Ἰόλην.
- 188 *τμητῶν* (ἱμάντων)=τῶν κοιματικοθέντων (ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν ἵππων) ἱμάντων.
- 189 *τοκάδα, τοκάς, ἡ, =ἡ γεννήσασα, ἡ μῆτηρ.*
- 190 *ύλην, ύλη, ἐνταῦθα=δάσος, δρυμός.*
- 191 *ύπεξελῶν* (ύπεξαὶρέω)=ἄσυναισθήτως καταστρέψας τὴν περιουσίαν...
- 192 *ύστερω (ποδὶ)=οὗς καθιστεροῦντες εἰς τὸν δρόμον.*
- 193 φέρουσι = σύρουν τὸ δχημα.
- 194 *χθόνιος σύναψον πρὸς τό: βροντή.*
- 195 φέρβειν, φέρβω (διτὰ)=βόσκω τὰ ζῷα, πρόλ. καὶ τὸ στρατιωτ. ἵππο-φορβή.
- 196 φρονοῦσα (πλεῖον)=νοημονεστέρα ἀπὸ...
- 197 *χάρις, ἐνταῦθα=εὐμενῆς διάθεσις, καλωσύνη ἀξιαγάπητος-*
- 198 *ώπασεν, δπάξω=δίδω, παρέχω.*

ΜΗΔΕΙΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΡΟΦΟΣ
ΠΑΙΔΑΙ ΩΓΟΣ
ΜΗΔΕΙΑ
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΚΡΕΩΝ
ΙΑΣΩΝ
ΑΙΓΕΥΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ
ΠΑΙΔΕΣ ΜΗΔΕΙΑΣ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1

2

3

4

- Λιάφροροι σχηματίζουν τον πολιτικό και πολιτιστικό χώρο της Αθήνας.
- 1) Η προσφορά των δώρων των παιδιών της Μηδείας προσέρχεται στην Γκάντζην.
  - 2) Η θεοφορία των δώρων της Μηδείας προσέρχεται στην Γκάντζην.
  - 3) Η Μηδεία επομένως να σφαξτεί τα τέκνα της.
  - 4) Η φοργή της Μηδείας επί πτερωτού αρχαιοτος.

Ε ΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΜΗΔΕΙΑΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

‘Ο ‘Ιάσων καὶ ἡ Μήδεια ἐκδιωχθέντες ἐκ τῆς Ιωλκοῦ τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Πελίου κατέφυγον εἰς Κόρινθον, ἐνθα δ ἄπιστος ‘Ιάσων ἐγκαταλείπων τὴν Μήδειαν νυμφεύεται τὴν Γλαύκην τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Κρέοντος.

Οὗτος φοβούμενος τὴν ὁργὴν τῆς Μηδείας διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ‘Ιάσονος ἐγκατάλειψίν της καὶ θέλων νὰ ματαιώσῃ τὰ κατὰ τῆς θυγατρός του Γλαύκης τεκτανόμενα κακά, διατάττει τὴν ἐκ τῆς χώρας ἔξοδον τῆς Μηδείας μετὰ τῶν τέκνων της. Ἡ πανοῦργος Μήδεια παραπείθει τὸν Κρέοντα νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ μιᾶς ἔτι ήμέρας παραμονὴν ἐν Κορίνθῳ, ἵνα δῆθεν ἐτοιμάσῃ τὰ τῆς ἀναχωρήσεως. Οὕτω κατορθώνει τὸ μὲν νὰ δηλητηριάσῃ διὰ τῶν θανατηφόρων δώρων τῆς τὴν Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα, τὸ δὲ νὰ φονεύσῃ τὰ τέκνα τῆς ἐκδικουμένη τὸν ‘Ιάσονα, καὶ νὰ δραπετεύσῃ ἐπὶ ἀρματος πτερωτῶν δρακόντων εἰς Αθήνας. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Κορίνθῳ.

Τηλεοράσεως
Ομηρού

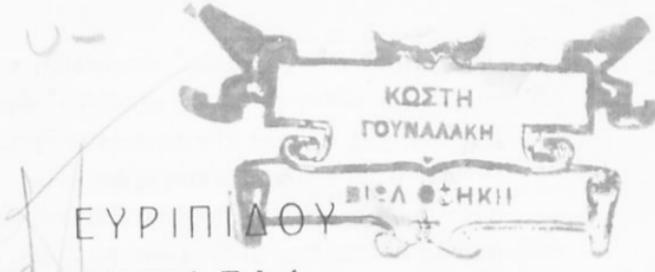
Ομηρού

480 - 406

✓

X

U U

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΜΗΔΕΙΑ

ΤΡ. Εἴθ' ώφελ' Αογοῦς μὴ διαπτάσθαι* σκάφος
 Κόλχων ἐς αἰαν κυανέας Συμπληγάδας,
 μηδ' ἐν νάπαισι* Πηλίου πεσεῖν ποτε
 τιμηθεῖσα πεύκη*, μηδ' ἐρετμῶσαι* κέρας
 ἀνδρῶν ἀριστέων, οἵ τὸ πάγκχυσον δέος*
 Πελίᾳ μετῆλθον*. οὐ γὰρ ἂν δέσποιν* ἐμὴ
 Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευνσ' Ιωλκίας
 ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ιάσονος,
 οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Πελιάδας κόρας
 πιτέρα κατώκει τίνδε γῆν Κορινθίαν 10
 ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισι, ἀνδάνουσα* μὲν
 φυγῇ πολιτῶν ὅν ἄφικετο χθόνα,
 αὐτὴ δὲ πάντα ξυμφέρουσα* Ιάσονι·
 ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία.
 ὅταν γυνὴ πρὸς ἀνδρα μὴ διχοστατῇ,
 νῦν δ' ἔχθρὰ πάντα, καὶ νοσεῖ* τὰ φίλτατα. X 15
 προδοὺς γὰρ αὗτοῦ τέκνα δεσπότιν τ' ἐμὴν
 γάμοις Ιάσων βασιλικοῖς εὐνάζεται,
 γύμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾶ* χθονός. 20
 Μήδεια δ' η δύστηνος ἡτιμασμένη
 βοῦ μὲν ὅρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιᾶς
 πίστιν μεγίστην, καὶ θεοὺς μαρτύρεται
 οῖας ἀμοιβῆς ἐξ Ιάσονος κυρεῖ.
 κεῖται δ' ἀσιτος, σῶμ' ὑφεῖστ* ἀλγηδόσι,
 τὸν πάντα συντήκουσα δακρύοις χρόνον, 25
 ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ἥσθετ* ἡδικημένη,
 οὔτ' ὅμηρος ἐπαίρουσ', οὔτ' ἀπαλλάσσουσα γῆς
 πρόσωπον· ὡς δὲ πέτρος* ἦ θαλάσσιος
 πλύδων ἀκούει νουθετούμενη φίλων·
 ἦν* μή ποτε στρέψασα παλλευκον δέρην 30

αὐτὴν πρὸς αὐτὴν πατέοντα μετὰ φίλον
καὶ γαῖαν οἴκους θέντα, οὓς προδοῦσθεντο
μετ' ἀνδρὸς δῆς σφεντοῦντας ἔχει.
ἔγνωκε δέ την τάλαιπα συμφορᾶς ὑπό³⁵
οἴον πατρώφας μήτε πολείπεσθαι χθονός.
στυγεῖ δὲ παῖδας οὐδὲ δρῶσθεντος
δέδοικα δέ αὐτὴν μήτε βουλεύσῃ νέον*.
βαρεῖα γὰρ φρήν, οὐδὲ ἀνέξεται κακῶς
πάσχουσθεντος³⁹ ἐγῆδα τήνδε, δειμαίνω τέ νιν.
δεινὴ γάρ οὕτοις δράσις γε συμβαλῶν⁴⁴
ἔχθρον τις αὐτῇ καλλίνικον^{*} οἴσεται.
ἄλλος οἶδε παῖδες ἐκ τρόχων^{*} πεπαυμένοι
στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι*
κακῶν· νέα γὰρ φροντίς^{*} οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 49—212

Μετὰ τὸν προηγούμενὸν μιονόλογὸν τῇς τροφοῦ εἰσέρχεται
εἰς τὴν σκηνὴν δὲ παιδαγωγὸς δόδηγῶν τοὺς παιδας τοὺς Ἱάσονος
καὶ ἄγγέλους εἰς αὐτὴν νέον κακὸν ἄγγελια, τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέ-
οντος ἐπικειμένην ἀπέλασιν τῇς Μηδείᾳ; μετὰ τῶν τέκνων. Ἡ
τροφὸς συμδουλεύει τὸν παιδαγωγὸν νέον δὲ πομπαρύνη τοὺς παιδας
λόγῳ τῇς ἔξαγριώσεως τῆς μητρός των, γῆς αἱ ἔξι τοῦ οἴκου
ἀκούσμεναι οἰμωγοις καὶ κατάρχει στρέφονται καὶ τῷς Ἱάσονος
καὶ τῶν τέκνων. Οἱ χοροὶ τῶν Κορινθίων γυναικῶν (πάροδος)
ἀκούστας τοὺς θρήνους τῇς Μηδείᾳς σπεύδει εἰς τὰ ἀνάκτορα γα-
πληροφορηθῆντας συμδαίνοντας ἐκεῖ μανθάνει παρὰ τῇς τροφοῦ
τὴν προδοσίαν τῇς Μηδείᾳς ὑπὸ τοῦ Ἱάσονος καὶ τὴν οἰκτρὰν
ἐν γένει θέσιν τῆς, καὶ συμπαθῶν πρὸς τὴν ἀτυχήσασαν δασ-
λισσαν ζητεῖ νὰ τὴν παρηγορήσῃ, διαλογικῶς ἀπαντῶν εἰς τοὺς
θρήνους (κομμὸς) καὶ τὰς ἀράς τῆς ἐν τοῖς ἀνακτέροις ἔτι εὐ-
ρισκομένης Μηδείᾳς, ἥν καὶ τέλος καλεῖ διὰ τὴς τροφοῦ ἔξι ἵνα
τὴν συνδράμῃ ἐκ τοῦ πλησίου.

MH. Κορίνθιαι γυναικες, ἐξῆλθον δόμιων,
μή μοί τι μέμψησθεντος²¹⁵ οἴδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν
οεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν δημάτων ἄποι,
τοὺς δέ ἐν θυραιοῖς οἵ δέ ἀφ' ήσύχου ποδὸς

δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ δραμυίαν*.

δίκη γὰρ οὐκ ἔνεσιν ὅφιαλμοῖς βροτῶν,

ὅστις πρὸν ἀνδρὸς σπλάγχνον* ἐκμαθεῖν σαφῶς 220
στεγεῖ δεδορκώς, οὐδὲν ἡδικημένος.

χοὴ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν* πόλει·

οὐδὲ ἀστὸν ἥμερος ὅστις αὐθάδης γεγὼ;

πικρὸς πολίτιαις ἐστὶν ἀμαθίας* ὅποι·

ἔμοι δ' ἄξελπτον πρᾶγμα προσπεσὸν τόδε

225.

ψυχὴν διέφυαρκ· οἶχομα δὲ καὶ βίου

χάριν μεθεῖσα κατθανεῖν χοῇσι, φίλαι.

ἐν φύσει δὲ μοι πάντα, γιγνώσκεις καλῶς,

κάκιστος ἀνδρῶν ἐκβεβηκός οὐμός πόσις*.

πάντων δ' ὅσ' ἔστιν ξεμψυχα καὶ γνώμην ἔχει

230.

γοναῖκες ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν·

ἄς πρῶτη μὲν δεῖ χοημάτων ὑπερβολῆ

πόσιν ποίασθαι δεσπότην τε σώματος

λαβεῖν κακοῦ γάρ τοῦτο γ' ἄλγιαν κακόν·

κανέν τῷδε ἀγών* μέγιστος, η κακὸν λαβεῖν

η κοηστόν, οὐ γάρ εὐκλεεῖς ἀπαλλαγαί

γυναιξίν, οὐδὲ οἴον τ' ἀνήνασθαι* πόσιν.

εἰς κοινὰ δ' ἥθη καὶ νόμους ἀφιγμένην

δεῖ μάντιν εἶναι, μὴ μαθοῦσαν οἴκοθεν,

ὅτῳ μάλιστι χοήσεται συιευνέτῃ

235.

· ἀν μὲν τάδε ἡμῖν ἐκπονούμεναισιν εὖ

πόσις ξυνοικῆ μὴ βίᾳ φέρων ζυγόν,

ζηλωτὸς μιών* εἰ δὲ μή, θανεῖν χρεών.

ἀνὴρ δ' ὅταν τοῖς ἔνδον ἄχθηται ξυνών,

ἔξω μολὼν ἔπαυσε καρδίαν ἀσης*

η πρὸς φίλον τιν' η πρὸς ἡλικας τραπείς·

ἡμῖν δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν·

λέγουσι δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον

ζῶμεν κατ' οἴκους, οἱ δὲ μάργανται δορί.

κακῶς φρονοῦντες· ως τοῖς ἀν παρο* ἀσπίδα

250.

στῆναι θέλοιμ· ἀν μᾶλλον η τεκεῖν ἄπαξ.

ἄλλος οὐ γάρ αὐτὸς πρὸς σὲ καμ* ἥκει λόγος·

σοὶ μὲν πόλις γάρ ἔστι καὶ πατρὸς δόμοι

βίον τ' ὄνησις* καὶ φίλων συνονσία,

Ψηφιστοί ήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔγὼ δ' ἔρημος ἄπολις οὖσ' ὑβρίζομαι
 πρὸς ἀνδρός, ἐκ γῆς βαρβάρου λελησμένη^{*},
 οὐ μητέρο, οὐκ ἀδελφόν, οὐχὶ συγγενῆ
 μεθορμίσασθαι^{*} τῆσδε ἔχουσα συμφορᾶς.
 τοσοῦτον οὖν σου τυγχάνειν βουλήσομαι,
 ἦν μοι πόρος τις μηχανὴ τ' ἔξευρεθῆ²⁶⁰
 πόσιν δίκην τῶνδ² ἀντιτίσασθαι κακῶν
 [τὸν δόντα τ'² αὐτῷ θυγατέρ² ἢν τ'² ἐγήματο],
 σιγᾶν· γυνὴ γὰρ τάλλα μὲν φόβου πλέα,
 κακή^{*} δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν·
 δταν δ' ἐς εὖνὴν ἡδικημένη κυρῆ,
 οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα.

255

260

265

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 267—363

Ο χορὸς τῶν γυναικῶν ὑπόσχεται: νὰ τηρήσῃ σιγὴν περὶ τῶν σχεδίων τῆς Μῆδείας, δτε ἐμφανίζεται ὁ Κρέων διατάττων αὐτὴν νὰ ἀπέλθῃ τάχιστα ἐκ τῆς χώρας μετὰ τῶν τέκνων διὰ λόγους ἀσφαλείας ὅπερ τῆς θυγατρός του.³ Η Μῆδεία προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν Κρέοντα νὰ ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ μένῃ ἐν τῇ χώρᾳ, διότι: οὐδὲν ἔχει ἡ κόρη του νὰ φοβηται ἐξ αὐτῆς, ητις μόνον τὸν Ιάσονα δικαίως μισεῖ. 'Αλλ' ἀποτυχοῖσα εἰς τοῦτο, ζητεῖ καὶ μόνον ἔστω καὶ μίαν ἡμέραν παραμονῆς, ἢν καὶ παραχωρεῖ ὁ Κρέων ἐξ οἰκτου καὶ ὑπὸ τὴν ρητὴν διαταγὴν τῆς ἀφεύκτου ἀναγωρήσεως τὴν ἐπισύσταν ἡμέραν.

MH. κακῶς πέπρακται πανταχῇ· τίς ἀντερεῖ;

ἄλλ^{*} οὕτι ταύτη ταῦτα, μὴ δοκεῖτέ πω.

365

ἴτ' εἴσ² ἀγῶνες τοῖς νεωστὶ νυμφίοις

καὶ τοῖσι κηδεύσασιν* οὐ σμικροὶ πόνοι.

δοκεῖς γὰρ ἂν με τόνδε θωπεῦσαι ποτε,

εἰ μή τι κερδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην;

οὐδ² ἂν προσεῖπον οὐδ² ἂν ἡψάμην χεροῖν.

370

ὅ δ' εἰς τοσοῦτον μωρίας ἀφίκετο.

ώστ' ἔξδον αὐτῷ τάμ² ἔλεῖν βουλεύματα

γῆς ἐκβαλόντι, τήνδ² ἐφῆκεν ἡμέραν

μεῖναί μ' ἐν ᾧ τρεῖς τῶν ἐμῶν ἔχθρῶν νεκροὺς

θήσω, πατέρα τε καὶ κόρην πόσιν τ' ἐμόν. 375

πολλὰς δ' ἔχουσα θανασίμους αὐτοῖς ὄδοις,
οὐκ οἴδ' δποίᾳ πρῶτον ἐγχειρῶ, φίλαι,
πότερον ὑφάψω δῶμα νυμφικὸν πυρί,
ἢ ὅτικτὸν^{*} ὕστε φάσγανον δι' ἥπατος,
σιγῇ δόμους εἰσβᾶσ· ἵν' ἔστιρωται λέχος. 300
ἄλλος ἐν τί μοι πρόσαντες^{*}. εἰ ληφθήσομαι
δόμους ὑπερβαίνουσα τεχνωμένη,
θανοῦσα θήσω τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς γέλων.
κράτιστα τὴν εὐθεῖαν, ἢ πεφύκαμεν
σοφαὶ μάλιστα, φαρμάκοις αὐτοὺς ἐλεῖν. 385
εἶεν.

καὶ δὴ τεθνᾶσι τίς με δέξεται πόλις:
τίς γῆν ἀσυλον καὶ δόμους ἐχεγγύους^{*}
ζένος παρασκῶν ὁύσεται τοῦμὸν δέμας:
οὐκ ἔστι. μείνασ^τ οὖν ἔτι σμικρὸν χρόνον,
ἢ μέν τις ἡμῖν πύργος ἀσφαλῆς φανῆ, 390
δόλῳ μέτειμ^{*} τόνδε καὶ σιγῇ φόνον·
Ὕπ δ' ἐεἰλαύνῃ ξυμφορά μ' ἀμηχανος,
αὐτὴν ξίφος λαβοῦσα, κεί μέλλω θανεῖν,
κτενῷ σφε, τόλμης δ' εἴμι πρὸς τὸ καιτερόν.

οὐ γὰρ μὰ τὴν δέσποιναν ἦν ἐγὼ σέβω
μάλιστα πάντων καὶ ξυνεργὸν εἰλόμην,
Ἐκάτην, μυχοῖς ναίουσαν ἔστιας ἐμῆς,
χαίρων τις αὐτῶν τοῦμὸν ἀλγυνεὶ κέαρ.
πικροὺς δ' ἐγώ σφιν καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
πικρὸν δὲ κῆδος^{*} κρί φυγάς ἐμᾶς χθονός, 400
ἄλλος εἰα· φείδου^{*} μηδὲν ὅν ἐπίστασαι,
Μήδεια, βουλεύουσα καὶ τεχνωμένη·
ἔρπ^τ εἰς τὸ δεινόν^{*} νῦν ἀγῶν εὐψυχίας.

δοφῆς ἢ πάσχεις; οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὅφλειν
τοῖς Σισυφείοις τοῖς τ' Ἱάσονος γάμοις,
γεγώσαν ἐσθλοῦ πατρὸς Ἡλίου τ' ἄπο.
ἐπίστασαι δέ προδε δὲ καὶ πεφύκαμεν
γυναῖκες εἰς μὲν ἐσθλὸν ἀμηχανώταται*,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες^{*} σοφώταται*. 405
ἄνω ποταμῶν ἰερῶν χωροῦσι παγαΐ*, στρ. 410

καὶ δίκα καὶ πάντα πάλιν στρέφεται.
ἀνδράσι μὲν δόλιαι βουλαί, θεῶν δ'
οὐκέτι πίστις ἀραρέ^{*}.

τὰν δ' ἐμάν εὔκλειαν ἔχειν βιοτὰν
στρέφουσι φᾶμαι*.

ἴρχεται τιμὴ γυναικείφ γένει,
οὐκέτι δυσκέλιαδος* φάμα γυναικας ἔξει,

μοῦσαι δὲ πλακαιγενέων λίξουσ^δ ἀοιδᾶν ἀντ.

τὰν ἐμάν ὑμνεῦσαι* ἀπιστοσύναν.
οὐ γάρ ἐν ἀμετέρᾳ γνώμᾳ, λύρας
ῶπασε* θέσπιν ἀοιδὰν

Φοῖβος, ἀγήτῳ μελέων* ἐπεὶ ἀντ-
άχησ* ἀν ὑμνον

ἀρσενῶν γένναφ μαρῷος δ' αἰῶν ἔχει
πολλὰ μὲν ἀμετέραν ἀνδρῶν τε μοῖραν εἰπεῖν,

σὺ δ' ἐκ μὲν οἰκων πατρίων ἐπλευσας στρ.

μαινομένῃ κραδίᾳ, διδύμας δρίσασα πόντου*

πέτρας· ἐπὶ δὲ ξένῃ

ναίεις χθονί, τας ἀνάνδρου

κοίτας* δλέσαισα λέκτρον,

τάλαινα, φυγάς δὲ χώρας

ἄτιμος* ἐλαύνει.

βέβακε δ' ὄρκων χάρις, οὐδ' ἔτ' αἰδὼς ἀντ.

Ἐλλάδι τῷ μεγάλῃ μένει, αἰθεοία δ' ἀνέπτα. 440

σοὶ δούστε πατρὸς δόμοι,

δέστιεν, μεθοδομίσασθαι*

μόγθων πάρα*, σῶν τε λέκτρων

ἄλλα βασίλεια* κρείσσων

δόμοις ἐπανέστα.

ΙΑ. οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον ἄλλα πολλάκις
τραχεῖαν δοργὴν ὡς ἀμήκανον κακόν.

σοὶ γάρ παρὸν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν

κούφως φερούσῃ κρεισσόνων βουλεύματα,

λόγων ματαίων εἶνεκ' ἐκπεσεῖ χθονός.

κάμοι* μὲν οὐδὲν πρᾶγμα· μηδὲ παύσῃ ποτὲ

λέγοντος· Τάσσων ὡς οὐκιστός ἐστ' ἀνήρ·

α δ' εἰς τυράννους ἐστί σοι λελεγμένα,

415

420

425

435

440

445

450

Πάντα κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένην* φυγῆ.

κάγῳ μὲν ἀεὶ βασιλέων θυμοιμένων
δργάς ἀφήσουν καὶ σ' ἐβουλόμην μένειν
σὺ δὲ οὐκ ἀνιεῖς* μωρίας, λέγουσ' ἀεὶ⁺
κακῶς τυράννους τοιγάρο ἐκπεσεῖ χθονός.
ὅμως δὲ κακά τῶνδε οὐκ ἀπειληκὼς φίλοις
ἴηκω, τὸ σὸν δὲ προσκοποῦμενος γύναι,
ὧς μήτ' ἀχρήμων* σὺν τέκνοισιν ἐκπέσης
μήτ' ἐνδεής του. πόλλα ἐφέλκεται φυγὴ
κακά ξένη αὐτῇ. καὶ γὰρ εἰ σύ με στιγμεῖς,
οὐκ ἄν δυναίμην σοὶ κακῶς φρονεῖν ποτε.

MH. ὁ παγκάκιστε, τοῦτο γὰρ σ' εἰπεῖν 465
ἔχω γλώσση μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακόν,

ἡλθες προς ἡμᾶς, ἥλθες ἔχθιστος γεγώς :
οὕτοι θοάσοις τόδε ἐστὶν οὐδὲ εὐτολμία,
φίλους κακῶς δράσαντες ἐναντίον βλέπειν,
ἄλλας ή μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσουν
πασῶν ἀναίδεις: εὗ δέ ἐποίησας μολόν·
ἔγώ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι
ψυχὴν κακῶς σε καὶ σὺ λυπήσει κλύων.

ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρῶτον ἀρέξομαι λέγειν.

ἔσωσά σ', ὃς ἵσασιν Ἑλλήνων ὅσοι
ταῦτὸν συνεισέβησαν Ἀργῆρον σκάφος,
πεμφθέντα ταύρων πυρπνόων ἐπιστάτην*
ζεύγλαισι καὶ σπεροῦντα μανάσιμον γύην*.
δράκοντά θ', ὃς πάγχουσον ἀμπέχων* δέρας 480
σπείρωις ἔσωζε πολυπλόκοις ἀπνοῖς ὕν,
κτείνασ' ἀνέσχον σοὶ φάος σωτήριον.

αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμοὺς
τὴν Πηλιώτιν εἰς Ἰωλκὸν ξόμην

σὺν σοί, πρόθυμος μᾶλλον ἢ σοφωτέρα,
Πελίαν τοῦ ἀπέκτειν², δισπερ ἀλγιστον θανεῖν,

παίδων ὑπὸ αὐτοῦ, πάντα δέ ἐξειλον* φόβον.
καὶ ταῦθ' ὑφὲς ἡμῶν, ὃ κάκιστον ἀνδρῶν, παθῶν

προύδωκας ἡμᾶς, καὶνὰ δέ ἐκτήσω λέχη,
παίδων γεγώτων· εἰ γὰρ ἥσθ' ἀπαίς ἔτι,

Εὐριπίδαι Τραγῳδίαι Μιχαήλιδου, έκδ. Λ'

455

460

465

470

475

480

485

490

συγγνωστὸν ἦν σοι τοῦδε ἔρασθηναι λέζους.
 ὅρκων δὲ φρουρὴ πάσις, οὐδὲ ἔχω παθεῖν
 εἰ μεοὺς νομίζεις τοὺς τότε οὐκ ἀργεῖν εἴπειν
 ἢ καὶνὰ κείσθαι μέσην ἀνθρώποις τὰ νῦν.
 ἐπεὶ σύνοισθι γάρ εἰς ἔμπολον εὔορκος ὄντος
 φεῦ δεξιά χειρὶ ἵκε σὺν πόλλῳ ἐλαμβάνου,
 καὶ τῶνδε γονάτων, ὡς μάτην κεχρωσμέθαι*
 κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ἐλπίδων δὲ ἡμάρτομεν,
 ἄγαρ, ὡς φύλφρ γάρ δοντι σοι κοινωδομαί*,
 δοκοῦσα μὲν τί πρός γε σοῦ πράξειν καὶδὲ; 500
 ὅμως δὲ ἐρωτηθεὶς γάρ αἰσχύλων φανεῖ.
 νῦν ποὶ τρέπωμαι; πότερα πρός πατέρος δόμους,
 οὓς σοὶ προδοῦσα καὶ πατέραν ἀφικόμην;
 ἢ πρός τακαίνας Πελαΐδας; καὶδὲ γάρ ἂν οὖν
 δέξαιντό μὲν οἶκοις ὃν πατέρα κατέκτανον. 505
 ἔχει γάρ οὗτος τοῖς μὲν οἰκοθεντεύοντις
 ἐχθρὸν καθέστηκεν, οὓς δὲ μὲν οὐκ ἔχοντιν κακῶς
 δρᾶν, σοὶ γάρ τιν φέρουσι πολεμίους ἔχω,
 τοιγάρο με πολλαῖς μακαρίαιν* ἀντί Εὐλάδα
 ἔθηκας ἀντὶ τῶνδες θαυμαστὸν δέ σε 510
 βασιλεῖσσιν καὶ σεπτὸν ἣ τάλαιν* ἔγω,
 εἰ φεύξομαι γε γαῖαν ἐκβεβλημένη,
 φίλιων ἔρημος, σὺν τέκνοις μόνη μόνοις,
 καὶδὲ γάρ ὅνειδος* τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
 πτωχοὺς ἀλλασθαι* παῖδας ή τὸ ἔσωσά σε. 515.
 ὁ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν δὲς κίβδηλος ή,
 τεκμήριον ἀνθρώπουισιν ὥπασας σαφῆ,
 ἀνδρῶν δὲ ὅτῳ γοὶ τὸν κακὸν διειδέναι,
 οὐδεὶς χαρακτήρος ἐμπέφυκε σώματι:

- X
- IA. δεῖ μὲν, ὡς ἔοικε, μὴ κακὸν φῦναι λέγειν,
 ἀλλασθεῖτε ναίος κεδνὸν* οἰακοστρόφρον
 ἀκροῖσι λαίφους* κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν
 τὴν σὴν στόμασιν, ὃ γύναι, γλωσσαὶ γίαν,
 ἔγω δέ, ἐπεὶ σὴν καὶ λίαν πυργοῖς* γάσιν,
 Κύποιν νομίζω τῆς ἐμῆς σωτηρίας
 ναύκληρον εἶναι θεῶν τε κάνθρώπων μόνην.

- σοὶ δὲ ἔστι μὲν νοῦς^{*} λεπτός, ἀλλ᾽ ἐπίφθονος^{*}
 λόγος διελθεῖν, ως ἔρως σὸν ἡνάγκασε
 τέξοις ἀφύκτους τοῦμὸν ἐκσῶσαι δέμας.
 ἀλλ᾽ οὐκ ἀκριβῶς^{*} αὐτὸν θήσομαι λίαν
 ὅπῃ γάρ οὖν ὄνησας, οὐ κακῶς ἔχει.
 μεῖζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
 εὐληφας ἢ δέδωκας ως ἐγὼ φράσω.⁵³⁵
- ποδῶν μὲν Ἑλλὰδ[†] ἀντὶ βαρθύδου χθονὸς
 γαῖαν κατοικεῖ καὶ δίκην ἐπίστασαι^{*}
νόμοις τε χοῦσθαι μὴ πρὸς ισχὺν τούτος
 πάντες δὲ σὸν ἥσθοντ[‡] οὐσαν[‡] Ἑλλήνες σοφὴν
 καὶ δόξαν ἔσχετ[‡] εἰ δὲ γῆς ἐπὶ ἐσχάτοις
 δροῖσιν φκειτ[‡], οὐκ ἀν ἦν λόγος σέθεν.⁵⁴⁰
- εἴη δὲ ἔμοιγε μήτε χρυσός ἐν δόμοις
 μήτ[‡] Οօφέως κάλλιον νύμνησαι^{*} μέλος,
 εἰ μὴ πίσημος ἡ τύχη γένοιτο μοι,
 τοσαῦτα μὲν σοὶ τῶν ἐμῶν πόνων^{*} πέρι⁵⁴⁵
 ἔλεε[‡]: ἀμιλλαν γάρ σὺ προύθηκας λόγων.
 οὐ δὲ εἰς γάμους μοι βασιλικοὺς ὀνείδισμας,
 ἐγ τῷδε δεῖξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγώς,
 ἐπειτα σάφρων^{*}, εἴτα σοὶ μέγις φίλος
 καὶ παιδὶ τοῖς ἔμοισιν ἀλλ᾽ ἐξ ἥσυχος.⁵⁵⁰
- ἐπει μετέστην δεῦρ[‡] Ιωλκίας χθονὸς
 πολλὰς ἑφέλκων συμφορὰς ἀπηκάνους,
 τί τοῦδε ἀν εὔρημ[‡] πήδον εὐτυχέστερον
 ἢ παῖδα γῆμαι βασιλέως φυγὰς γεγώς;
 οὐδὲ, οὐ σὺ κνίζει^{*}, σὸν μὲν ἐχθράρων λέκος
 καινῆς δὲ νύμφης ἱμέωρ πεπληγμένος,⁵⁵⁵
 οὐδὲ εἰς ἀμιλλαν πολύτεκνον σπουδὴν ἔχων.
 ἀλλ᾽ ὃς τὸ μὲν μέγιστον οἰκοῖμεν καλῶς
 καὶ μὴ σπανιζούμεσθα^{*}, γιγνώσκων δτι
 πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὸν φίλος,
 παῖδας δὲ θρέψαιμ[‡] ἀξίως δόμων ἐμῶν
 απείρας[‡] ἀδελφοὺς τοῖσιν ἐκ σέθεν τέκνοις
 εἰς ταῦτὸ θείην καὶ ἔνναρτήσας γένος⁵⁶⁰
 εὐδαιμονοίην, σοὶ τε γάρ παίδων τί δεῖ;
- 565

ἐμοί τε λύει^{*} τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις
τὰ ζῶντα² διῆσαι. μῶν βεβιούλευμαι κακῶς;
οὐδὲ ἄν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος.
ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκεθ³ ώστ' ὁρθουμένης
εὖνῆς γυναῖκες πάντ⁴ ἔχειν νομίζετε,
ἢν δ' αὐτὸν γένηται ἔνυμφορά τις εἰς λέχος,
τὰ λῆστα καὶ κάλλιστα πιλεμιώτατα
τίθεσθε. χοῦν ἄρο⁵ ἄλλοθέν ποθεν βροτοὺς
παῖδας τεκνοῦσθαι, θῆλυ δ' οὐκ εἶναι γένος
χοῦτος ἄν οὐκ ἦν οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν.

570

575

ΠΕΡΙΑΝΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 576—626

Ο χορὸς παρ⁶ ὅλην τὴν εὐγλωττον δικαιολογίαν τοῦ Ἱάσονος θεωρεῖ τὴν διαγωγήν του πρὸς τὴν Μήδειαν ἀδικον, ἐπακολουθεῖ δὲ φιλονικία τῶν δύο συζύγων, τῆς μὲν Μηδείας κατηγορούσης τὸν Ἱάσονα δι' ἀπιστίαν, τοῦ δὲ Ἱάσονος δικαιολογοῦντος τὴν πρᾶξιν του ἐκ λόγων ἀνάγκης καὶ φροντίδος, ἵνα διὰ τοῦ διασιλικοῦ γάμου του εὕρῃ προστασίαν ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ αὐτῆς τῆς Μηδείας· καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐκ τῶν διαμαχομένων ἐπείσῃ, ὃ Ἱάσων προτείνει ως τελευταίαν λύσιν τὴν χρηματικὴν παρ⁷ αὐτοῦ ἀρωγὴν τῆς Μηδείας καὶ τὴν ἀπομάκρυνσίν της εἰς ἔξηγην χώραν ἐν γῇ θέλει εὑρει ἀσφαλές ἀσυλον διὰ τῶν συστάσεων τοῦ Ἱάσονος. Η Μήδεια ἀποκρούει τὴν τοιαύτην δούθειαν παρὰ φαύλου συζύγου καὶ οὗτος ἀπέρχεται ἐπικαλούμενος μάρτυρας τοῦς θεοὺς διὰ τὰς ἀγαθὰς του διαθέσεις.

XO. ἔρωτες ὑπὲρ μὲν ἄγαν*

στρ.

ἔλιμόντες οὐκ εὐδοξίαν

οὐδὲ ἀρετὰν παιέδωκαν

ἀνδράσιν· εἰ δ' ἄλις* ἔλθοι

630

Κύποις, οὐκ ἄλλα θεὸς εὐχαριστοῦτος.

μήποτ⁸, ὃ δέσποιν⁹, ἐπ¹⁰ ἐμοὶ

χρυσέων τόξων ἐφείης

ὑμέωρ¹¹ χοίσασ¹² ἄφυκτον οἰστόν.

στέγοι¹³ δέ με σωφροσύγα,

ἀνν. 635

δῶρημα κάλλιστον θεῶν·

ιηδέ ποτ¹⁴ ἀμφιλόγους¹⁵ δο-

γὰς ἀκόρεστά τε νείνη

θυμὸν ἐκπλήξα^δ* ἔτεροις ἐπὶ λέκτοις
ποοσβίλοι δεινὰ Κύποις, ἀ-
πιολέμου^τ δ' εὐνὰς οεβίζοντο^τ
δέξιφων κοίνοι λέχη γυναικῶν.

ὦ πατρίς, ὃ δώματα μῆ

δῆτ^τ ἄτοις γενοίμαν

τὸν ἀμηγανίας ἔχουσαν

δυσπέφατον αἰῶν^τ,

οἰκτρότατον ἀγέων.

Θανάτῳ θανάτῳ πάρος^τ δαμείνων

ἀμέραν τάνδ^τ ἔξανύσασα^τ μό-
χθων δ' οὐκ ἄλλας ὑπερῷν η

γὰς πατρίμις στέρεσθαι.

εἴδομεν, οὐκ ἔξ ἔτερον

μῆθον ἔχω φράσασθαι

σὲ γὰρ οὐ πόλις, οὐ φῦλον τις

φύκτισεν παθοῦσαν

δεινότατα παθέων.

ἀγάριστος δῖοιθ^τ ὅτῳ πάρεστι

μὴ φύους τιμᾶν καθισάν ἀνοί-

ξαντα κλῆδα^τ φρενῶν ἐμοὶ

μὲν φίλος οὔποτ^τ ἔσται.

640

στρ.

645

ἀντ.

651

655

660

ΠΕΡΙΑΝΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 663—823

Ο Αἰγεὺς (*τοιτον ἐ· ει τόδιον*), έαστιλεὺς τῶν Ἀθηναίων ἐπι-
στρέψων ἐκ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, θειν ἔλαθε χρησμὸν δυσ-
νόγητον, σκοπεύει νὰ μεταθῇ διὰ Κορίνθου εἰς Τροιζῆνα, ἵνα
ἐρωτήσῃ τὸν σοφὸν Πιθέα, τὸν ἀνακτα τῆς Τροιζηνίας. Εἰς τοῦ-
τον δὲ Μήδεια διηγείται τὰ παθήματά της ἐκ μέρους τοῦ Πάσονος
καὶ τοῦ Κρέοντος καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὴν προστατεύσῃ ἐξο-
ριζομένην καὶ νὰ τὴν δεχθῇ εἰς τὴν χώραν του. Ο Αἰγεὺς διλύει
νὰ τὴν παράσχῃ πᾶσαν προστασίαν κατὰ τὴν ἀφιξέν της εἰς Ἀθή-
νας καὶ ἀπέρχεται δὲ Μήδεια περιχαρής δι τὴν ἐξησφάλισε ἀσυ-
λον σωτηρίας σχεδιάζει νὰ καλέσῃ διὰ τῆς Ηεραπτίνης τὸν Πά-
σον καὶ παραπείσῃ αὐτὸν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν παραμονὴν τῶν παί-

X. B. 2

δων ἐν Κορίνθῳ, ἵνα ἀποστείλῃ διὰ τούτων δῶρα θανατηφόρα εἰς τὴν Γλαύκην καὶ ἐπιτύχῃ τὸν ὅλεθρόν της, σκεπτομένη μετὰ τοῦτο νὰ προσῆῃ καὶ εἰς τὸν φόνον τῶν τέκνων της πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ συζύγου.

Ο Χορὸς ἀποτρέπει τὴν Μήδειαν ἀπὸ τῶν φρικαλέων σχεδίων της ἀλλ᾽ αὕτη ζητοῦσα τὴν εὐμενήν στάσιν του, ἀποστέλλει τὴν πιστὴν θεράπαιναν πρὸς τὸν Ἱάσονα, ἐνῷ ὁ χορὸς ἐν τῷ μεταξὺ ἔδει τὸ τρίτον στάσιμον δι? οὗ ἵκετεύει τὴν μανιώδην, μυτέρα νὰ ἀποφύγῃ τὴν φρικτὴν παιδοκτινίαν, διότι τὴν δράσασκαν τοιούτον ἀνήκουστον ἀναστοργῆμα δὲν θέλουσι ἀνεγθῆ ὅτι κάτιοι τῆς ἱερᾶς πόλεως τοῦ Ἐρεχθίου, τῶν Ἀθηγῶν εἰς ᾧ προσθέται νὰ καταφύγῃ ἵκετις ἡ παιδοκτόνος.

XO. Ἐρεχθίδαι* τὸ παταλὸν ὅλβιον

στρ.

καὶ θεῖν πιᾶδες μακέσιων, ἰερᾶς
χώρας ἀποδήμητου τὸ ἄπο, φερούμενον*
κλεινοτάταν σοφίαν, ἀεὶ διὰ λαμπροτάτου
βάνοντες ἀρδῶς^ο αἴθερος, ἐνθα ποθὸς ἀγνὸς
ἐννέα Πιερίδας Μαέσας λέγουσι
ξανθὸν Ἀρμονίαν φυτεῦσαι*.

825

τοῦ καλλινάον τὸ ἄπο Κιρφισοῦ δοὰς
τὰν Κύπριν κλήσαισιν ἀρψσαμέναν
χώραν καταπνεῖσαι μετρίας ἀνέμιων
ἡδυπνόσους αὔρας^ο ἀεὶ δὲ ἐπιβαλλομέναν*
χαίτιαιν εὐώδη ἴοδέων πλόκον ἀνθέων
τῷ σοφίᾳ παρέδρους πεμπειν ἕρωτας,
παντοίας ἀρετᾶς ξυνεργούς.

840

πῶς οὖν ἰερῶν* ποταμῶν
ἢ πόλις ἡ φίλων
πόμπιμός* σε χώραι
τὰν παιδολέτειραν ἔξει,
τὸν οὐχ^ο οἰδίαν αὐτὸν ἄλλων;
σκέψαι τεκέων πλαγάν,
σκέψαι φόνον οἴον αἴρει.
μή πρὸς γονάτων σε πάνιως
πάντη σ' ἵκετεύομεν,
τέκνα φονεύσῃς.

845

στρ.

850

πόθεν θράσος* ή φρενὸς ή
χειρὶ τέκνων σέθεν
καθοδίᾳ τε λίγφει.

άντ.

δεινῶν προσώπουνα τόλμαν :
πῶς δὲ ὅμητα προσβιάλοῦσα
τέκνους ἀδακρεν* μοῖραν
σχήσεις φόνου ; οὐ δυνάσει,
παύδων ἵσταν πιγνόντον,
τέγχει* χέραι φοινύν*
τλάμουν* μημῷ.

860

X A- T. P. Ober
ΗΕΡΑΚΙΝΗΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 866—1018

Μετακληθεὶς είτα ὁ Ίάσων (**τέταρτον ἐπεισόδιον**) παραπε-
θετικός οὐ πά της Μηδείας νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν παραμονὴν τῶν τέκνων
ἐν Κορίνθῳ οὐ πά τὴν πατρικὴν μέραιναν, καὶ πιστεύσας εἰς τὴν
εἰλικρινῆ μετάνοιαν καὶ συγγνώμην τῆς Μηδείας ἐπικινεῖ αὐτὴν
οὐκά τὴν φρόνησίν της καὶ εὐχετᾷ εἰς τὰ τέκνα εὐδαιμονίαν. "Ινα
δὲ καὶ ή Γλαύκη μή διάκειται πλέον δισμενῶς κατὰ τῶν τέκνων
της, ἐπιθυμεῖ ή Μηδεία νὰ τὴν ἐξευμενίσῃ διὰ καλῶν δώρων ἢ
ἢ κομίσωσιν αὐτῆς οἱ παῖδες. Ο Ίάσων ἀν καὶ δὴν ἔγκρινε τὴν
γενναιοδωρίαν τῆς οὐποχωρεῖ καὶ ἀπέρχεται γῆσυχος. Τέλος ὁ χορὸς
θλέπων τὰ φρικώδη σχέδια τῆς Μηδείας ἐξελισσόμενα ἐπιτυχῶς,
ἐκφράζει (**κέταρτον στάσιμον**) τοὺς βασίμους φόδους του περὶ
τῶν μελλόντων δεινῶν οἷα Ήλα εἰναι ὁ θάνατος τῆς Γλαύκης καὶ
ὁ φόνος τῶν παιδῶν, καὶ ταλαντίζει τὴν δύστηγον μητέρα, τὴν
μέλλουσαν νὰ προΐη εἰς σφαγὴν τῶν ιδίων τέκνων.

X Επει.
Μετὰ τούτο (**πέμπτον ἐπεισόδιον**) καταφθάνει ὁ παιδαγω-
γὸς ἀγγέλλων εἰς τὴν Μήδειαν ὅτι ή Γλαύκη ἐδέχῃ τὰ δώρα
καὶ συγχαίτεται εἰς τὴν παραμονὴν τῶν τέκνων ἐν Κορίνθῳ.
θλέπων δημος αὐτὴν νὰ δακρύῃ καὶ νὰ διατελῇ τεταραγμένη,
προσπαθεῖ νὰ τὴν παρηγορήσῃ διὰ τὸν ἐπικείμενον ἀποχωρισμόν
της ἀπὸ τῶν τέκνων καὶ ἀπέρχεται.

MH. δράσω τάδε ἄλλὰ βαῖνε δωμάτων ἔσω
καὶ παισὶ πόθουν* οἵα λοὴ καθ' ήμέραν.
ὅ τέκνα τέκνα, σφῆν μὲν ἔστι δὴ πόλις

1020

καὶ δῶμ', ἐν φίληστες ἀθλίαν ἐμὲ
 οἰκήσετ' ἀεὶ μητρὸς ἐστερημένοι·
 ἔγὼ δ' ἄλλην γαῖαν εἶμι δὴ φυγάς,
 πρὶν σφῆν ὄνασθαι* καπιδεῖν εὐδαιμονας, 1025
 πρὶν λέκτρα καὶ γυναῖκα καὶ γαμηλίους
 εὐνὰς ἀγῆλαι* λαμπάδας τὸ ἄναστεθεῖν*.
 ὃ δυστάλαινα τῆς ἐμῆς αὐθαδίας.
 ἄλλως ἄρ' ἕμας, φίλην, ἔξεθρεψάμην,
 ἄλλως δὲ ἐμόχθουν καὶ κατεξάνθην πόνοις, 1030
 στεροὺς* ἐνεγκοῦσ' ἐν τόκοις ἀλγηδόνας·
 οὐδὲ μήν ποθ' οὐ δύστηνος είχον ἐλπίδας
 πολλὰς ἐν ὅμινην γηροβιοσκήσειν τὸ ἐμὲ
 καὶ κατθανοῦσαν χερσὶν εὖ περιστελεῖν*, 1035
 ζηλωτὸν ἀνθρώποισιν νῦν δὲ ὅλῳ δὴ
 γλυκεῖα φροντίς, σφῆν γάρ ἐστερημένη
 λυπρὸν* διαέω βίοτον ἀλγεινόν τὸ ἐμοί·
 ὑμεῖς δὲ μητέρ' οὐκέτ' ὅμμασιν φίλοις
 δύψεοθ', εἰς ἄλλο σχῆμα* λποστανεῖς* βίου,
 φεῦ φεῦ τὸ προσδέρκεσθε μὲν ὅμμασιν, τέκνα; 1040
 τί προσγελάτε τὸν πανύστατὸν γέλων;
 αἴτι' τί διάσιο: καρδία γάρ οἰχεται*,
 γυναῖκες, ὅμμα φαιδρὸν φῶς εἶδον τέκνων.
 οὐκ ἀν δυναίμην χαιρέτω βουλεύματα
 τὰ πρόσθεν ἀξω παιδας ἐκ γαίας ἐμούς. 1045
 τί δεὶ με πιτέρα τῶνδε τοῖς τούτων κακοῖς
 λυποῦσαν αὐτὴν δις τόσα κτᾶσθαι κακά;
 οὐ δῆτ' ἔγωγε, χαιρέτω βουλεύματα,
 καίτοι τί πάσχει: βουλομαι γέλωτ' ὀφλεῖν
 ἐχθροὺς μεθίσαι τοὺς ἐμοὺς ἀξημίους; 1050
 τολμητέον τάδ', ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κάκης*,
 τὸ καὶ προέσθαι μαλακοὺς λόγους φρενός,
 χωρεῖτε, παιδες, εἰς δόμους· οὗτοι δὲ μή
 θέμις παρθεῖναι* τοῖς ἐμοῖσι θύμασιν,
 αὐτῷ μελήσει χειρα δὲ οὐ διαφθερῶ*. 1055
 ἄ. ἄ.
 μή δῆτα, μημέ, μή ποτ' ἔργασθαι τάδε·
 ἔσσον αὐτούς, φίλαν, φείσαι τέκνων.

ἐκεῖ* μεθ' ὑμῶν ζῶντες εὐφρανοῦσί **τε**.
 μὰ τοὺς παρ' Ἀιδη γεφτέρους* ἀλάστορας,
 οὗτοι ποτὲ **ζεῖσται** τοῦθ' ὅπως ἐχθροῖς ἔγδο
 παῖδας παρήσθι τοὺς ἐμοὺς καθιβρίσαι.

πάντως πέποιθαι ταῦτα κοῦν ἐκφεύγεται.
 καὶ δὴ πὶ κρατὶ στέφανος, ἐν πέπλοισι δὲ
 νύμφη τύραννος ὀλλυται, σάφ' οἰδ' ἔγώ.
 - ἀλλ', εἴμι γάρ δὴ τλημονεστάτην ὄδόν.

παῖδας προσειπεῖν βούλομαι. δότ', ὁ τέκνα,
 δότ' ἀσπάσασθαι μητρὶ δεξιὰν χέρα. 1070
 φιλιτάτη χείρ, φιλτατὸν δέ μοι κάρα
 καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον εὐγενές τέκνων.
 εὐδαιμονοίτην, ἀλλ' ἐκεῖ*, τὸ δὲ ἐνθάδε
 πατήρ ἀφείλετ'. ὁ γλυκεῖα προσβολή*.
 δι μαλθακὸς χρὼς πνεῦμα δὲ ἥδιστον τέκνων. 1075
 χωρεῖτε χωρεῖτε οὖν γάρ εἴμι προσβλέπειν
 οὐα τέθ' ὑμᾶς, ἀλλὰ νικῶμαι κακοῖς.
 καὶ μανθάνω μὲν οἴσα δοῦν, πέλλῳ κακά
 θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτφων,
 ὅσπερ πεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 1021—1322

Ο Χορὸς μετὰ τὴν εἰσοδον τῶν παῖδων εἰς τὰ ἀνάκτορα προ-
 ὅλέπων τὴν τύχην αὐτῶν ἐκφράζει: (**πέμπτον στάσιμον**) τὴν
 γνώμην του περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ λυπηρῶν τῆς παιδοποίας καὶ
 φρονεῖ ὅτι εἶναι εὐτυχέστεροι οἱ μὴ γεννήσαντες τέκνα.

Οἱ γονεῖς, λέγει, ὑποφέρουσι γὰρ ἀνακρέψωσι καὶ νὰ ἐτοιμά-
 σωσι περιουσίαν εἰς τὰ τέκνα των, τὰ ὅποια ἀγνωστον ποίαν κα-
 λὴν γὰρ κακὴν διαχωρίγην θὰ δείξωσιν εἰς τὸ μέλλον. Υπὲρ πάντα
 ὅμιως ταῦτα καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀποβθῶσιν εὐτυχῆ, ἐνσκήπτων προώ-
 ρως ὁ Ηάνατος ἀνατρέπει τὴν εὐτυχίαν, ἐξ ἦρα καὶ καταφαίνεται
 ὅτι οἱ ἀτεκνοί εἶναι πάντως εὐτυχέστεροι. Η Μήδεια ἐν τῷ με-
 ταξὺ ὅλέπει θεράποντα ὄρμῶντα ζέω τῶν ἀνακτέρων καὶ κραυ-
 γάζοντα πρὸς αὐτὴν γὰρ φύγῃ τάχιστα, διότι ή Γλαύκη, καὶ ὁ
 Κρέων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὀλεθρίων δώρων της. Η Μήδεια ἔξαλλος

ἐκ τῶν θριάμβων της παρακλεῖ τὸν θεράποντα νὰ διγγήθῃ λεπτομερῶς τὰ τοῦ θανάτου τῶν ἐχθρῶν της καὶ μετὰ τοῦτο ἀνακοινοὶ εἰς τὸν χορὸν ὅτι θέλει προσδῆ εἰς τὸν φόνο τῶν τέκνων της καὶ εἰσέρχεται πρὸς τοῦτο εἰς τὸν σίκου. ^{τότε} Χορὸς (**έκτον σταυριμον**) μὴ τολμῶν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μακρινενῆ Μῆδειαν ἀπὸ τῶν φρικτῶν τολμημάτων της ἐπικλείται τὴν Γῆν καὶ τὸν Ήλιον νὰ σταματήσῃ τὴν χειρα τῆς παιδοκτόνου. Ἐκ τοῦ βάλτους τῆς οἰκίας φύξουν εἰς τὰ ὡτα τοῦ χοροῦ αἱ κραυγαὶ τῶν φονευομένων τέκνων ^{τότε} ἐνῷ τὴν στιγμὴν ἐκείνην καταφθάνει ὁ Ήλίσων καὶ ἔρωτὰ τὸν χορὸν ἐὰν εὐρίσκεται ἀκόμη ἐν τῷ οἴκῳ ἡ Μῆδεια μετὰ τὸν παρ^τ αὐτῆς μηχανευθέντα φόνον τῶν δασιλέων, ἀλλὰ κυρίως θέλει νὰ εὕρῃ καὶ σώσῃ τὰ τέκνα του ἀπὸ τῆς δικαίας ἐκδικήσεως τῶν δασιλέων συγγενῶν. Μαγιστάνει τότε παρὰ τοῦ χοροῦ ὅτι τὰ τέκνα του ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς μητρικῆς χειρὸς καὶ διατάξεις νὰ ἀνοιχθῶσιν αἱ θύραι τῶν ἀνακτόρων διέπει τὴν Μῆδειαν εἰς ὄψος δύσουμένην ἐπὶ ἀρματος πτερωτῶν δρακόντων καὶ συναποκομίζουσαν ἐπὶ αὐτοῦ τὰ λείψανα τῶν παιδῶν.

- I.A. ὁ μῆσος, ὁ μέγιστον ἐχθίστη γύναι*
 θεοῖς τε κάμοὶ παντὶ τ' ἀνθρώπων γένει,
 ήτις τέκνοισιν σοὶ τινε ἐιβαλεῖν ξίφος 1325
 τελίς τεκοῦσα κάμ^τ ἀπαιδ^τ ἀπώλεσας·
 καὶ ταῦτα δοάσασ^τ ἥλιον τε προσβλέπεις
 καὶ γαῖαν, ἔργον τλῆσα δισσεβέσιατον.
 δλοι^τ ἔγει δὲ νῦν φρονῶ*, τότ^τ οὐ φρονῶν,
 ὅτ^τ ἐκ δόμων σε βαρβάρου τ' ἀπὸ χθονὸς 1330
 "Ελλην^τ ἐς οἶκον ἡγόμην, κακὸν μέγα,
 πατοός τε καὶ γῆς προδότιν ἡ σ^τ ἐθρέφατο
 τοιόνδ^τ ἀλάστορ^τ* εἰς ἔμ^τ ἐσκηρφαν θεού·
 κτανοῦσα γὰρ δὴ σὸν κάσιν παρέστιον,
 τὸ καλλίποφρον εἰσέβης Ἀργοῦς σκάφος. 1335
 ἥοεω μὲν ἐκ τοιῶνδε, νυμφευμεῖσα δὲ
 παφ^τ ἀνδρὶ τῷδε καὶ τεκοῦσά μοι τέκνα,
 εὗνῆς ἔκατι καὶ λέχοντ^τ σφ^τ ἀπώλεσας.
 οὖν εἴστιν ήτις τουτ^τ ἀν "Ελληνίς γυνὴ
 ἔτλη ποθ^τ, ὃν γε πρόσθμεν* ἥξιον ἔγω,
 γῆμαί σε, αῆδος ἐχθρὸν διέθοιόν τ' ἐμοί, 1340

λέαιναν, οὐ γυναῖκα, τῆς Τυρσηνίδος
Σκύλλης ἔχουσαν ἀγριωτέον φύσιν.
ἀλλ' οὐ γάρ ἂν σε μηδίοις δινείδεσι
δίκοιων τοιόνδε ἐμπέφυκε σοι θράσος
ἔορδε, μέσοροποιὲ καὶ τέκνων μιαφόνε,
ἡμοὶ δὲ τὸν ἐμὸν δαίμοναν αἰδίζειν πάρα*,
ὅς οὔτε λέκτιῶν νεογάμων δινήσιμαι,
οὐ παῖδας οὐδὲ ἔφυται κατέθεφάμην
βέβω προσειπεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπόλεσα.

1345

ΜΗ. μαργάνη ἀν ἔξετεινα* τοῖσδε ἔγαντίον
λόργουσιν, εἰ μὴ Ζεὺς πατὴρ ἀπίστατο
οἵ τε ἔμοι πέπονθας οἴμα τὸ εἰργάσων
σὺ δ' οὐκ ἔνελκες ταῦτα ἀπιμάσας λέζη
τεφτνὸν διάξειν βίοτον ἔγγειῶν ἔσοι.
οὐδέ τι τύρωννος οὐδέ δοσοὶ προσθεῖς γάμους
Κρέων ἀνατί* τησδέ μὲν ἐκβαλεῖν χθονός.
ποδὲς ταῦτα καὶ λέαιναν, εἰ βούλει, κάλει
καὶ Σκύλλαν, η Τυρσηνὸν φκησεν πέδον·
τῆς σῆς γάρ δις κοὶ καρδίας ἀνθηψάμην*

1350

1355

1360

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ 1361—1419 (τέλος)

Μετὰ διάλογον ἀμοιβαίων ἀντεγκλήσεων καὶ ὅρεων ὁ Ίάσων
ἐκετείνει τὴν Μήδειαν ἵνα τῷ παραδώσῃ τὰ λείψανα τῶν τέκνων
πρὸς ἐνταφιασμόν αὕτη ἀρνεῖται. ὅπως ἀποκρούει καὶ τὴν τε-
λευταίαν παράκλησιν τοῦ Ίάσονος ἵνα ἀπασθῇ τὰ νεκρὰ τέκνα
του καὶ ἀπέρχεται ἐφ' ἄρματος εἰς Ἀθήνας πρὸς τὸν Αἰγέα. Ο
Ίάσων ἐπιμαρτύρεται τὸν Δία καὶ τὸν λοιπὸν θεόν τιὰ τὴν
πρᾶξιν τῆς μυσαρᾶς γυναικὸς καὶ τὸ δράμα τελειώνει.

ΜΗΔΕΙΑ

- 1 ἀβρῶς, σύναψον πρὸς τό: βαίνοντες ἀβρῶς ἀεὶ διὰ λαμπρ.
αἰθέρος=ἐνῷ διαρκῶς κινεῖσθε μὲ χάριν μέσα εἰς μίαν
διαιγεστάτην ἀτμόσφαιραν.
- 2 ἄγαν, σύναψον πρὸς τὸ ὑπὲρ=ὑπεράγαν, ὑπερβολικῶς, ὑπὲρ
τὸ μέτρον.
- 3 ἀγών, ἐνταῦθα=κίνδυνος, δυσκολία!
- 5 ἀδακρυν, σύντ. πᾶς προσβ. ὅμμ. τέκνοις σχήσεις ἀδακρυν
μοῖραν φόνου;=πῶς ἀτενίσασα τὰ τέκνα σου θὰ ἔκτε-
λέσῃς τὸν φόνον χωρὶς νὰ κλαύσῃς;
- 6 αἰσυμνᾶ=κυβεργᾶ, βασιλεύει, (αἰσυμνῆτης).
- 7 αἰών=χρόνος, μακρὰ περίοδος ζωῆς, σύντ. μακρὸς αἰών
ἔχει εἰπεῖν πολλὰ μὲν τὴν ημετέραν μοῖραν (πολλὰ)
δὲ τὴν μοῖραν τῶν ἀνδρῶν. Καὶ ἐλευθέρως=ἡ μακρινὴ
ζωὴ δίνει ύλικὸ νὰ πῇ κανεὶς πολλὰ καὶ γιὰ τὸ δικό μας
τὸ μέρος καὶ γιὰ τὸ μέρος τῶν ἀνδρῶν.
- 8 αἰών=θίσ.
- 9 ἀκριβῶς (θήσοιμαι)=δὲν θὰ ἀκριβολογήσω.
- 10 ἀλασθαί, ὅποι. παῖδας (κάμε) ή ἔσωσά σε...
- 11 ἀλάστιρα=τιμωρὸν δαιμονικόν.
- 12 ἀλλ' (εἴμι)... σύναψον ἀλλά... βούλομαι προσειπεῖν...
εἶμι γάρ.
- 13 ἀλλ' (οὔτε)... σύνταξον: ἀλλ' οὕτι πω ταῦτα ταύτη
(ἐπίρρ. ἔστι), μὴ δοκεῖτε=ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν εἶναι
ἀκόμη εἰς τοιούτον σημεῖον, μὴν τὸ πιστεύετε.
- 14 ἀλλως, ἐνταῦθα=ματαίως, ἀνωφελῶς.
- 15 ἀλις, ἐπίρρ. ἐνταῦθα=μειρίως, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄγαν.
- 16 ἀμαθίας, (ὑπὸ), ἔνεκα ἀπερισκεψίας.
- 17 ἀμηχανώταται=ἀκαταληλόταται.
- 18 ἀμπέχων=περιβάλλων. Ἡ φυσικὴ σειρά: ἀμπέχων σπει-
ραις πολυπλ. πάγχρυσ. δέρας ἔσωξε ἄϋπνος ὡν.

- 19 **ἀμφιλόγους** (ὅργάς) = ὀργής ἐκ λογομαχίας.
- 10 **ἀνασχεθεῖν** (λαμπάδας) = νὰ κρατῶ τὰς δᾶδας τῆς γαμηλίου πομπῆς (κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν παλαιῶν).
- 21 **ἀνατί** = ἀνεύ ἀτης, ἀτιμωρητέοι.
- 22 **ἀνδάνουσα**, σύνταξον τὸ δλον, ἀνδάνουσα (πολίταις) ὡν πολιτῶν χθόνα ἀφίκετο φυγῆ = χρέσκουσα εἰς τοὺς Κορινθίους πολίτας εἰς ὅν τὴν χώραν ἔφθασε διὰ τῆς φυγῆς (ἐξ Ιωλκοῦ).
- 23 **ἀνήνασθαι**, ἀδρ. τοῦ ἀνανομαι = ἀπολείπω τὸν ἄνδρα.
- 24 **ἀνθηψάμην**, (ἀνθάπτομαι), ἐνταῦθα τὸ κοινὸν = σοῦ γίγγιξα καὶ ἐγώ τὴν καρδιά σου.
- 25 **ἀνιεῖς**, κατὰ τὸν Ἀττικὸν β' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος: **ἀνίημι** (μωρίας, γεν. τοῦ ἐνικοῦ) = παύομαι τοῦ μωράζειν.
- 26 **ἀντάκησ** ἀρ, ὑποκ. γί λύρα, ἐκ τῶν προγγοιμένων = διότι Ηὰ ἀντιχροῦσε γί λύρα μου ὕμνον κατὰ τὸν ἀρρενος γένους.
- 27 **ἀποστάντες** (εἰς σχῆμα) = μεταβάντες εἰς διαφορετικὸν τρόπον ζωῆς. Ἡ ἔκφρασις ἔχει διπλῆν ἔννοιαν...
- 28 **ἀπιολέμους** εὐνάς (πτόλεμος, πόλεμος) = ἀπολέμους, εἰρηνικὰς γλίνας. Σύνταξον τὸ δλον: **κοίνοι** (Κύπροις) δξύφρων λέχη γυναικῶν σεβίζουσα ἀπιολ εύνας = εἴθε γί Κύπρις μετὰ δξυδερκείας νὰ ἔξομαλύῃ τὰ τῶν γάμων τῶν γυναικῶν, τιμῶσα τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν.
- 29 **ἀραρε** = πρκ. τοῦ ἀραρίσκω σύνταξον: ητε πίσιας θεῶν οὐκέτι **ἀραρε** = αἱ πρὸς τὸν θεοὺς ἔνορκοι ὑποσχέσεις τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι πλέον ἀσφαλεῖς.
- 30 **ἄσης** (ἄιο=κορεγγυμ) **ἄση**, η=κόρος, ἀνία, στενοχωρία.
- 37 **ἄτιμο**, ἐνταῦθα = ἐστερημένη τῶν δικαιωμάτων σου.
- 35 **ἀφυσσαμέναν** ποιητ. τύπος τοῦ ἀφύσσω, ἀφύσσομαι = ἀντλῶ. Σύνταξον τὸ δλον: **κλήζουσι τὰν Κύπροιν** ἀφυσσ. ἔοδας ἀπὸ Κηφ. τοῦ καλλινάου καταπνεσσαὶ χώραν μετρ. ἀν. ηδυπν. αὔρας = καὶ ὅπου διηγοῦνται ὅτι γί Ἀφροδίτη ἀντλήσασα νερὰ ἀπὸ τῶν καλλίρροον Κηφ. κατεδρόσισε τὸν τόπον μὲ γηπίους ἀρωματικὰς αὔρας.
- 33 **ἀχρήμων** — ἀχρήματος, πένης.
- 34 **βασίλεισ**, η=βασίλισσα. Ἡ δλη φράσις ἔχει: ἄλλη βασίλεια ἐπανέστη δόμοις, κρείσσων τῶν (σῶν) λέμιρων

— ἀλλη δασίλισσα κατέλαβε τοὺς οἰκους, γενομένη κάτοχος τῆς κλίνης σου.

35 γεγδιτας (σεμνούς): γίγνομαι. Η δλη φράσις, οἶδα γὰρ πολλοὺς βροιῶν γεγδιτας σεμνούς τοὺς μὲν ἀπ' ὅμματων, τοὺς δ' ἐν θυραῖσι = ἡξεύρω πολλοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐνομίσθησαν ὑπερήφανοι, ἔξ ών ἀλλοι μὲν ἔξουσαν μακρὰν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ ἀλλοι μέσα στὸν κόσμον.

36 γλώσση, ἀντιτίθεται τῷ φρενὶ. Σύνταξον τὸ δλον: ὡς παγκάκιστε, τοῦτο γὰρ ἔχω (σε) γλώσση εἰπεῖν μέγιστον κακὸν εἰς ἀνανδρισταν. Καὶ ἐλευθέρως = σὲ ὀνομάζω παγκάκιστον, διότι ἡ γλώσσα δὲν ἔχει λέξιν ἀνάλογον μὲ τὴν προστυχιά σου.

37 γύην, γύης, ὁ, = γῆ.

38 δέρην, δέργη, ἥ, = λαυρός, τράχηλος.

39 δέρος, ἄλλος τύπος τοῦ δέρας.

40 διαπτάσθαι, ἀρ. τοῦ διαπέτομαι σύνταξον τὸ δλον: εἰδὴ ὕφελε σκάφος Ἀργ. μὴ διαπτίσθαι Συμπληγάδας κναν. εἰς αἴαν Κολχ.

41 διαφθερῶ (οὐ) χεῖρα = δὲν θὰ ἀδυνατίσω τὸ χέρι μου, ἀπὸ οἴκτον, δὲν θὰ δείξω μαλακότητα εἰς τὸ ἔργον.

42 δοκοῦσα... τι=τὶ ἐλπίζουσα, προσδοκῶσα νά...

43 δυσκελαδος (κέλαδος, δ=θοή, κραυγὴ)=κακόγχος.

44 δυσπέρατον, σύνταξον: ἔχουσα τὸν δυσπέρατον αἰῶνα (τῆς) διηγανίας, οἰκισθίατον ἀχέων. (παράθεσις) = διάγουσα τὸν δυσκολοπέρατον δίον τῆς ἐνδείας, ὅπερ εἶναι γῆ οἰκτροτάτη τῶν συμφορῶν.

45 ἔκει, ἐν Ἀθήναις, δηλ. ὅπου θὰ καταφύγω παρὰ τῷ βασιλεῖ Αἰγεῖ=καὶ ἐν. στ. 1073=ἐν Ἀδη.

46 ἔκπληξισι (θυμὸν) = ἔξεγείρασα τὴν ψυχήν μου διὰ τὴν ἐπιδίωξιν ἄλλων γάμων (ἔτέροις ἐπὶ λεητραῖς).

47 ἔνθάδε (τὸ δέ...) ἐνν. εὐδαιμονεῖν.

48 ἔννοιανύμενοι (οὐδὲν)=χωρὶς νὰ ἔχουν καμπίαν ἔγνοιαν, χωρὶς νὰ τοὺς μέλγῃ διὰ τά...,

49 ἔξανύσσασα (ἀμέραν...) = τελευτήσασα τὸν δίον.

50 ἔξειλον ἐνν. τὸ σοῦ.

51 ἔξέτεινα, (ἄν μακράν, ἐπίρρ.) = διὰ μακρῶν θὰ ἀπήγνυτον.

ἐπιβαλλομέναν, ἐνν. τὴν Κύπρον. Συμπλήρωσον καὶ σύντ: (κλήζουσι δὲ τὴν Κύπρην) ἀεὶ ἐπιβαλλομέναν χαίται- σιν εὐώδη πλ. οοδ. ἀνθ. πέμπειν ἔρωτας παρεδόσους τῇ σοφ... ἔννεργοὺς παντ. ἀρετᾶς = καὶ ἀπὸ ὅπου λέγουν πῶς ή Ἀφρ. θέτουσα πάντοτε ἐπὶ τῆς κόμης εὐώδη στέφανον ἀπὸ βόδα ἔξχποστέλλει τοὺς ἔρωτας νὰ συμπαρεδρεύουν μὲ τὴν σοφίαν καὶ νὰ συνεργάζωνται μαζὶ τῆς εἰς κάθε ἀρετήν.

53 ἐπίστασαι, κοινὸν καὶ εἰς τὸ κατωτ. χρῆσθαι = γνωρίζεις νὰ μεταχειρίζεσαι νόμους, τεθειμένους οὐχὶ πρὶς χάριν τῶν ἰσχυρῶν...

54 ἐπιστάην, συναπτέον τῷ ζεύγλαισι = διὸ νὰ ἐπιστατήσῃς, νὰ διευθύνῃς τὸ ζεύξιμον τῶν πυρίπν...

55 ἐπιφθοιος, ἐνταῦθα παθητ. = ἀξιος μίσους, ἄρα ἀποκρου- στέος.

56 ἐρειμῶσαι, ὑποκείμ. τὸ προηγ. πεύκη = νὰ ἔξοπλίσῃ (τὰς χειρας ἀνδρῶν) δι' ἐρετμῶν, νὰ ἐφοδιάσῃ μὲ κώπας τούς...

57 Ἐρεχθεῖδαι, δηλ. οἱ Ἀθηναῖοι ὃς καταγόμενοι κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἀττικῇ παραδόσεις ἀπὸ τοῦ μυθολογουμένου γγ- γενοῦς ἥρωες Ἐρεχθέως (πρβλ. Ἐρέχθειον).

58 ἐχεγγύουσις (δόμους) = παρέχοντας ἀσφάλειαν.

59 ζημιουμένη (φυγῆ) = ὅτι ἐτιμωρήθης μόνον μὲ ἔξορίαν.

60 ἡ μήν ποτε, σύναψον πρὸς τὸ γηροβοσκήσειν.

61 ἡν (μή ποτε), = πλὴν ὅταν κάποτε...οἰμώζη.

62 θηκτὸν (φάσγανον) ἐκ τοῦ θήγω = ἡκονημένον, δέξ.

63 θράσος σύνταξον : πόθεν λήψει θράσος ἡ φρενὸς ἡ κεισὶ καρδίᾳ τε, προσάγουσα δεινὰν τόλμαν τέκνων σέθεν; ἀπὸ ποῦ θὰ πάρης τὸ θράσος τοῦ νοῦ καὶ εἰς ποιὸ χέρι καὶ καρδιὰ θὰ τὸ εὔρης, τολμῶσα τόσα φοβερὰ κατὰ τῶν παιδιῶν σου;

64 λερῶν (ποταμῶν), ἐνν. τοὺς παρὰ τὰς Ἀθήνας Ἰλισσὸν καὶ Κηφισόν.

65 ἴμέέφ = πόθω, ἔρωτι. Σύνταξον τὸ δλον : μήποτε, ὡ δέσπ. ἐφείης ἐπ' ἐμοὶ τὸν οἰστὸν χρυσέων τοξῶν χεισασα (τούτον) ἴμέέφ.

66 κακὴ (ἐεὶς ἀλκὴν) δειλὴ εἰς τὴν μάχην.

- 67 **κάκης** (τῇ; ἐμῆς) ἐπιφώνησις: ἀλλ' ἐντροπή διὰ τὴν ἀνανδρίαν μου καὶ μόνον διότι...
- 68 **καλλινικον**, γέν. οὐδ. (οἰστεται τὸ καλλινικον ὁρδιως— θὰ νικήσω εύκόλως, πρβλ. τὴν φράσιν *νικητήρια φέρεσθαι* *καὶ*).
- 69 **κάμοι...** ἀνάλυσον: *καὶ ἔμοι μὲν* (τοῦτο τὸ καὶ ἔμοι λέγειν, ἐκ τῶν κατωτ.) οὐδέν εστι πράγμα = καὶ ἔμένα μὲν καθόλου δὲν μὲ πειράζει ὅτι μὲ κακολογεῖς.
- 70 **καρτερόδον** (πρὸς τὸ) = πρὸς τὸ δεινὸν τῆς τόλμης θὰ ἔλθω δηλ. θὰ ἀποτολμήσω τὰ δεινότερα.
- 71 **κατεξάνθην**, (κατὰ—ξανθομαι)=κατεκομματιάσθην ώ; τὰ ξανόμενα ἔρια, ἐπειτα γενικῶς συνετρίβην ὅπο τῶν ..
- 72 **κεδνόν**, κεδνός=φρόνιμος, δεξιός,
- 73 **κεχρώσμεθα**, **χεώξω** — **ομα**: χρωματίζω, κηλιδώνω, μιαίνω (ἐνταῦθα) διὲ τῆς ἐπαφῆς.
- 74 **κηδεύσασι** — τοῖς κηδεσταῖς, τοῖς συνάψεις = ν γάμον (δηλ. τῷ Κρέοντι).
- 75 **κῆδος**, τὸ = ἡ ἐπιγαμία.
- 76 **κλῆδα** (καθαρὸν..) ποιητικῶς ἀντὶ κλῆδα καθαρῶν φρενῶν = τῆς ἀγνῆς ψυχῆς.
- 77 **κνίζει**, **κνίζω**, **ομα**=γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐπὶ ἐρώντιον ἐρεθίζομαι καὶ π. πρβλ. τὸ κοινόν, σοῦ πονεῖ, σὲ τρώγει..
- 78 **κοινώσομαι** σοι (κοινοῦμαι)=θὰ κοινολογήσω μετὰ σοῦ ώς...
- 79 **κοίνας** (*λέκτρον*) ποιητικὴ ἔκφρασις πρβλ. λέκτρων εύναι: ἡ φράσις ἔχει: δλέσσασα λέκτρον κοίνης τῆς ἀνάνδρευς (κατὰ πρόληψιν), ἦγουν ὀλέσσασα λέκτρον ἀνδρὸς=στεργθεῖσα τῆς συζυγικῆς κλίνης.
- 80 **λαΐφους**, **λαΐπος**, τὸ=ἴστειον πλοίου, παννί. Η φράσις δηλ.: ἀλλὰ (δεῖ με) ὑπενδρυμεῖν τὴν σὴν στομ. γλωσσαλγίαν, ώστε κεδνὸν ολακοσ.ο. τεῶς ἀκροίς κρασπέδοις λαΐφους=γὰ ὑπεκφύγω τὴν ἀτελείωτον φύσαριαν σου (ώς διαφέύγει τὴν θύελλαν) δεξιός τῶν πλοίων πηδαλιοῦς· (ταξιδεύων) μὲ συνεσταλμένα τὰ ιστία.
- 81 **λελυσμένη**, τοῦ **λητίζομαι**, λγίζομαι, παθητ.=λγιστρικῶς ἀπηγμένην
- 82 **λύει**=λυσιτελεῖ, ὠφελεῖ.
- 83 **λυπρὸν** (*βίοτον*)=ἄθλιον, ἐλεεινόν.